

Litoměřice

Hlavní město Praha

Analytický podklad pro tvorbu dlouhodobého záměru v kraji

Kladno

Nymburk

Praha

Kolín

Beroun

Praha-východ

Praha-západ

Kutná Hora

- A. Kvalitní a dostupné předškolní vzdělávání*
- B. Moderní základní vzdělávání pro 21. století*
- C. Odborné vzdělávání pro uplatnitelnost na trhu práce*
- D. Podpora a rozvoj pedagogů a leaderů škol*
- E. Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu*
- F. Prevence a ústavní výchovná péče*
- G. Systémová podpora a řízení škol*
- H. Vzdělávání v celoživotní perspektivě*
- I. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení*

**Spolufinancováno
Evropskou unií**

Název projektu: Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR

Registrační číslo projektu: [CZ.02.02.XX/00/22_005/0002901](#)

Hlavní město Praha

Analytický podklad pro tvorbu dlouhodobého záměru v kraji

Ministerstvo školství, mládež a tělovýchovy

Mgr. Michal Soukop

Mgr. Barbora Macková

doc. Mgr. Daniel Marek, M.A., Ph.D.

Mgr. Eva Lebedová, Ph.D.

Mgr. Kateřina Zymová

Ing. Bc. Stanislav Volčík

Mgr. Ondřej Sax, Ph.D.

Poděkování za podklady a podněty

Mgr. et Mgr. Jakub Lysek, Ph.D.

doc. PhDr. Tomáš Lebeda, Ph.D.

Mgr. Jakub Janega

Ing. Jaromír Nebřenský

Ing. Petr Čech

Mgr. Markéta Jurčíová

Mgr. Ludmila Třeštíková

Ing. Dagmar Horáčková

Mgr. Jana Kubecová

Mgr. Hana Novotná

Mgr. Tereza Kuzmová

Mgr. Kristýna Staňková

Mgr. Gabriela Doležalová

Mgr. Zdeněk Modráček

Mgr. Jiří Dvořák, Ph.D.

Mgr. Lucie Mokrá

Mgr. Tomáš Pavlas

Mgr. Jiří Novosák, Ph.D., MBA

Mgr. Petr Suchomel, Dr.

© Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Odbor školské statistiky a analýz, květen 2023.

Obsah

Shrnutí a doporučení pro hlavní město Praha	3
Doporučení České školní inspekce pro daný kraj.....	4
Úvodní slovo	5
A. Kvalitní a dostupné předškolní vzdělávání.....	7
A.1 Nové metody ve vzdělávání předškolních dětí	13
B. Moderní základní vzdělávání pro 21. století.....	18
C. Odborné vzdělávání pro uplatnitelnost na trhu práce	30
C.1 Přehled o nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů škol k 30. 4. 2022	33
C.2 Vývoj počtů a podílů žáků vstupujících do středního vzdělávání.....	34
C.3 Shrnutí pro kraj	35
C.4 Podíly nově přijímaných žáků v kraji.....	35
C.5 Počty nově přijímaných žáků v kraji.....	36
C.6 Porovnání podílu nově přijatých žáků v kraji a celé ČR.....	37
C.7 Spolupráce SŠ a zaměstnavatelů (NPI ČR)	39
C.8 Aktivity, které školy realizují v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli	40
C.9 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	40
C.10 Překážky, na které školy naráží v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli	43
C.11 Opatření pro zlepšení realizace podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli	44
C.12 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	45
D. Podpora a rozvoj pedagogů a leaderů škol.....	49
E. Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu.....	61
F. Prevence a ústavní výchovná péče	67
G. Systémová podpora a řízení škol	70
H. Vzdělávání v celoživotní perspektivě	73
H.1 Aktivity SŠ v oblasti celoživotního vzdělávání (NPI ČR).....	73
H.2 Aktivity, které školy realizují v rámci rozvoje celoživotního učení.....	74
H.3 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol	74
H.4 Překážky, na které školy naráží v rámci rozvoje celoživotního učení	77
H.5 Opatření pro zlepšení realizace rozvoje celoživotního učení	78
H.6 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol	79
I. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení	82
I.1 Výhled vývoje počtu dětí ve věku nástupu do mateřských škol	82
I.2 Výhled vývoje počtu dětí ve věku nástupu do 1. ročníku ZŠ.....	83
I.3 Výhled vývoje počtu osob ve věku nástupu do 1. ročníku SŠ	85
I.4 Vybrané základní údaje pro roky 2021 a 2020.....	88
I.5 Struktura zaměstnanosti.....	88
I.6 Shrnutí pro kraj	89
I.7 Zastoupení profesních tříd v Hl. m. Praha – podle CZ-ISCO.....	89
I.8 Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v Hl. m. Praha – podle CZ-NACE	90
I.9 Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v Hl. m. Praha – podle CZ-ISCE	92
I.10 Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Hl. m. Praha – podle CZ-ISCED	93
Zdroje.....	96

Shrnutí a doporučení pro hlavní město Praha

01	<i>Podle mezinárodních šetření delší doba předškolního vzdělávání souvisí s lepšími výsledky žáků. Hlavní město Praha potřebuje vybudovat dostatečné kapacity, aby zajistilo dlouhodobě velký podíl dětí ve věku 3-5 let účastníků se předškolního vzdělávání. V hlavním městě stejně jako ve Středočeském kraji je akutní nedostatek kvalifikovaných učitelů v mateřských školách a věkový průměr rychle stárne.</i>
02	<i>Kvalifikovanost a aprobovanost přímo souvisí s výsledky žáků. Praha má kvůli tlaku z důvodu růstu obyvatel nedostatek kvalifikovaných a aprobovaných učitelů. Tento nedostatek je i způsoben vysokou konkurencí lépe placených profesí v hlavním městě.</i>
03	<i>Hlavní město Praha celkově nečelí socioekonomickému znevýhodnění. To neznamená, že zde nejsou problémy pramenící z horšího rodinného zázemí žáků. Tyto jevy se mohou koncentrovat do škol, které navštěvují národnostní menšiny či děti z rodin přistěhovalých cizinců. Podle obecných statistik na úrovni městských částí tyto školy mohou být ve čtvrtích dominantně složených z panelových sídlišť, kde je vyšší nezaměstnanost, rozvodovost i míra exekucí. Naopak Praha nečelí těmto problémům v bohatých centrálních městských částech.</i>
04	<i>V těch školách, které čelí sociálnímu znevýhodnění, je nutná zacílená podpora speciálních podpůrných profesí ve vzdělávání. Méně příznivé rodinné zázemí žáka, vysoká míra exekucí, rozvodovosti a problémy s bydlením v některých školách vyžadují soustavnou činnost školních psychologů a sociálních pedagogů. Hlavní město Praha včetně městských částí by mělo identifikovat tyto školy a zajistit dostatečné počty pracovníků speciálních podpůrných profesí ve vzdělávání ve všech regionech dle potřeb škol s ohledem na rodinné zázemí a sociální status žáků.</i>
05	<i>Praha má nejnižší nezaměstnanost v rámci celé České republiky, nicméně vyšší nezaměstnanost, než je průměr ČR vykazují absolventi vzdělání kategorie L/O – úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou (o 2 p. b.).</i>
06	<i>Hlavní město by se mělo nadále zaměřovat na poskytnutí příležitosti pro další vzdělávání, školení a profesní růst učitelů, aby byli schopni poskytnout kvalitní výuku. Zde je žádoucí se soustředit na práci s velmi nadanými dětmi.</i>
07	<i>Ve Praze je nejvyšší podíl úvazků školního psychologa a nadprůměrný podíl úvazků speciálního pedagoga. Školní psychologové a speciální pedagogové jsou důležitou součástí kvalitního školství. Je možné, že nadprůměrný podíl těchto pracovníků kompenzuje nedostatečné zajištění z hlediska aprobovanosti a kvalifikovanosti učitelů.</i>
08	<i>V hlavním městě Praha je nízký podíl žáků s lehkým mentálním postižením. Kraj také vykazuje nízké podíly žáků ve speciálních třídách.</i>
09	<i>V hlavním městě Praha je nadále potřeba podpořit pedagogické pracovníky v aktivní účasti na dalším vzdělávání. Je proto důležité zvýšit zájem pracovníků o aktivní účast na dalším vzdělávání a nabídnout jim motivaci (např. prostřednictvím příležitosti kariérního rozvoje a podpory vzdělávání). Je také potřeba zajistit systém, který umožní plynulý chod výuky i při nepřítomnosti učitele v době účasti na sebevzdělávacích kurzech.</i>

Doporučení České školní inspekce pro daný kraj

Česká školní inspekce pro potřeby tohoto textu identifikovala pro každý kraj několik specifických indikátorů, u kterých byly zjištěny největší negativní rozdíly v daných parametrech oproti průměru za Českou republiku. Vybrané interpretace jsou záměrně voleny tak, aby naznačily oblasti, kterým by bylo vhodné se v krajském DZ v následujícím období věnovat.

Ve školním roce 2021/2022 byly některé položky nahrazeny jinými údaji, a tedy je lze obtížně porovnávat s předchozími lety.

Pro hlavní město Praha byly identifikovány tyto ukazatele:

Výuka

- Ve školním roce 2021/22 druhý nejnižší podíl hodin českého jazyka na SŠ, kde byla zaznamenána v dominantním nebo výrazném výskytu účelná (vzhledem k cíli výuky) skupinová výuka nebo práce ve dvojicích.

Vyšší výskyt skupinové výuky a práce ve dvojicích souvisí s celkově vyšší kvalitou výuky, tzn. větší aktivizací a zapojením žáků do vzdělávání, podporou spolupráce a zlepšováním průběhu učení.

- Ve školním roce 2021/22 druhý nejnižší podíl hodin matematiky a cizího jazyka na ZŠ, ve kterých byla účelně využita (vzhledem k cíli výuky) digitální technologie.

Využívání digitálních technologií v rámci vzdělávacího procesu má pozitivní vliv na výsledky žáků, přičemž důležité je nejenom jejich využití pro prezentaci učiva, ale rovněž i pro vlastní práci žáků. Zároveň je podstatné podporovat rozvoj digitálních kompetencí učitelů.

- Ve školním roce 2021/22 druhý nejnižší podíl hodin českého jazyka na ZŠ, ve kterých byla podporována individualizace.

Individualizace založená na poskytování vhodné podpory žákům, na specifické práci se žáky celého spektra nadání a potřeb a také na možnosti výběru z úloh odlišné náročnosti přispívá ke zvyšování efektivity výuky.

- Dlouhodobě podprůměrný podíl hodin odučených aprobovanými učiteli na ZŠ.

Odborná kvalifikace a předmětová specializace (aprobace) vyučujících je významným předpokladem pro efektivní užití forem a metod výuky. Odborně kvalifikovaní pedagogové volí metody, které lépe podporují dosažení vzdělávacích cílů, efektivněji využívají čas vyučovacích hodin, častěji podporují dialog mezi žáky.

Úvodní slovo

Krajské úřady stojí před důležitým úkolem, kterým je zpracování dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v kraji na období 2024–2028 (dále jen „dlouhodobý záměr“). Dlouhodobý záměr je významným nástrojem řízení vzdělávací soustavy v kraji, navazuje a pro specifické podmínky a potřeby regionu rozpracovává Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ČR na období 2023–2027.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy připravilo analyticko-datový podklad určený především zpracovatelům dlouhodobých záměrů. Současně tento materiál poukazuje na specifika kraje, upozorňuje na některé silné a slabé stránky vzdělávání v kraji a oblasti se vzděláváním související (socioekonomická situace v kraji, nezaměstnanost absolventů, ...) a může tak být velmi důležitým podkladem či inspirací pro další diskuze a návrhy opatření pro zvyšování kvality vzdělávání, a to nejen na krajské úrovni.

V analytické zprávě čtenář najde nejenom velké množství indikátorů vzdělávací soustavy zobrazených v mapách, kdy intenzita jevu je zobrazena za kraj, popřípadě za okres, ale také celou řadu doprovodných analýz, které se rozdílné hodnoty napříč okresy pokouší vysvětlit. Cílem není jen popis prezentovaných jevů, ale i snaha o vysvětlení, s jakými faktory sledované jevy souvisí či mohou souviset. Grafy pak porovnávají z důvodu přehlednosti daný kraj a kraje s nejvyšší a nejnižší hodnotou.

Upozornění

Indikátory jsou ve zprávě tzv. agregované za vyšší územní celek. Výsledky je třeba interpretovat na dané úrovni (kraje a okresy), nedají se tak srovnávat s osobní zkušeností, která může být pro každého čtenáře jedinečná. Důležité je si uvědomit, že pouhá existence korelace mezi dvěma proměnnými nestačí pro závěr, že mezi nimi existuje příčinný vztah. Korelace pouze ukazuje, že dvě proměnné se pohybují současně, ale nevyovídá o tom, zda jedna proměnná skutečně způsobuje změnu ve druhé proměnné. Pokud je ve zprávě uveden příčinný vztah, je podepřen dalšími studii na rozdílných datových zdrojích (mezinárodní šetření žáků) s rozdílnou metodologií (kvalitativní studie, experimenty). Rozdíly mezi jednotlivými indikátory v krajích nemusí být statisticky významné na standardní hladině spolehlivosti 95 % (rozdíly mezi kraji mohou být způsobeny náhodně). Věcnou významnost je nutné vždy posoudit individuálně v kontextu daného kraje.

Zpráva je rozdělena do několika na sebe logicky navazujících kapitol.

Kapitola A se zabývá předškolním vzděláváním, které trápí zejména nedostatek kvalifikovaných učitelů a nedostatek kapacit. V hůře rozvinutých regionech pak trápí tento stupeň vzdělávání nižší participace dětí na předškolním vzdělávání. Jedná se o velký problém, protože mezinárodní studie ukazují, že délka předškolního vzdělávání má přímý vliv na lepší výsledky žáků ve vzdělávání.

Kapitola B rozebírá vzdělávání na základních školách. Věnuje se zejména výsledkům žáků v českém jazyce, matematice a cizím jazyku, které porovnává v čase. Vyhodnocovat výsledky za celou ČR není v tomto případě vhodné, jelikož se kraje, a dokonce i jednotlivé regiony v rámci krajů, mezi sebou liší. Zatímco v některých částech republiky můžeme vidět zlepšování výsledků žáků, v jiných regionech dochází ke zhoršování. Zhoršování můžeme nejvíce pozorovat v pohraničních oblastech republiky a periferiích krajů. Další část kapitoly analyzuje aprobovanost výuky a kvalifikaci vyučujících zejména na základním stupni vzdělávání. Některé regiony se totiž dlouhodobě potýkají s nedostatkem kvalifikovaných a aprobovaných pedagogů. Jedná se ale o dvě odlišné příčiny. Kvalifikovaní učitelé chybí ve strukturálně postižených oblastech Karlovarského a Ústeckého kraje a současně naopak v

ekonomicky silných okresech, kde je příliv nového obyvatelstva, jako jsou oblasti Středočeského kraje, v okolí hlavního města Prahy a okolí Plzně.

Kapitola C se věnuje středním školám a zaměřuje se na počty přijímaných studentů do různých typů středního vzdělávání a jejich uplatnitelností na trhu práce. Obecně platí, že nejvyšší nezaměstnanost vykazují absolventi učňovských oborů bez maturity, nejmenší nezaměstnanost pak absolventi gymnázií a středních škol s maturitou, což je dáno tím, že většina těchto absolventů pokračuje do terciárního stupně vzdělávání. Dále se kapitola zabývá spoluprací mezi SŠ a zaměstnavateli a podporou odborného vzdělávání na SŠ. Kapitola je důležitá také z hlediska nabídky absolventů v daném kraji. Ta se totiž ne vždy setkává s poptávkou zaměstnavatelů a strukturou ekonomiky v kraji.

Kapitola D se soustředí na zmapování míry podpory a rozvoje pedagogů a leaderů škol. Tato část analýzy věnuje prostor průzkumu dalšího vzdělávání pedagogů a překážkám, kterým MŠ, ZŠ a SŠ v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků čelí. Obecně platí, že většina škol v ČR vytváří vzdělávací plány a plány osobního rozvoje pro své pedagogické zaměstnance a pravidelně tyto plány aktualizuje. V účinnější implementaci těchto plánů jim ale brání zejména nedostatečná pracovní síla, která by mohla zajistit suplování za chybějícího učitele, nedostatečné finanční zdroje pro účast na kvalitních vzdělávacích akcích (např. v zahraničí) a nedostatečná časová kapacita pedagogických pracovníků pro účast na dalším vzdělávání. Kapitola se také částečně věnuje problematice mladých a nastupujících učitelů, kterých není v ČR dostatek, kvůli čemuž do budoucna hrozí zhoršení nedostatku pedagogických pracovníků a rozebírá možné příčiny tohoto stavu.

Kapitola E se zaměřuje na rovný přístup a efektivní podporu pro všechny žáky bez rozdílu. Obsahuje mapy a grafy vyobrazující počty úvazků dalších zaměstnanců škol (na 10 tisíc žáků), jako jsou například psychologové, speciální pedagogové, nepedagogičtí pracovníci a asistenti pedagoga. Tito zaměstnanci jsou totiž důležití pro hladký chod školy a pro podporu rozvoje a vzdělávání dětí. Počty těchto zaměstnanců se mezi kraji liší a často nejsou dostačující. Pro zajištění rovnosti je proto nutné se tímto problémem zabývat.

Kapitola F popisuje stav prevence a ústavní výchovné péče představující důležitou roli v ochraně a podpoře dětí a mládeže v České republice. Zabývá se počty žáků ve speciálních třídách na úrovni ZŠ a SŠ a počty žáků s lehkým mentálním postižením na ZŠ.

Kapitola G se obecně zabývá budováním funkčního systému podpory, který přispěje ke zvýšení kvality vzdělávání, lepší spolupráci, zefektivnění řízení škol a školské soustavy. Tato kapitola obsahuje dílčí zjištění z výzkumu realizovaného přes TA ČR s názvem „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

Kapitola H se věnuje aktivitám SŠ v oblasti celoživotního vzdělávání, vnímání důležitosti těchto aktivit, překážek a vhodných opatření. Závěry jsou dostupné pro jednotlivé typy škol. Školy v rámci rozvoje celoživotního vzdělávání nejčastěji realizují další vzdělávání pedagogů. Vyšší podíl škol organizuje odborné vzdělávání pro zaměstnavatele a zájmové vzdělání pro veřejnost. U překážek školy nejčastěji naráží na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání. Největší zájem školy projeví v podpoře přípravy pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání.

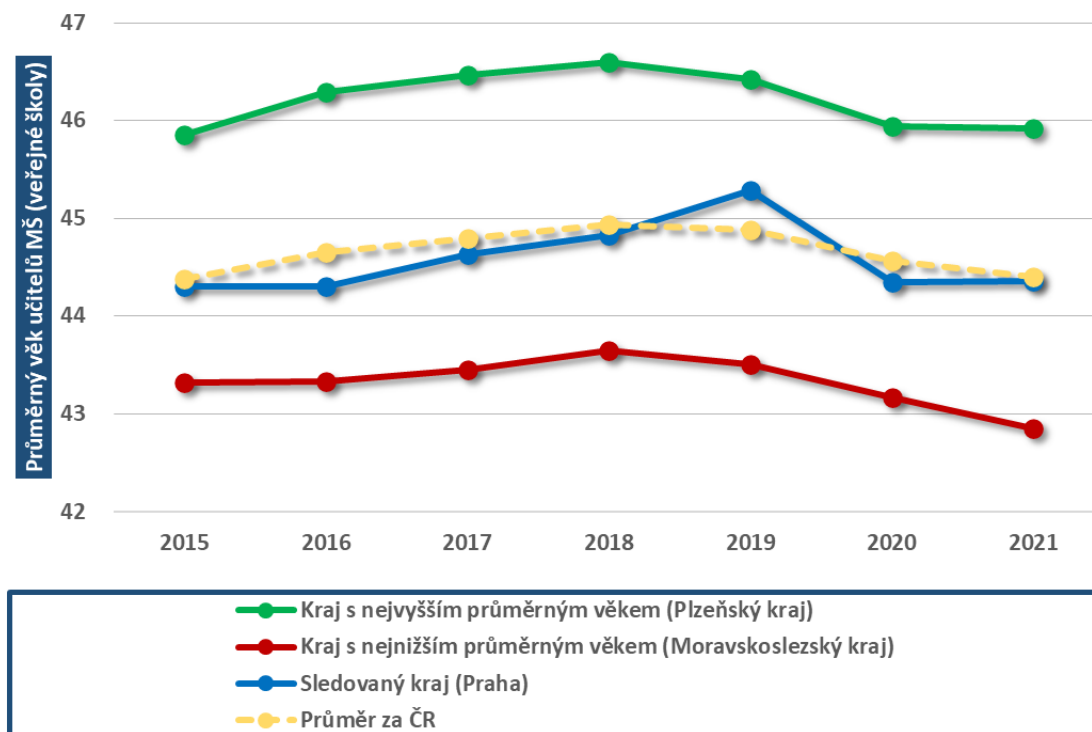
Kapitola I s názvem Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení se zabývá předpovědí vývoje počtu dětí nastupujících na MŠ, ZŠ a SŠ. Tato poslední kapitola pak řeší strukturu zaměstnanosti v daném kraji s využitím kódů CZ-ISCO, CZ-NACE, CZ-ISCE a CZ-ISCED. Hodnoty za kraj jsou v každé z kategorií srovnávány s průměrnými podíly v celé ČR.

A. Kvalitní a dostupné předškolní vzdělávání

Předškolní vzdělávání (PV) hraje významnou roli v celoživotním vzdělávacím procesu dítěte. Mezinárodní studie (viz např. Sekundární analýza PIRLS 2016, Sekundární analýza TIMSS 2019 – obě publikovány ČŠI) dokazují, že dítě zapojené do PV po dobu alespoň 2–3 let dosahuje lepších výsledků v testech než žáci, kteří do PV zapojeni nebyli. Studie zároveň přicházejí se závěrem, že intervence v předškolním věku dítěte je neefektivnější i z hlediska finančního, jelikož efekt PV se s roky multiplikuje (Heckman, 2006). To znamená, že dítě, které navštěvovalo mateřskou školu, má posléze lepší výsledky na základní škole, což vede k lepším výsledkům v dalším vzdělávání žáka, což nakonec vyústí ve větší pravděpodobnost, že si žák najde práci s vyšším výdělkem. Tento fakt je důležitý zejména pro sociálně znevýhodněné děti, jelikož jim PV může napomoci k úspěšnějšímu zahájení povinné školní docházky (Borghans et al., 2008; PAQ, 2021). Je proto důležité na mateřské školy (MŠ) nahlížet jako na instituci primárně vzdělávací. Mnozí totiž vliv PV opomíjejí a mateřské školy vnímají spíše jako instituci, která má za úkol hlídat děti pracujících rodičů.

Průměrný věk učitelů v mateřských školách se pohybuje dle grafu 1 mezi 42–47 lety. Nejvyšší průměrný věk učitelů lze pozorovat v kraji Plzeňském, naopak nejnižší v kraji Moravskoslezském. Sledování věku učitelů je podstatné, jelikož v rámci EU existují obavy ze stárnoucí populace učitelů, což by v budoucnu mohlo způsobit nedostatek zaměstnanců v učitelské profesi (Evropská komise, 2012). Praha se průměrným věkem učitelů blíží republikovému průměru. Průměrný věk učitelů v MŠ je v Praze okolo 44 let. Rozdíly mezi kraji ale nejsou příliš velké.

Graf 1 | Průměrný věk učitelů ve veřejných mateřských školách dle krajů v letech 2015–2021

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

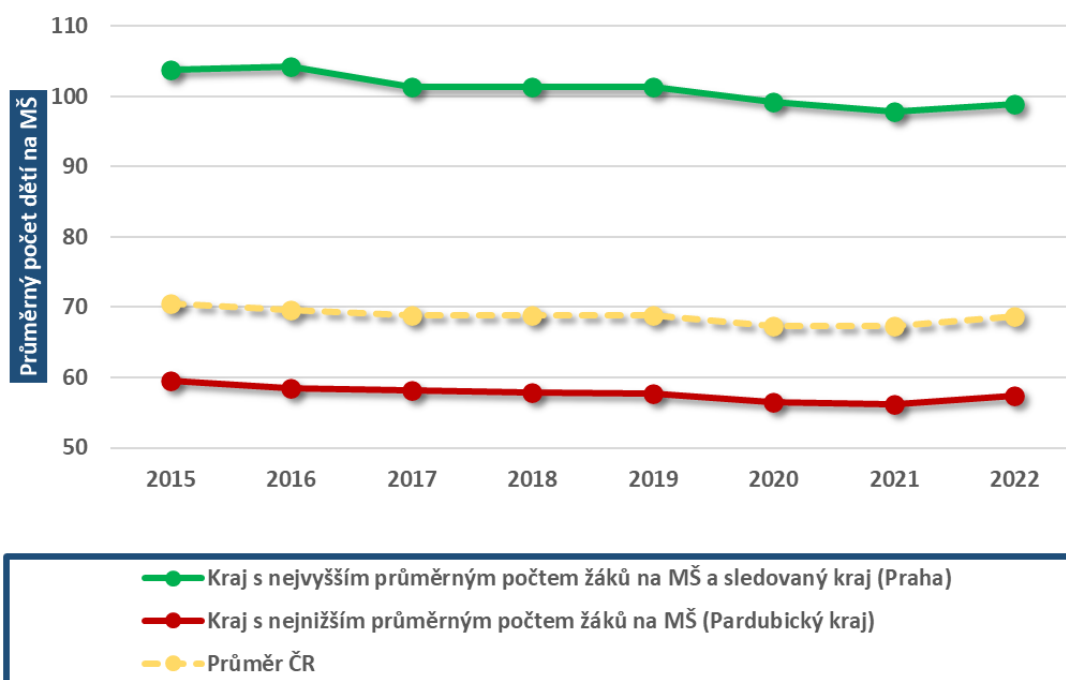
Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

Průměrný počet dětí na jednu mateřskou školu je značně vyšší v Praze a kraji Středočeském. Jelikož je obecně v Praze a Středočeském kraji více nově přistěhovalých obyvatel, je i průměrný počet dětí na jednu MŠ vyšší. To se může odrážet v dostupnosti volných míst v MŠ a v celkovém podílu dětí

účastnících se PV, který je v Praze nižší, než je průměr ČR. Mezi lety 2020 a 2021 ale vzrostl z 84 % na 89 %.

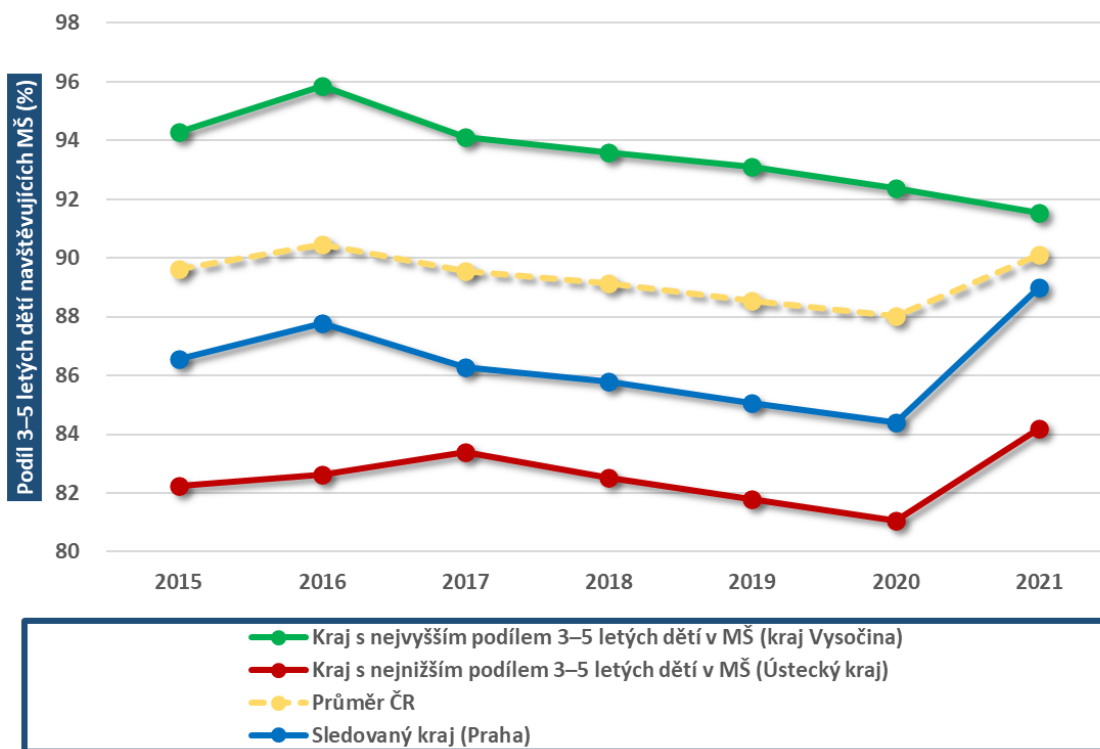
Graf 2 | Průměrný počet dětí na jednu mateřskou školu v daném kraji v letech 2015–2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT; vlastní výpočet

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

Graf 3 | Podíl dětí ve věku 3–5 let navštěvujících MŠ v daném kraji a roce ve vztahu k celkovému počtu dětí ve věku 3–5 let v daném kraji a roce

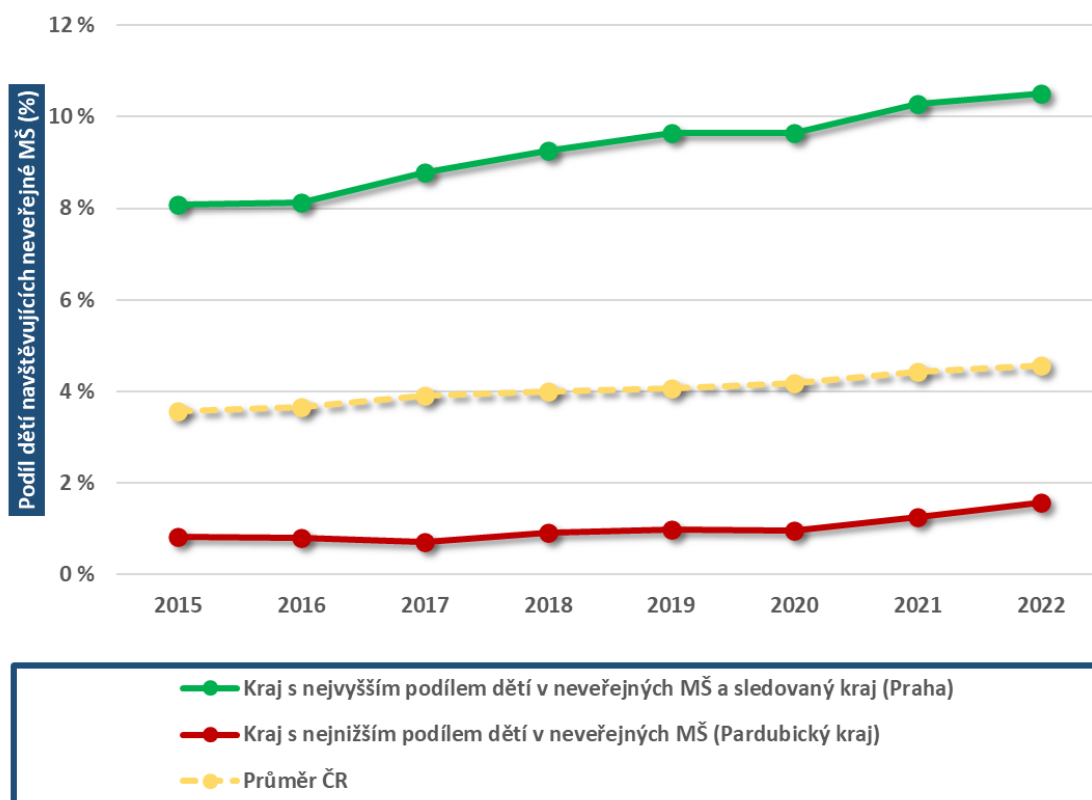

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT; vlastní výpočet

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

V Praze je nejvyšší podíl dětí v neveřejných MŠ v ČR. Při zhodnocení výsledků předchozích grafů lze konstatovat, že kapacity MŠ jsou v Praze omezeny, a proto rodiče častěji, než v jiných krajích ČR vyhledávají alternativu v podobě neveřejných MŠ.

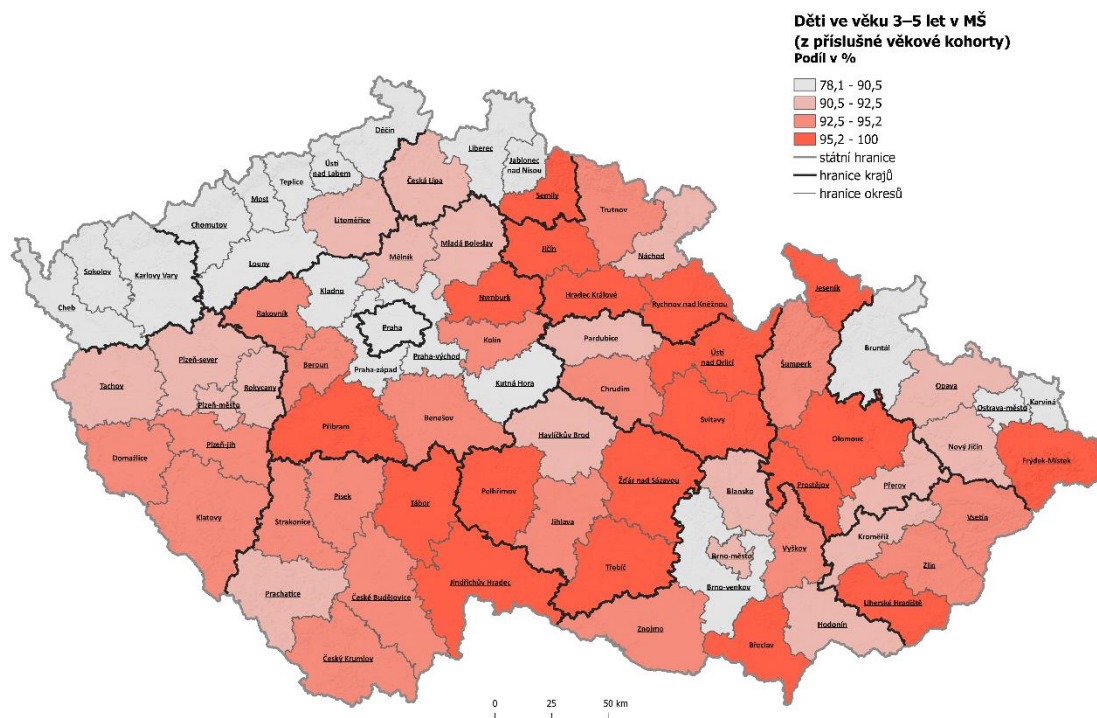
Graf 4 | Podíl dětí vzdělávajících se v neveřejných MŠ vzhledem k celkovému počtu dětí v MŠ v daném kraji v letech 2015–2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Mapa 1 vyobrazuje podíl dětí ve věku 3–5 let, které navštěvují mateřské školy. Z mapy je zřejmé, že PV se v Praze účastní nemenší podíl dětí v republice (společně s několika dalšími okresy z ostatních krajů ČR). Děti, které nenavštěvují MŠ, jsou vystaveny riziku, že jejich neúčast na předškolním vzdělávání negativně ovlivní jejich budoucí úspěšnost v dalších stupních vzdělávání (Osakwe, 2009). Faktory, které v České republice vysvětlují rozdílnou míru účasti dětí v PV, jsou socioekonomické rozdíly mezi kraji, kdy děti, které jsou ze sociálně znevýhodněného prostředí, navštěvují MŠ v menší míře (České školství v mapách, 2022).

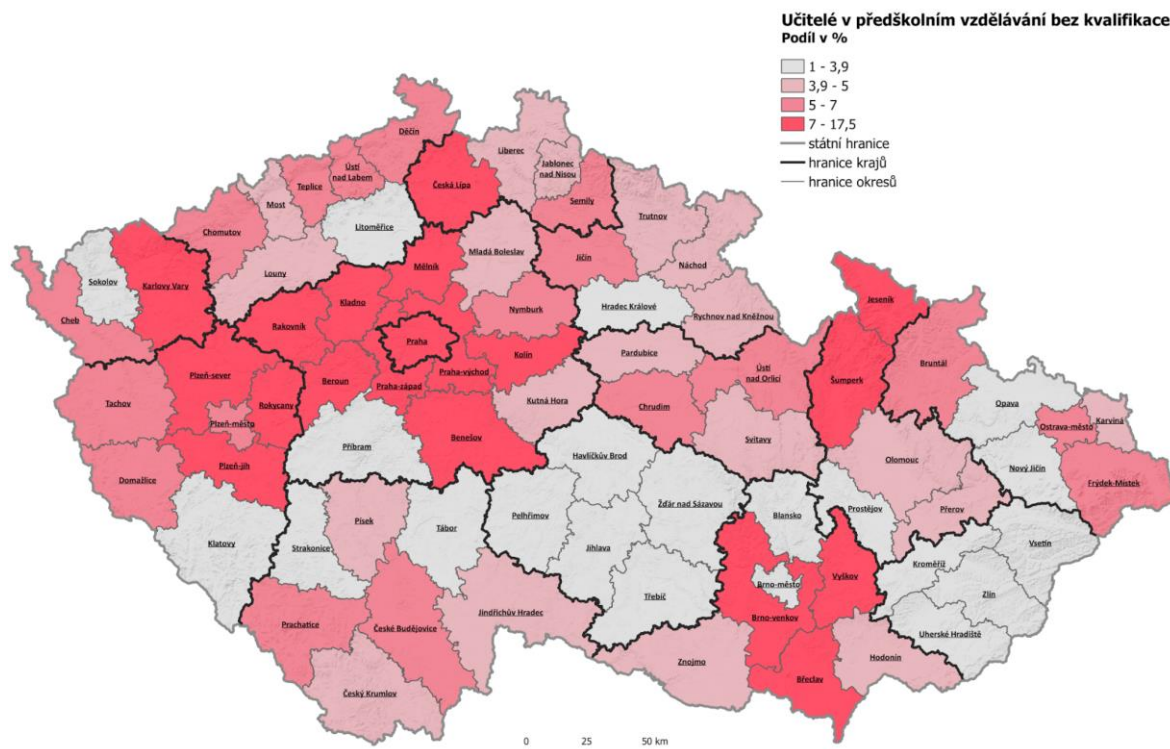
Mapa 1 | Podíl dětí ve věku 3–5 let v MŠ (z příslušné věkové kohorty)

Zdroj: České školství v datech, ČŠI. <https://www.vzdelavaniivdatech.cz/>

Mapa 2 níže ukazuje data o učitelích bez potřebné kvalifikace v předškolním vzdělávání (PV). Vysoké podíly učitelů bez kvalifikace, a to 7,5–17,5 %, zaznamenáváme zejména v některých okresech Středočeského kraje, Plzeňského kraje, Jihomoravského kraje a v Praze.

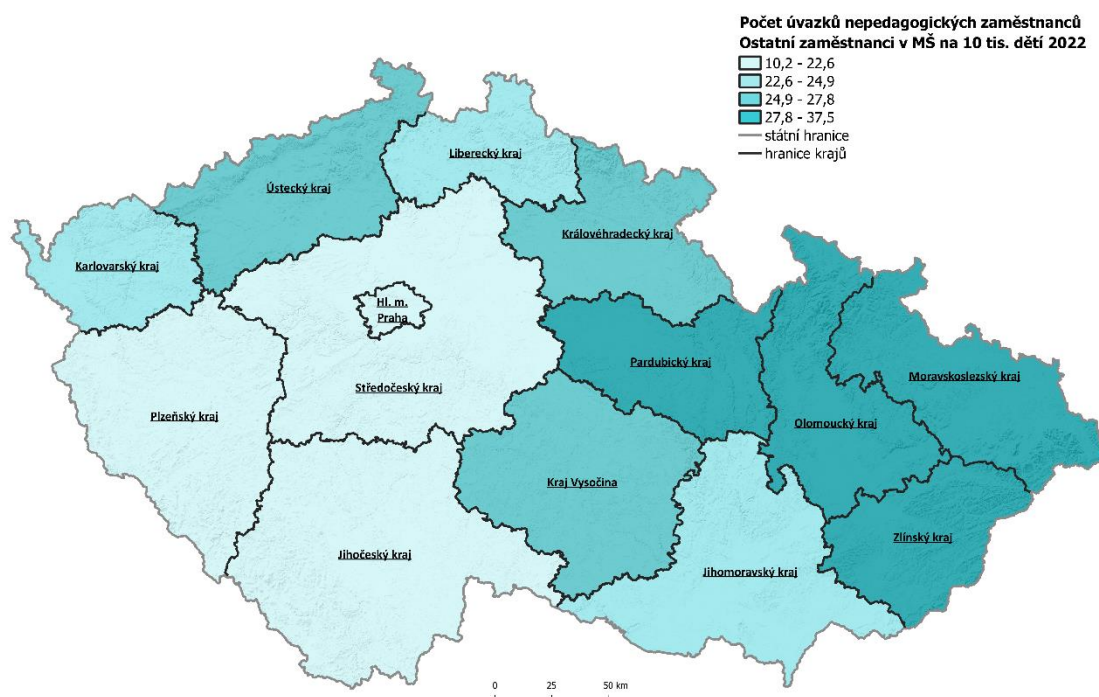
Mapa 2 | Učitelé v předškolním vzdělávání bez kvalifikace

Zdroj: České školství v datech, ČŠI. <https://www.vzdelavaniivdatech.cz/>

Mapa 3 zobrazuje kraje s největším počtem úvazků nepedagogických pracovníků v mateřských školách. Těmito kraji jsou kraj Moravskoslezský, Olomoucký, Zlínský a Pardubický. Naopak nejmenší počet úvazků těchto zaměstnanců lze pozorovat v Praze, Středočeském kraji, Jihočeském kraji a Plzeňském kraji. V Praze je nejméně nepedagogických zaměstnanců MŠ společně s Plzeňským krajem, Středočeským krajem a krajem Jihočeským.

Mapa 3 | Počet úvazků nepedagogických zaměstnanců v MŠ (na 10 tis. dětí 2022)

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

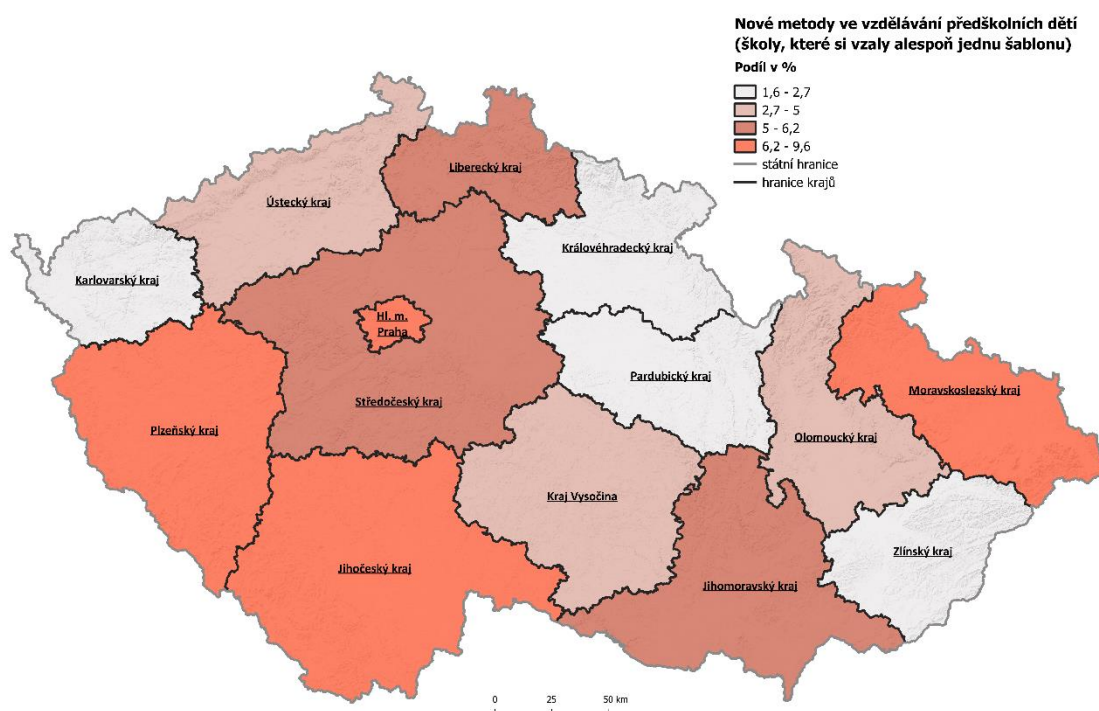
A.1 Nové metody ve vzdělávání předškolních dětí

Následující sada map se zabývá využíváním nových metod ve vzdělávání předškolních dětí v různých oblastech výuky (cizí jazyk, čtenářská gramotnost, ICT, matematická gramotnost, osobnostně sociální rozvoj a polytechnické vzdělávání)¹. Obecně platí, že MŠ si nejvíce osvojily nové metody v oblasti čtenářské gramotnosti, matematické gramotnosti a polytechnického vzdělávání. První mapa 4 ukazuje, že MŠ, které si vybraly alespoň jednu novou metodu vzdělávání, se nejvíce nacházejí v Praze, Moravskoslezském kraji, Jihočeském kraji a kraji Plzeňském. Následující mapy se již věnují jednotlivým šablonám a vykreslují detailnější realitu, která naznačuje, že v rozdílných oblastech výuky se kraje mezi sebou liší a i jeden kraj může využívat rozdílné šablony v různé míře. Například novou metodu ve vzdělávání cizích jazyků využívá nejmenší podíl MŠ právě v Praze či kraji Plzeňském. Nové metody čtenářské gramotnosti ale v těchto dvou zmíněných regionech využívá již největší podíl MŠ. Mateřské školy v Praze aplikují kromě nových metod v PV v oblasti cizích jazyků a polytechnického vzdělávání všechny ostatní oblasti v největší míře v porovnání s jinými kraji ČR.

¹ Šablony 2.1/9–9h

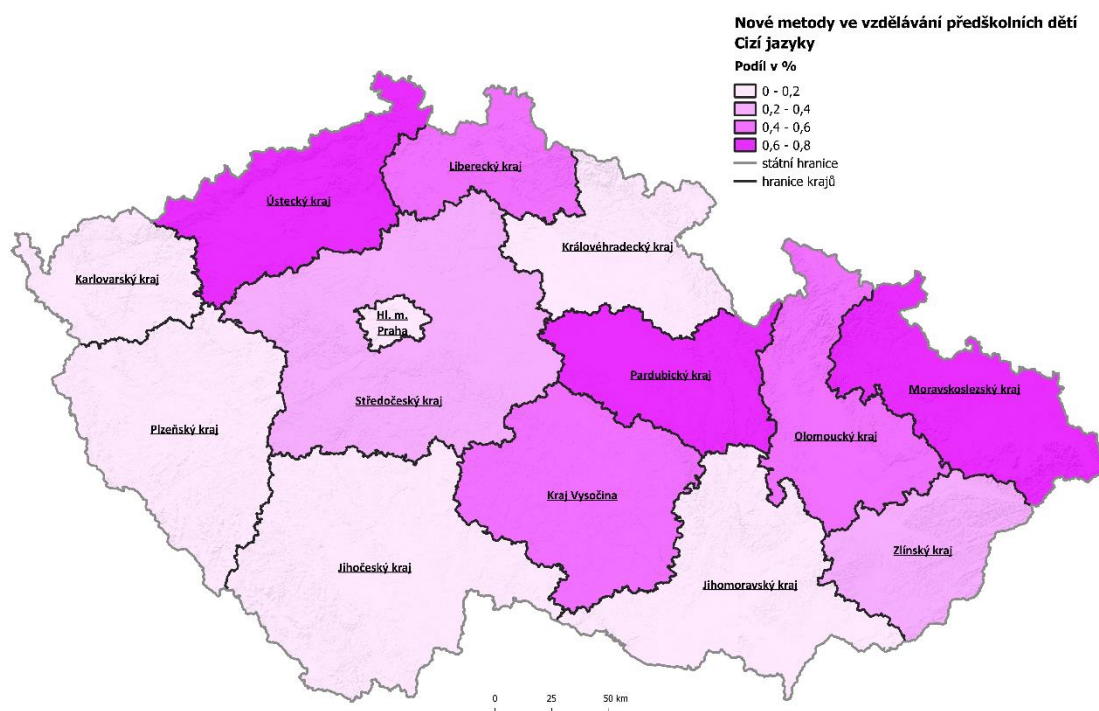

Mapa 4 | Nové metody v PV – školy, které si vzaly alespoň jednu šablonu

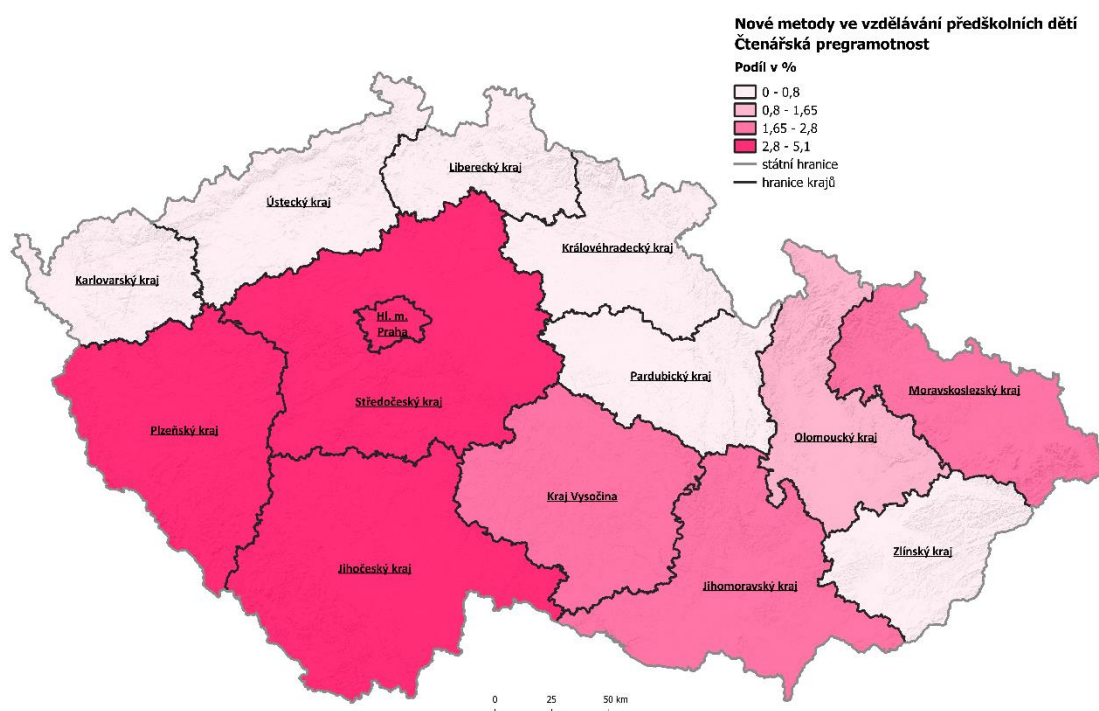
Zdroj: Šablony OP VVV

Mapa 5 | Nové metody v PV – cizí jazyky

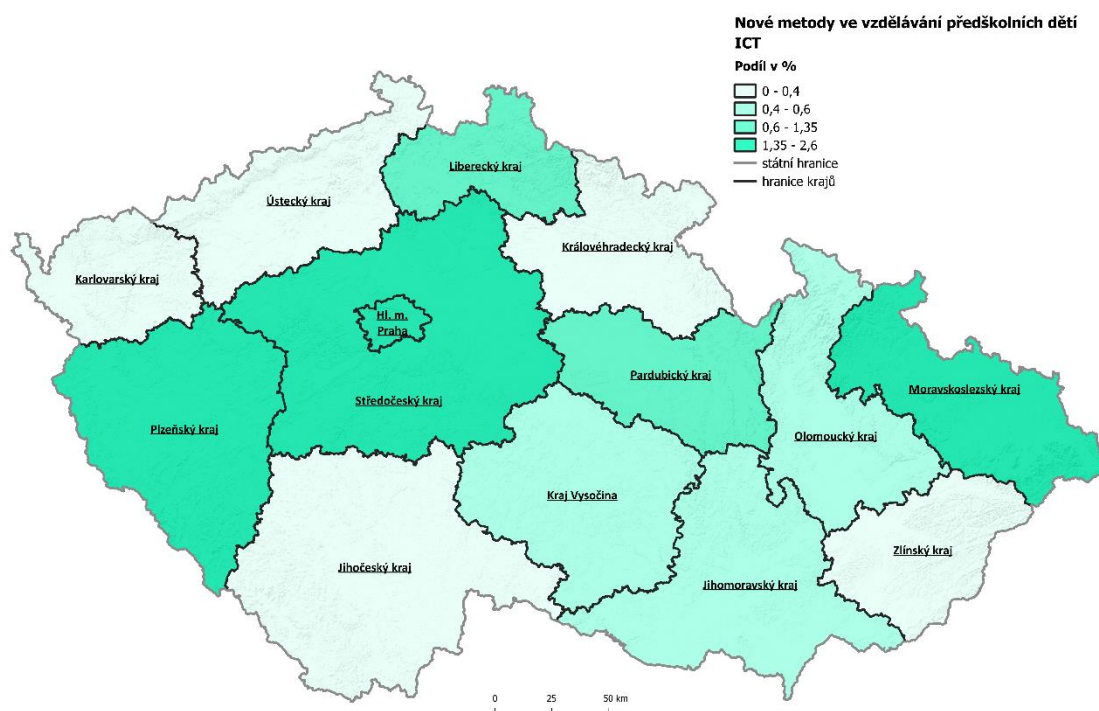
Zdroj: Šablony OP VVV

Mapa 6 | Nové metody v PV – čtenářská pregramotnost

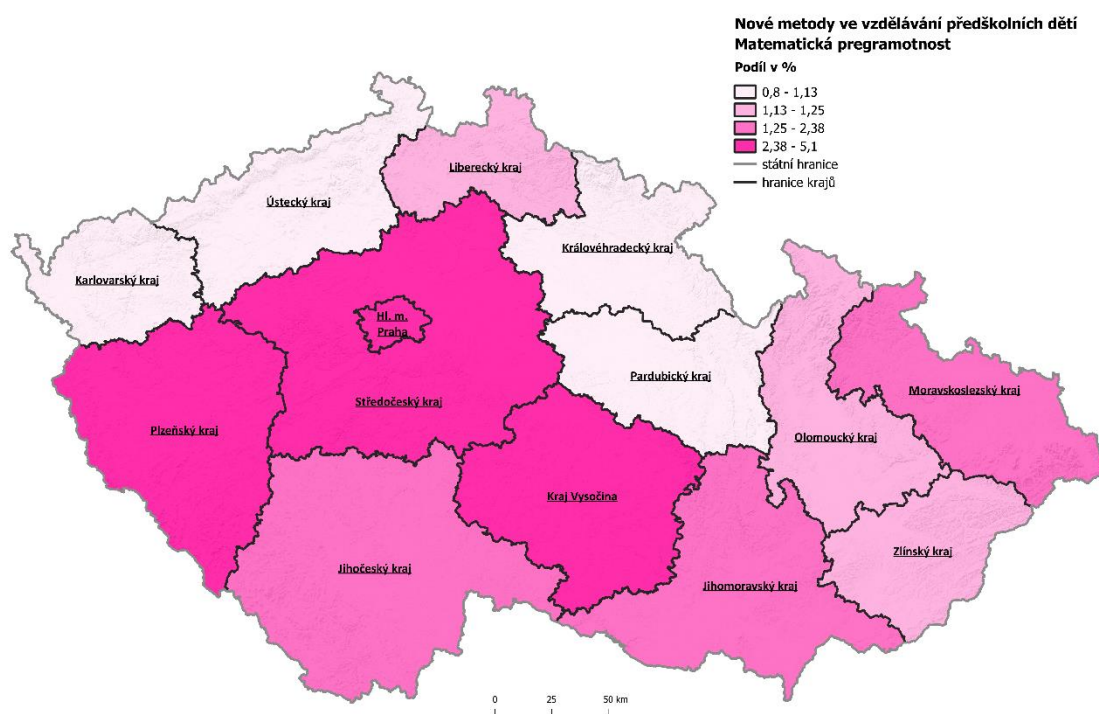
Zdroj: Šablony OP VVV

Mapa 7 | Nové metody v PV – ICT

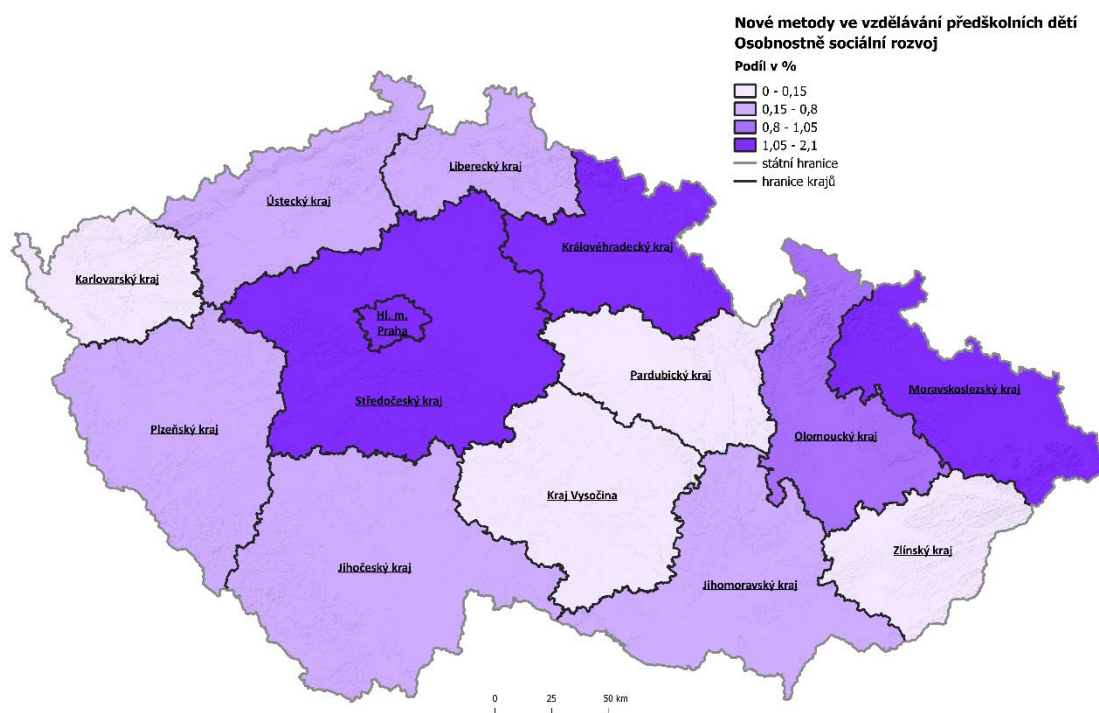
Zdroj: Šablony OP VVV

Mapa 8 | Nové metody v PV – matematická pregramotnost

Zdroj: Šablony OP VVV

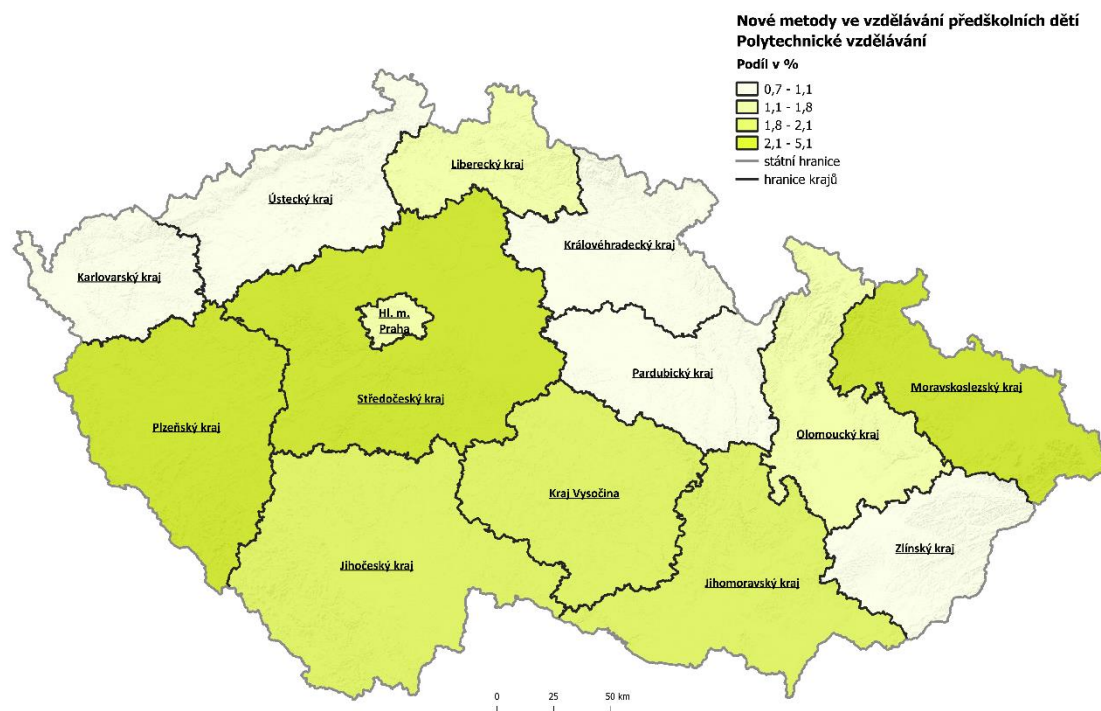
Mapa 9 | Nové metody v PV – osobnostně sociální rozvoj

Zdroj: Šablony OP VVV

Mapa 10 | Nové metody v PV – polytechnické vzdělávání

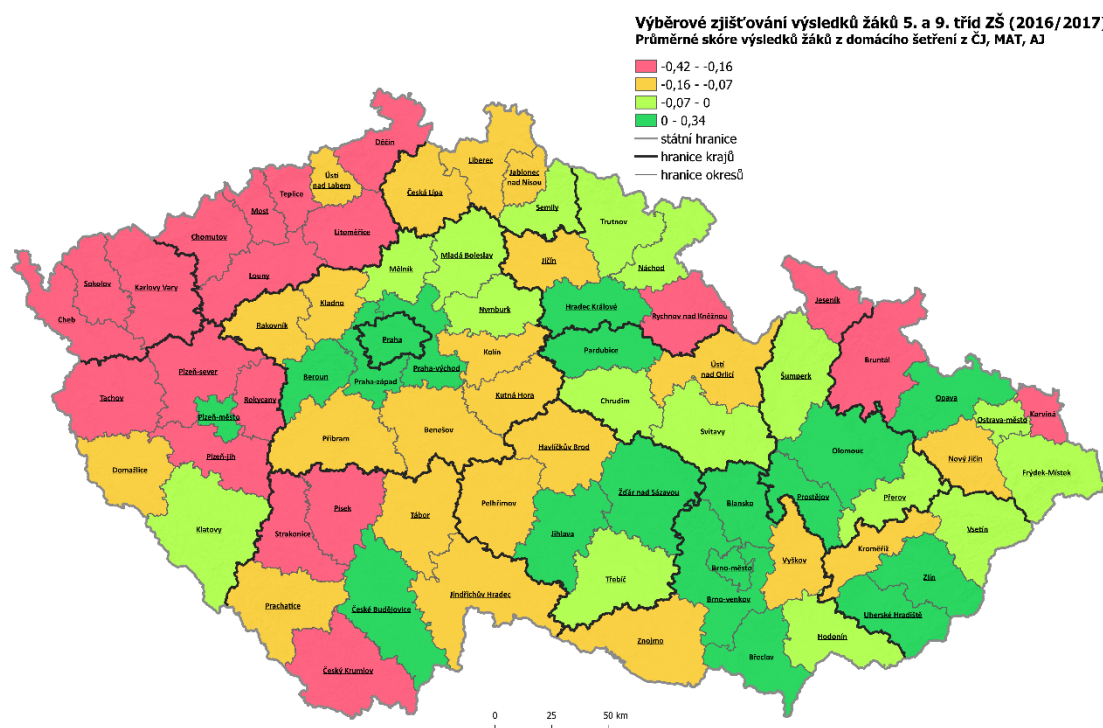
Zdroj: Šablony OP VVV

B. Moderní základní vzdělávání pro 21. století

Základní stupeň vzdělávání čelí několika výzvám. Všeobecně známý fenomén je přílišná závislost výsledků žáků na jejich rodinném zázemí, respektive socioekonomickém statusu (SES a přidružených indikátorů). Nejvíce negativním efektem se vyznačují problémy spojené s chudobou a bydlením, jako jsou například časté stěhování a exekuce (PAQ, 2021). Nejen rozdílná míra regionálního rozvoje souvisí s výsledky žáků. Klíčovým faktorem je nedostatek kvalifikovaných a aprobovaných učitelů v některých krajích. S nedostatkem učitelů se totiž nepotýkají jen strukturálně postižené regiony, ale i bohaté regiony Plzeňského a Středočeského kraje a především hlavní město Praha. Naopak některé chudší regiony mají vysokou míru aprobovanosti a kvalifikovanosti učitelů, což se týká Moravskoslezského kraje, který má šanci se vyrovnat bohatším regionům, kde učitelé chybí.

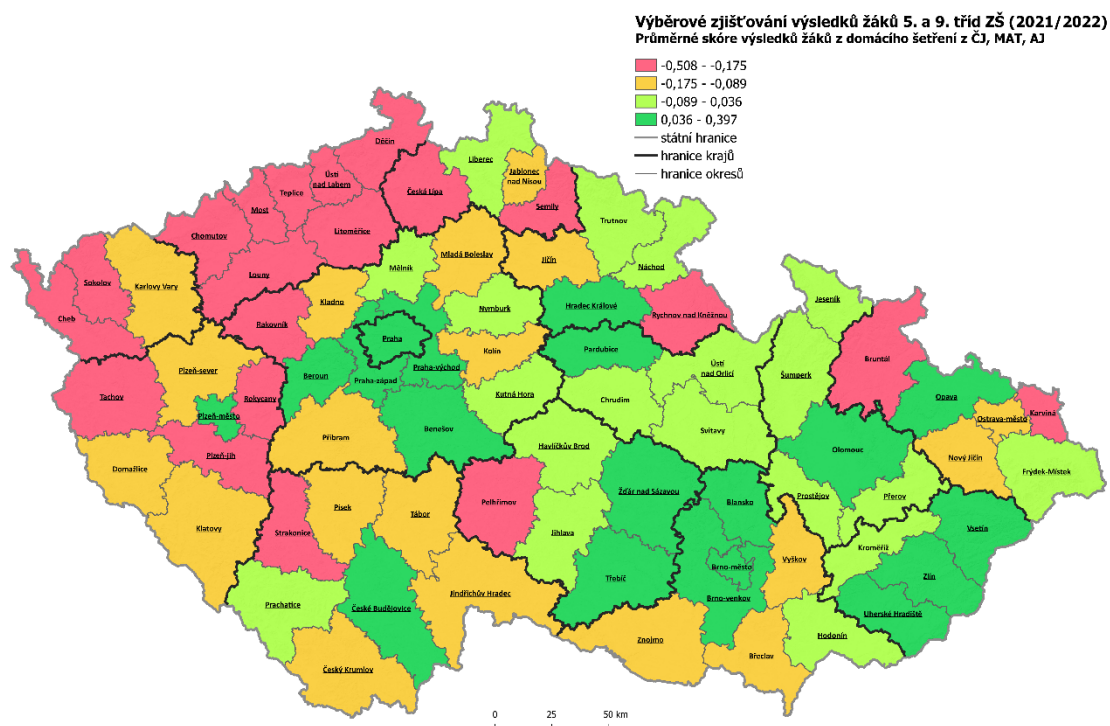
Hned následující dvě mapy porovnávají výsledky žáků v testech českého jazyka, anglického jazyka a matematiky v čase. Data zobrazená v mapě 11 byla sbírána ve školním roce 2016/2017, druhá mapa vyobrazuje výsledky žáků za školní rok 2021/2022. Porovnáme-li tyto dvě mapy, vidíme, že jejich barevné rozložení je téměř totožné. Nejnižších výsledků dosahují žáci v obou mapách v krajích Ústeckém a Karlovarském společně s periferiemi kraje Plzeňského, Jihočeského a Moravskoslezského.

Mapa 11 | Výsledky žáků 5. a 9. tříd ZŠ z českého jazyka, matematiky a anglického jazyka (domácí šetření ČŠI) školní rok 2016/2017

Zdroj: Data České školní inspekce <https://www.csicr.cz/getattachment/17f8e265-b04f-4459-a106-3aebcf735ca0/Vyberove-zjistovani-vysledku-zaku-na-urovni-5-a-9-rocniku-ZS-zaverecna-zprava.pdf>

Mapa 12 | Výsledky žáků 5. a 9. tříd ZŠ z českého jazyka, matematiky a anglického jazyka (ČŠI) ve školním roce 2021/2022

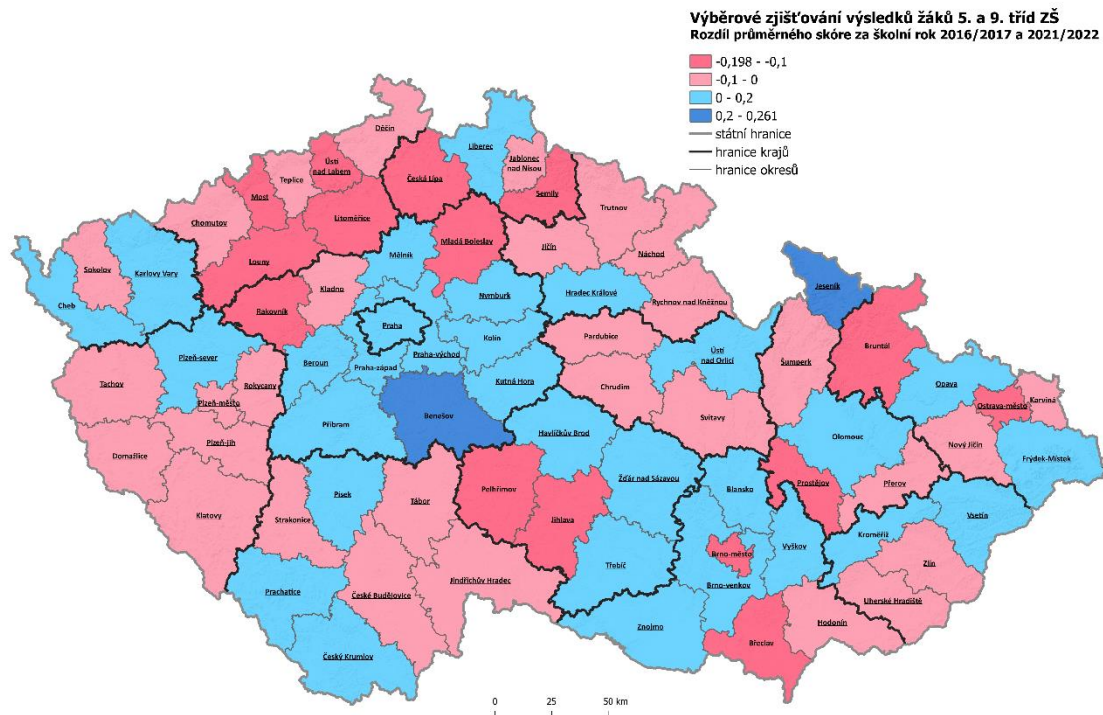
Zdroj: Data České školní inspekce,

https://csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2022_přilohy/Dokumenty/INFO_informacni_magazin_leden_2022.pdf

Jak si na tom okresy stojí v čase? Došlo u některých ke zlepšení, či naopak ke zhoršení výsledků? Mapa 13 vyobrazuje to, zda-li se situace v kraji v průběhu pěti až šesti let zlepšila, či zhoršila. Jedná se však o porovnání velmi hrubé, které může být u některých okresů zkresleno rozdílným počtem škol, zejména tam, kde je více škol pouze s prvním stupněm vzdělávání. Dalším úskalím je samotné měřítko, jedná se o tzv. agregované z-skóre výsledků jednotlivých žáků na úrovni okresu za daný školní rok šetření, které neměří absolutní zlepšení, či zhoršení, ale relativní zlepšení, či zhoršení vůči všem sledovaným okresům. Protože jsou však prostorové vzorce na agregované úrovni okresů v čase poměrně stabilní, i přes metodologická úskalí můžeme ve srovnání v čase zjistit zajímavé informace. V Praze si žáci mezi lety zjišťování výsledky zlepšili.

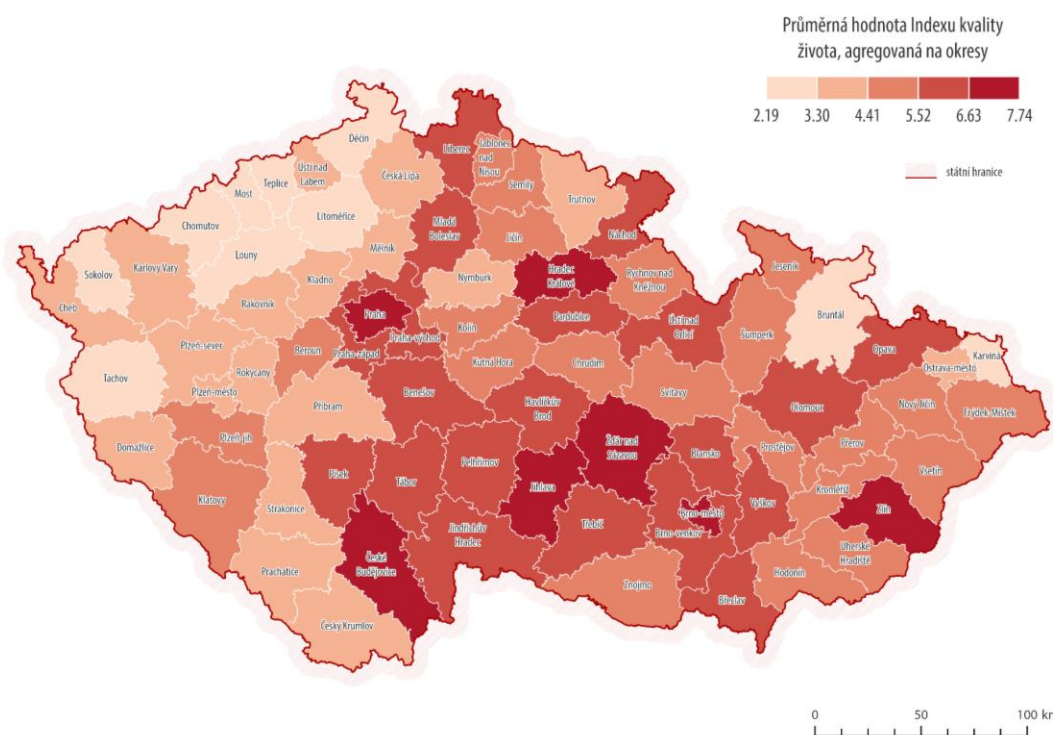
Mapa 13 | Rozdíl výsledků žáků 5. a 9. tříd ZŠ z českého jazyka, matematiky a anglického jazyka (ČŠI) mezi šetřeními za školní rok 2016/2017 a 2021/2022

Zdroj: Vlastní výpočet z dat ČŠI.

Výsledky žáků nejvíce souvisejí s jejich rodinným zázemím, proto i výsledky na úrovni okresů odrážejí kvalitu života a socioekonomický rozvoj regionů. Mapa níže ukazuje index kvality života v České republice (Murgaš & Klobučník, 2016), který vychází z dat Sčítání lidu, domů a bytů 2011 a socioekonomických proměnných jako nezaměstnanost, podíl obyvatel s vysokoškolským vzděláním, průměrná délka dožití, míra sebevražd, rozvodovost atd. Praha dosahuje nejvyšších hodnot indexu kvality života, což značí vyšší kvalitu života.

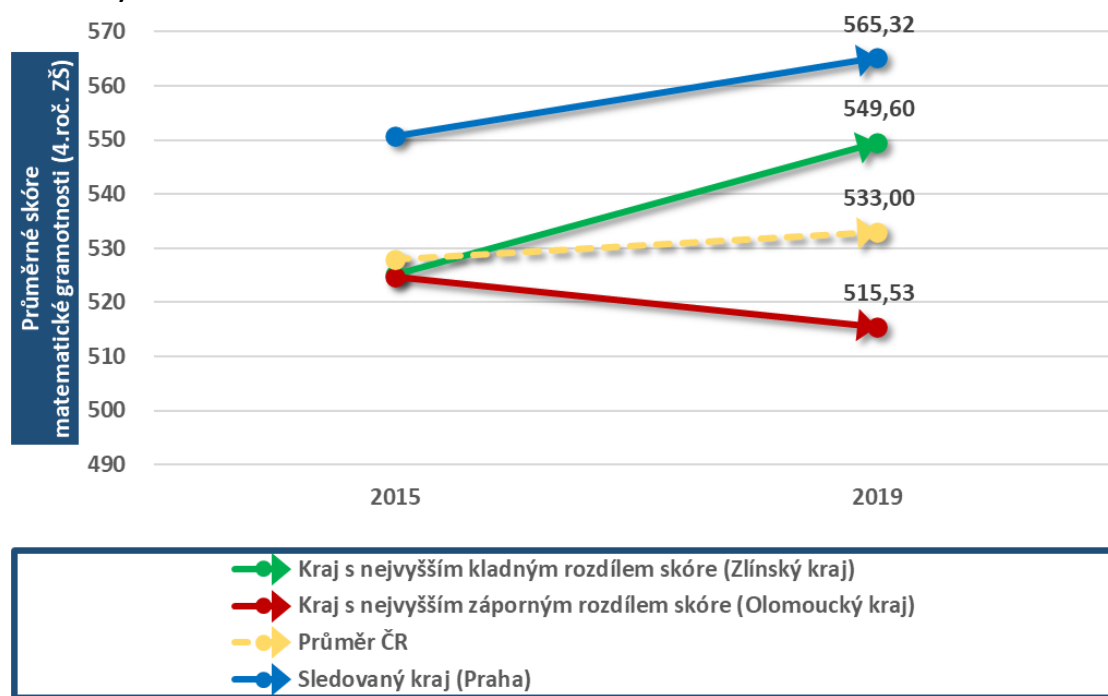
Mapa 14 | Index kvality života

Zdroj: Murgaš, F., Klobučník, M. Municipalities and Regions as Good Places to Live: Index of Quality of Life in the Czech Republic. *Applied Research Quality Life* 11, 553–570 (2016). <https://doi.org/10.1007/s11482-014-9381-8>.

Výsledky žáků z testu matematické gramotnosti TIMSS se v průběhu let mění. Platí, že republikový průměr se o pár bodů zlepšil. Žáci v Praze dosahují nejvyššího skóre z testu matematické gramotnosti TIMSS ze všech krajů ČR. Mezi lety se jejich skóre dokonce zvýšilo.

Graf 5 | Průměrné skóre z testu matematické gramotnosti šetření TIMSS v letech 2015 a 2019 (žáci 4. ročníku ZŠ)

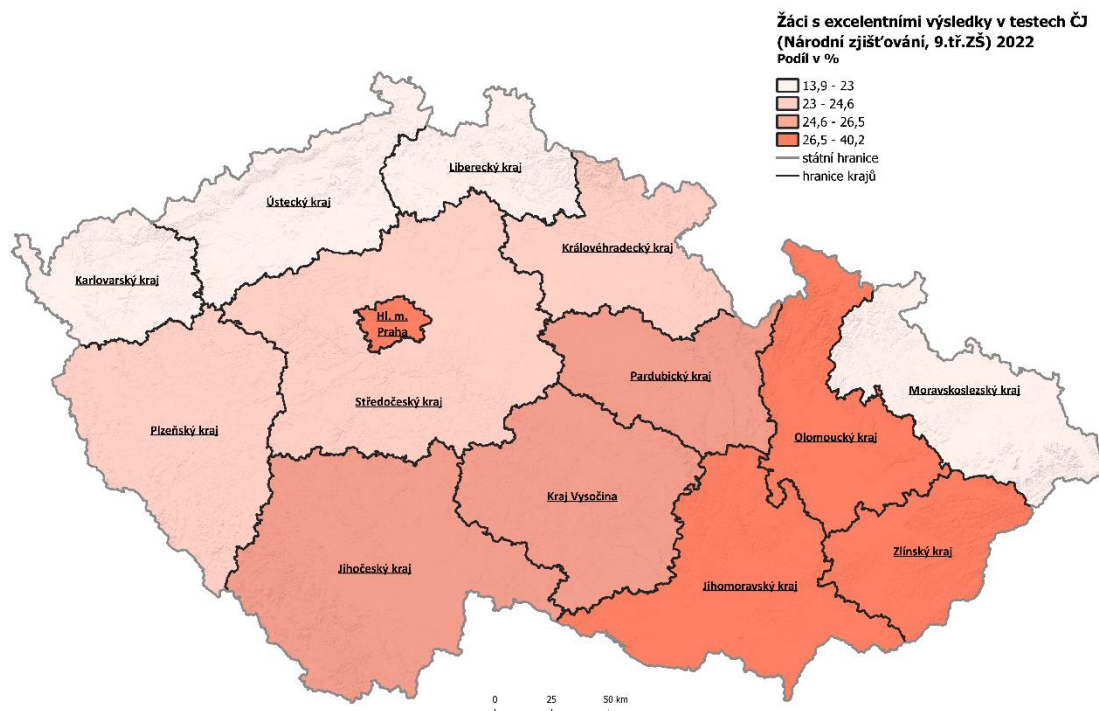

Zdroj: TIMSS 2015; 2019; Monitorovací rámec MŠMT

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

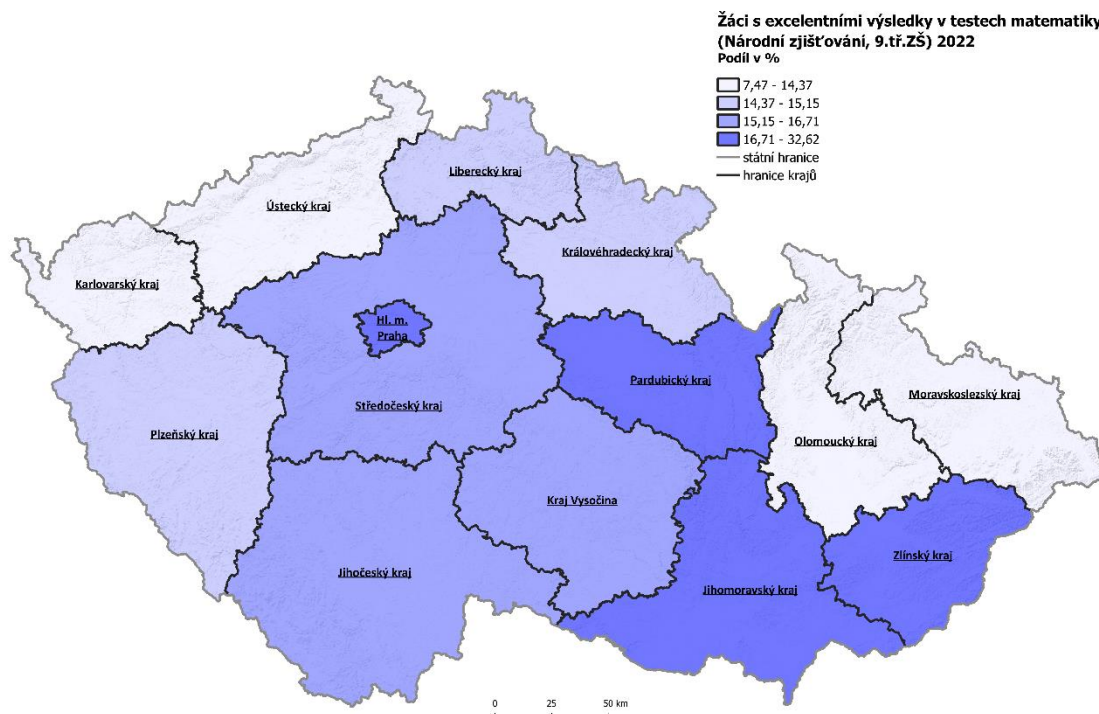
Situaci v krajích České republiky nemusí nutně vykreslovat pouze průměrný výsledek žáků z daných zjišťování, ale také podíl excelentních výsledků žáků v těchto krajích. V Praze vidíme vysoké podíly žáků s excelentními výsledky v českém jazyce i v matematice (v českém jazyce je podíl o něco vyšší) ve srovnání s kraji ČR. Jak ukazují grafy 6 a 7, žáků s excelentními výsledky matematické gramotnosti mezi lety zjišťování v Praze přibýlo, a naopak neúspěšných žáků ubylo.

Mapa 15 | Žáci s excelentními výsledky v testech českého jazyka (Národní zjišťování, 9. třídy ZŠ) 2022

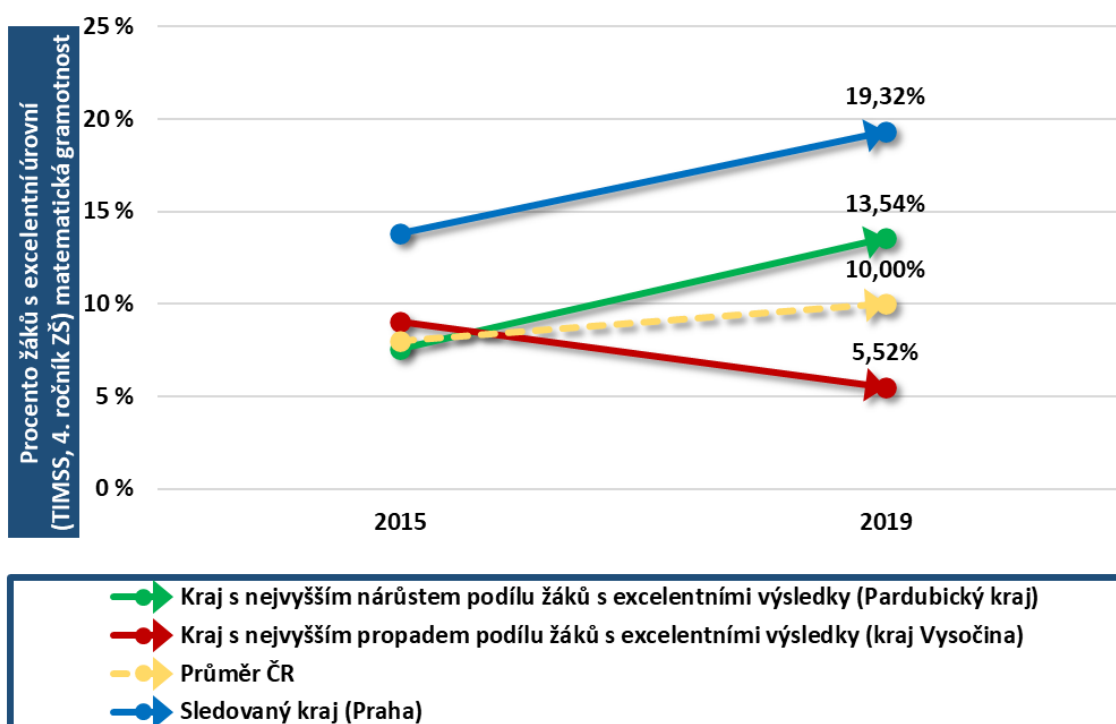
Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Mapa 16 | Žáci s excelentními výsledky v testech matematiky (Národní zjišťování, 9. třídy ZŠ) 2022

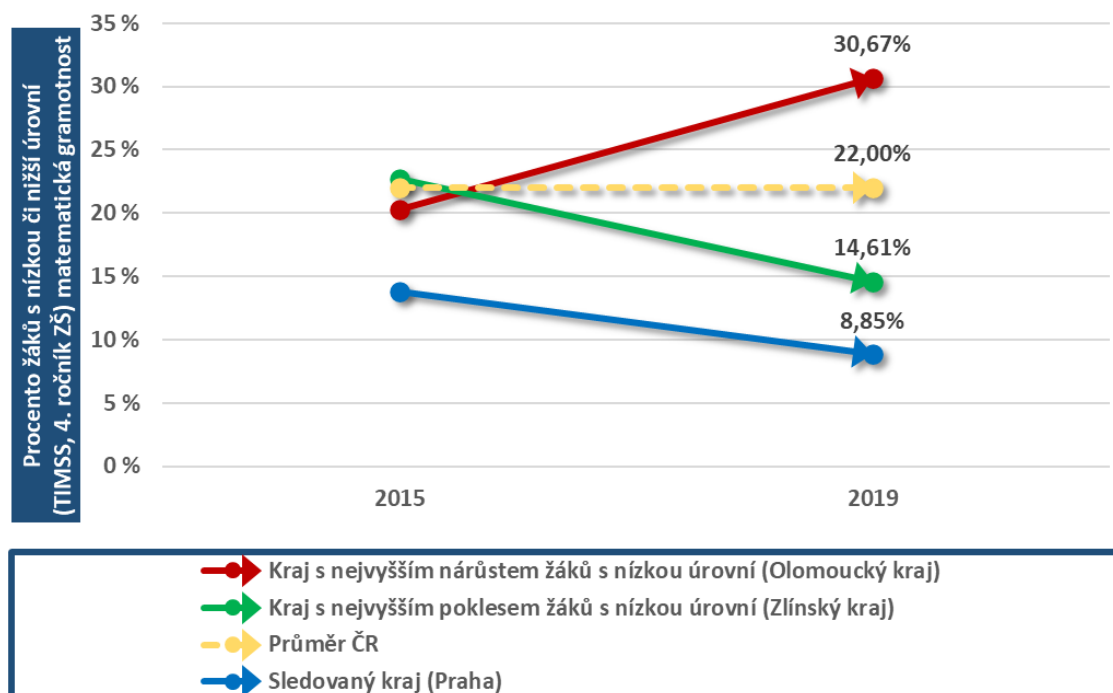
Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Graf 6 | Procento žáků s excelentními výsledky v testu matematické gramotnosti TIMSS – 4. ročník ZŠ

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Graf 7 | Procento žáků s nedostatečnými výsledky v testu matematické gramotnosti TIMSS (pod 2. gramotnostní úrovní) – 4. ročník ZŠ

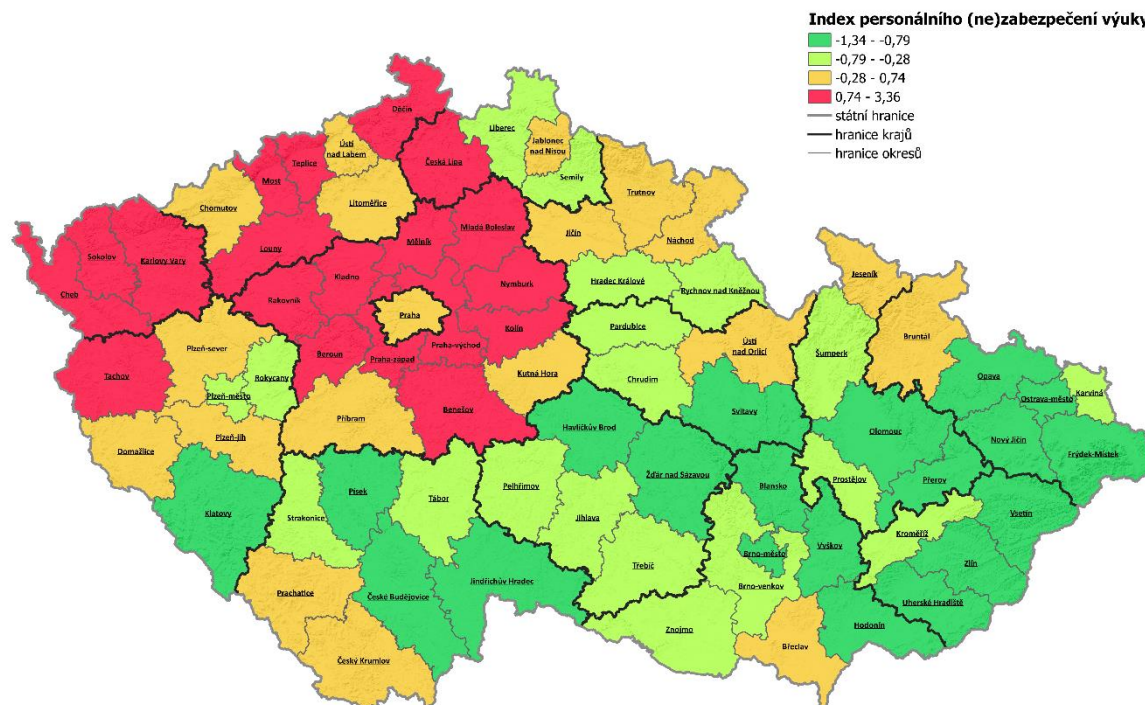
Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Studie národních i mezinárodních dat ukazují na souvislosti mezi nezabezpečením a aprobované výuky a nedostatkem kvalifikovaných učitelů a výsledky žáků v národních i mezinárodních testech. Žáci, kteří jsou vyučováni nekvalifikovanými a neaprobovanými učiteli dosahují statisticky významně horších

výsledků v matematické, přírodovědné i čtenářské gramotnosti (PISA, PIRLS, TIMSS), a to po kontrole dalších faktorů (zejména rodinné zázemí žáka). Tento vztah byl indikován i v případě národního testování Výběrové zjišťování výsledků žáků 5. a 9. ročníku (2016/2017), jak na individuální úrovni (žák), tak na agregované (na úrovni okresů a ORP). Z tohoto důvodu je klíčové sledovat, ve kterých regionech je nedostatek kvalifikovaných a aprobovaných učitelů, jaké jsou příčiny nedostatku učitelů a jak se s tímto nedostatkem jednotlivé regiony vypořádávají.

Mapa 17 | Index personálního (ne)zabezpečení výuky

Zdroj: České školství v mapách, 2022 - publikováno ČŠI.

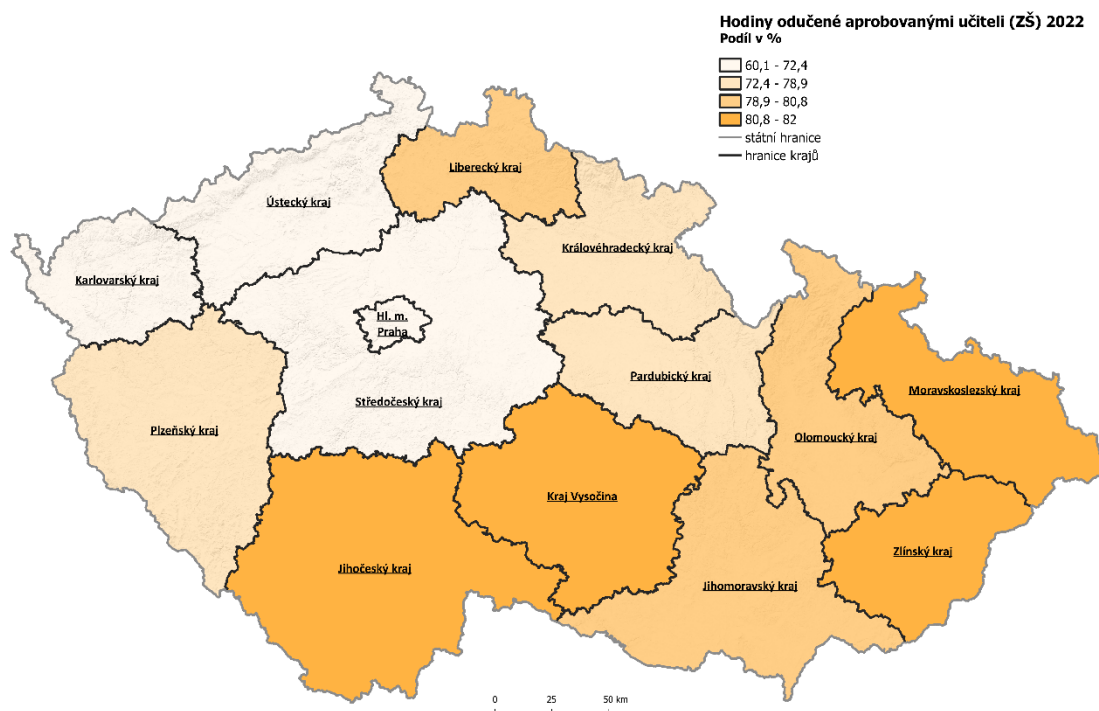
Pozn.: Index agreguje indikátory “podíl nekvalifikovaných učitelů (MŠ, ZŠ, SŠ)” a “podíl neaprobované výuky (ZŠ, SŠ)”. Všechny indikátory na úrovni okresů spolu silně korelují, což znamená, že problém nezabezpečení výuky se týká všech úrovní.

Analýzy (České školství v mapách, 2022 – publikováno ČŠI) ukazují, že lze vysvětlit rozdíly v nedostatku kvalifikovaných a aprobovaných učitelů na základě socioekonomických faktorů, a to napříč stupni vzdělávací soustavy (MŠ, ZŠ, SŠ). Například existuje vztah mezi personálním (ne)zabezpečením výuky napříč stupni vzdělávací soustavy a saldem migrace a mírou exekucí. Čím více je v dané oblasti přistěhovalých a čím více je v regionu exekucí, tím horší je personální zabezpečení výuky. To ukazuje na vysvětlení, že ve skutečnosti můžeme kraje rozdělit do dvou skupin. Například kraj Středočeský bojuje s vyšší mírou přistěhovalých, což zapříčiňuje nedostatečné kapacity vzdělávací soustavy, které ústí v problematiku personálního zabezpečení výuky. Druhou skupinou jsou kraje Karlovarský a Ústecký, které naopak bojují s vyšší mírou exekucí socioekonomicky znevýhodněných obyvatel. Tento indikátor obecně měří horší socioekonomický rozvoj regionu, a tudíž i nižší atraktivitu pro absolventy pedagogických fakult. V Praze vidíme nižší hodnoty indexu (ne)zabezpečení výuky, což značí, že kraj má do jisté míry problémy s kvalifikovaností a aprobovaností vyučujících.

Podíl odučených hodin aprobovanými učiteli je v porovnání s ostatními kraji v Praze nejnižší na ZŠ (mapa 18), naopak na SŠ vidíme vyšší podíl aprobovanosti výuky (mapa 19).

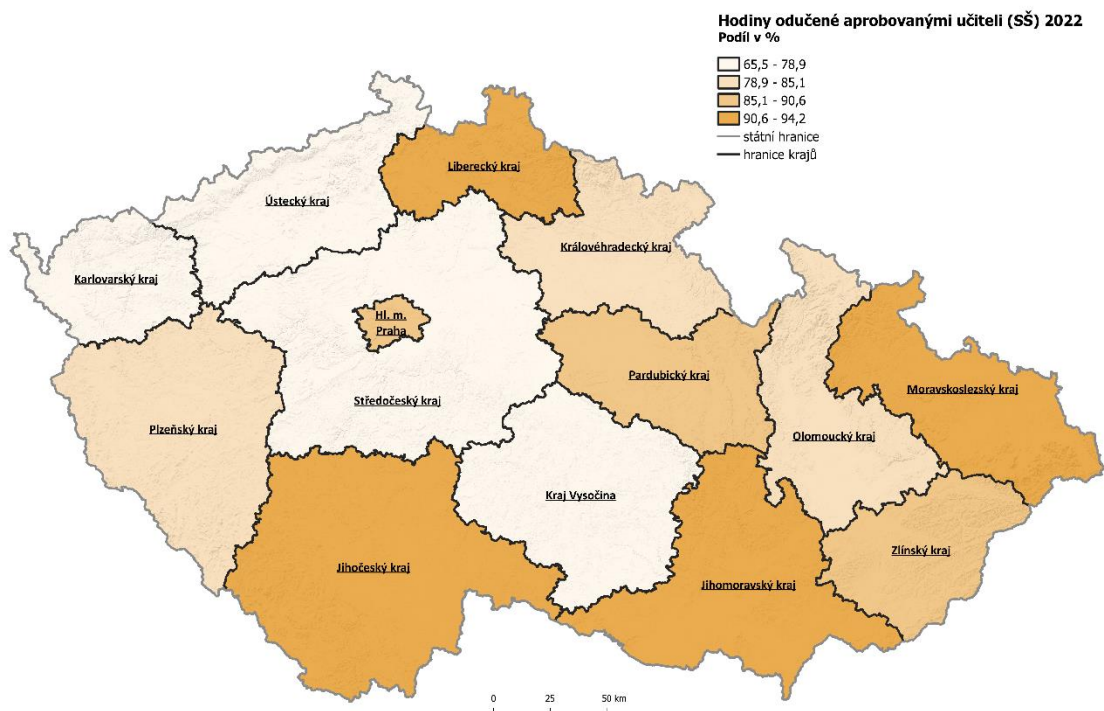

Mapa 18 | Hodiny odučené aprobovanými učiteli (ZŠ) 2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Mapa 19 | Hodiny odučené aprobovanými učiteli (SŠ) 2022

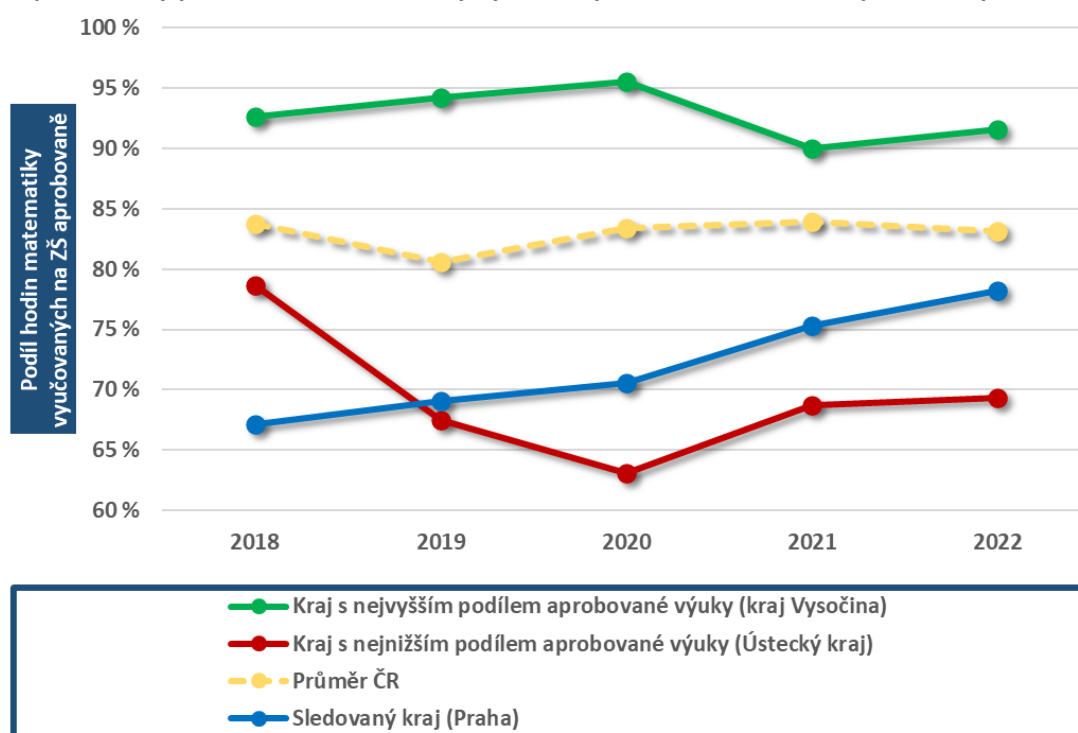

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Aprobovanost výuky se ale může lišit předmět od předmětu. Následující dva grafy 8 a 9 vyobrazují průměrný podíl hodin aprobované výuky matematiky a českého jazyka na ZŠ v Praze v porovnání s krajem s nejvyšším podílem aprobovaně vedených hodin, nejnižším podílem a republikovým

průměrem. V případě aprobované výuky matematiky si Praha v průběhu let polepšila. V roce 2022 bylo aprobované vyučováno okolo 78 % hodin matematiky na ZŠ, což je pod republikovým průměrem.

Graf 8 | Průměrný podíl hodin matematiky vyučovaných na ZŠ v daném kraji a roce aprobované

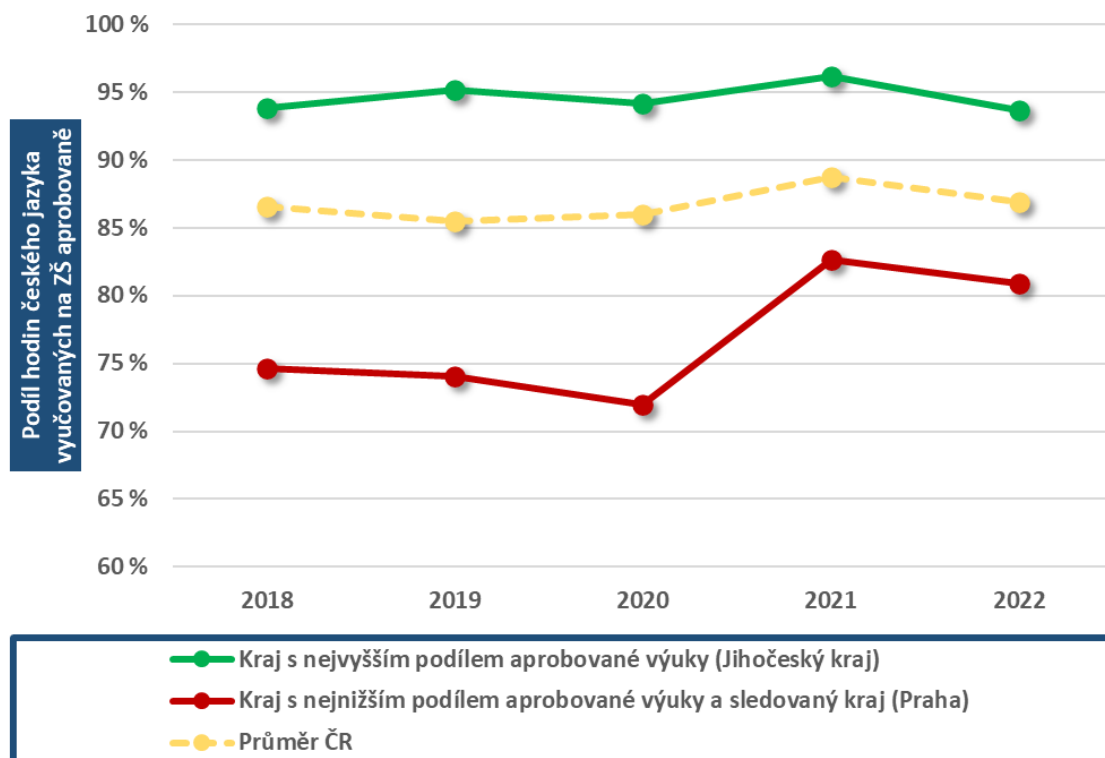

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

To samé platí pro výuku českého jazyka, kde vidíme značný nárůst podílu aprobovanosti hodin na ZŠ mezi lety 2020 a 2022 (okolo 10 p. b.). Stále se ale Praha řadí mezi regiony s nejnižší aprobovaností výuky českého jazyka.

Graf 9 | Průměrný podíl hodin českého jazyka vyučovaných na ZŠ v daném kraji a roce aprobovaně

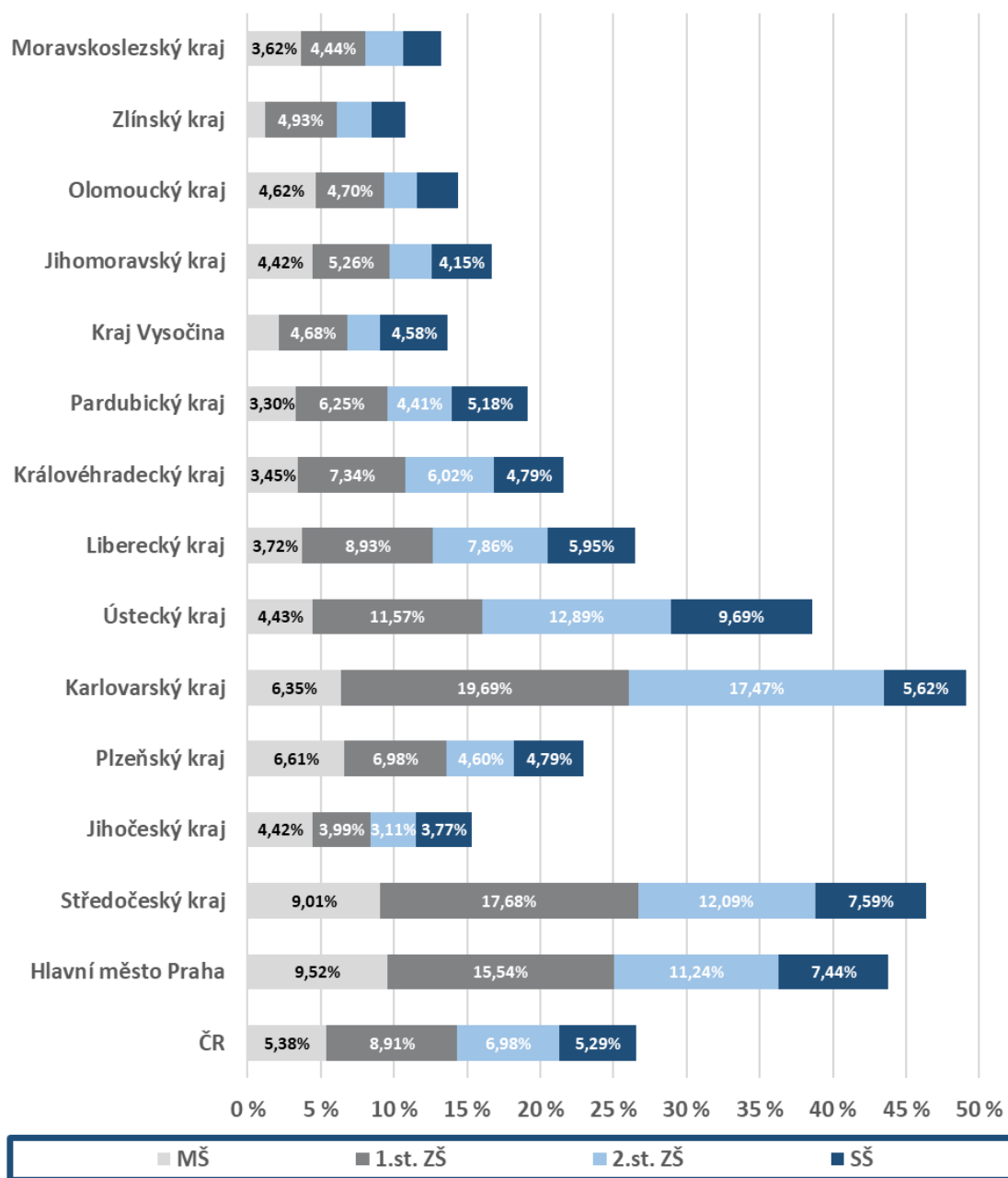

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

Problémy s personálním zabezpečením výuky ukazuje také graf 10, kde vidíme, že ve všech stupních vzdělávání je v Praze nižší kvalifikovanost učitelů, než je průměr ČR. Největší podíl nekvalifikovaných učitelů vidíme v Praze na 1. stupni ZŠ (15,54 %). V MŠ v Praze dokonce vidíme největší podíl nekvalifikovanosti učitelů napříč kraji ČR (9,52 %).

Graf 10 | Podíly nekvalifikovaných učitelů za rok 2019 v jednotlivých krajích a stupních vzdělání

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

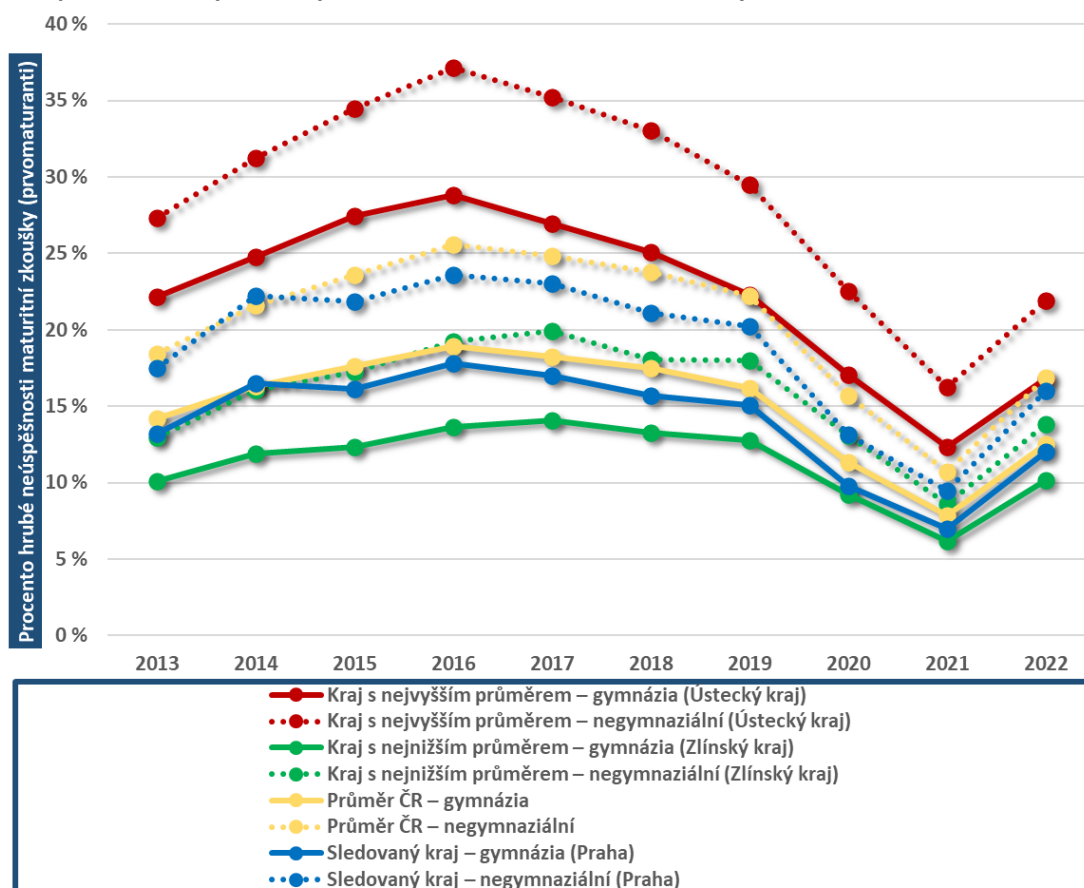
Pozn.: Nezobrazeny popisy hodnot nižších než 3 %.

C. Odborné vzdělávání pro uplatnitelnost na trhu práce

Odborné vzdělávání v České republice hraje klíčovou roli při zajištění uplatnitelnosti na trhu práce. Odborná vzdělávací zařízení a programy nabízejí žákům možnost získat praktické dovednosti a znalosti v konkrétních oborech, které jsou vysoce ceněny zaměstnavateli. Tímto způsobem se zvyšuje šance absolventů na získání zaměstnání a jejich schopnost přizpůsobit se měnícím se potřebám trhu práce. Odborné vzdělávání tak představuje klíčový faktor pro dosažení osobního úspěchu a prospěchu ekonomiky jako celku. S rostoucí konkurencí a rychlými změnami v pracovním prostředí je nezbytné mít kvalifikaci a dovednosti odpovídající požadavkům současného trhu práce v jednotlivých krajích. Jak ukazují následující grafy a analýzy, ne vždy se nabídka absolventů střetává s poptávkou pracovního trhu v daném kraji. S ohledem na dynamicky se měnící technologický rozvoj a nepředvídatelnost budoucí struktury pracovního trhu je třeba se zaměřit na větší flexibilitu odborného vzdělávání.

Následující graf 11 vyobrazuje hrubou neúspěšnost prvomaturantů u maturitní zkoušky. Graf indikuje, že trend neúspěšnosti časem klesá (s výjimkou roku 2022). V Praze je neúspěšnost prvomaturantů průměrná a kopíruje křivku průměru ČR. Je zde třeba ale upozornit na fakt, že nelze porovnat obtížnost testů v čase, proto nám snižování hrubé neúspěšnosti nic neříká o zlepšení, či zhoršení v čase. Data ale umožní srovnat rozdíly mezi kraji, protože je míra náročnosti testu v daném roce stejná pro všechny kraje. Graf ukazuje, že procento neúspěšných maturantů se značně liší mezi kraji, což poukazuje na nerovnosti, které mezi kraji panují. Navíc platí, že rozdíly mezi kraji jsou v celém sledovaném období do velké míry konzistentní. Obecně platí, že studenti gymnázií bývají napříč republikou u maturitní zkoušky úspěšnější než studenti negymnaziálních středních škol.

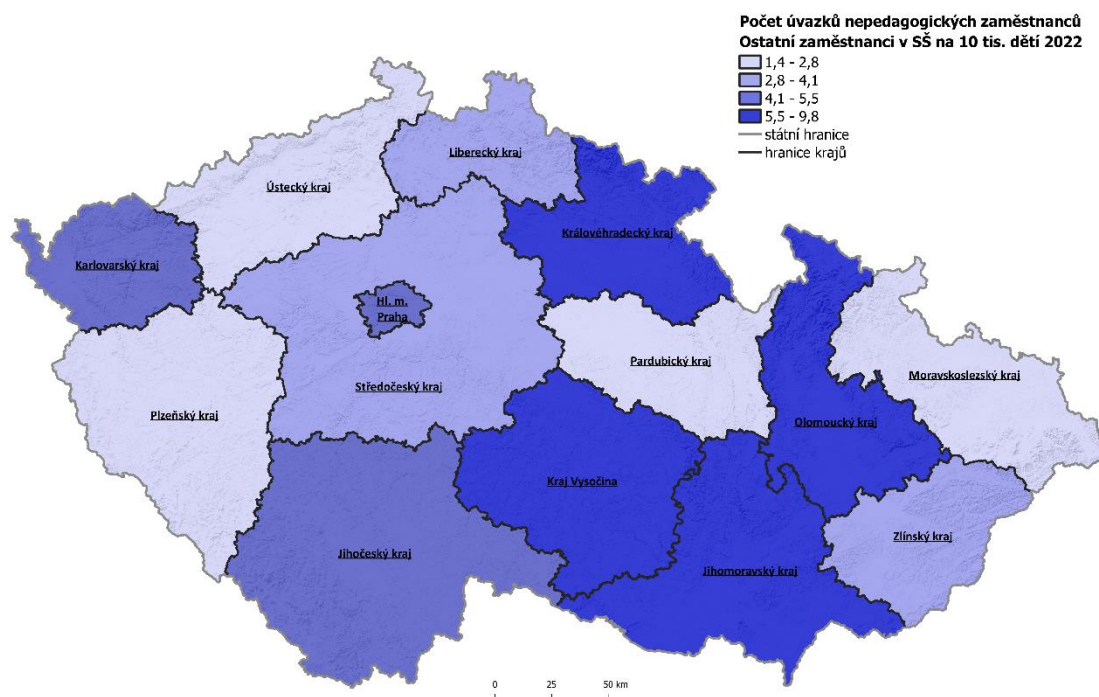
Graf 11 | Hrubá neúspěšnost prvomaturantů u maturitní zkoušky

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Mapa 20 vyobrazuje počet nepedagogických pracovníků v rámci středních škol. Obecně platí pro celou ČR, že takových zaměstnanců je méně než nepedagogických pracovníků na ZŠ. Podíváme-li se konkrétně na Prahu, vidíme, že podíl nepedagogických pracovníků SŠ je v porovnání s ostatními kraji vyšší. Nejvyššího podílu však nedosahuje.

Mapa 20 | Počet úvazků nepedagogických zaměstnanců na SŠ (na 10. tis dětí 2022)

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Tabulka 1 | Kategorie vzdělávání a míra nezaměstnanosti

Kategorie E	<i>nižší střední odborné vzdělání s výučním listem</i>
Kategorie H	<i>střední odborné vzdělání s výučním listem</i>
Kategorie K	<i>úplné střední všeobecné vzdělání – poskytují gymnázia</i>
Kategorie L0	<i>úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou</i>
Kategorie L5	<i>úplné střední odborné vzdělání s výučním listem i maturitou – nástavbové obory</i>
Kategorie M	<i>úplné střední odborné vzdělání s maturitou bez vyučení</i>
Kategorie N	<i>vyšší odborné vzdělání</i>

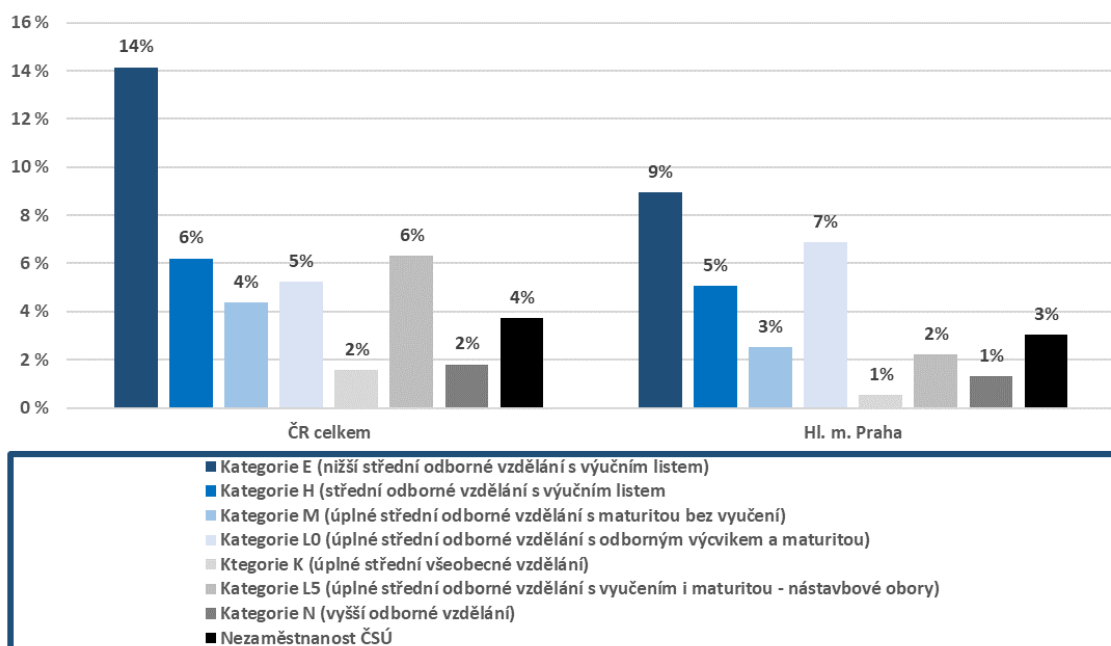
Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Nezaměstnanost absolventů dle kategorií vzdělávání se napříč kraji liší a zhruba odpovídá celkové hladině nezaměstnanosti práceschopné populace. Obecně platí, že nejvyšší nezaměstnanost vykazují absolventi učňovských oborů bez maturity, nejmenší nezaměstnanost pak absolventi gymnázií a středních škol s maturitou, což je dáno tím, že většina těchto absolventů pokračuje do terciárního stupně vzdělávání, tedy na vysoké školy. V Praze vidíme nejvyšší nezaměstnanost právě u absolventů učňovských oborů bez maturity. Vyšší nezaměstnanost, než je průměr ČR, ale vykazují také absolventi vzdělání kategorie L0 – úplné střední odborné vzdělání s odborným výcvikem a maturitou (o 2 p. b.). Naopak poměrně výrazně nižší nezaměstnanost, než je republikový průměr, vykazují absolventi

vzdělání kategorie L5 – úplné střední odborné vzdělání s vyučením i maturitou – nástavbové obory (o 4 p. b.).

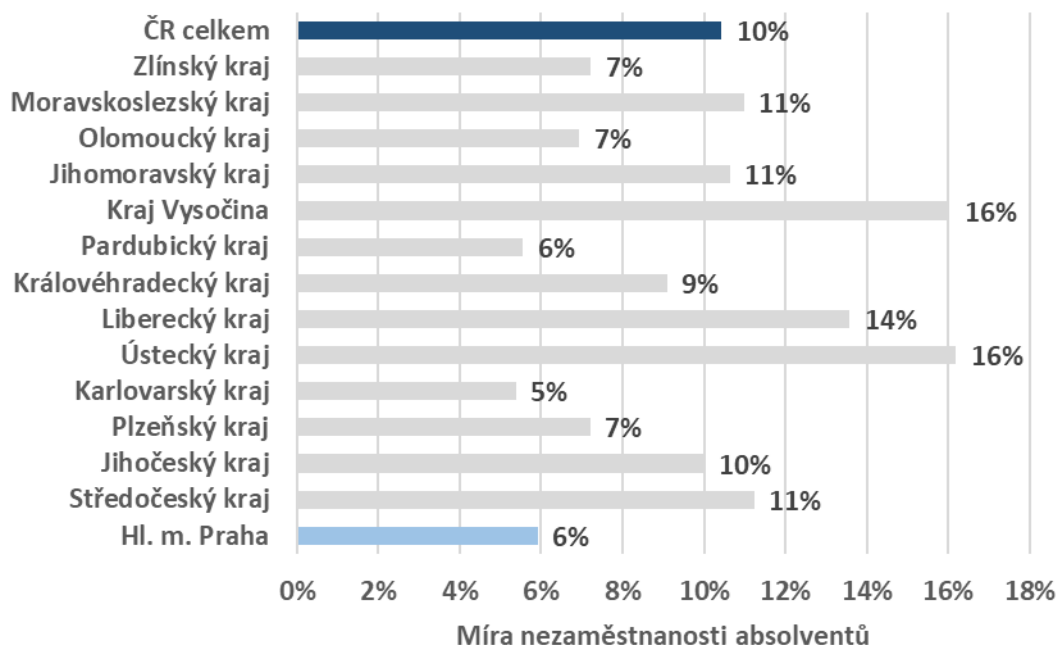
Graf 12 | Nezaměstnanost absolventů ve sledovaném kraji za rok 2022 dle kategorie vzdělávání

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT; Obecná nezaměstnanost v ČR (ČSÚ)

Nejvyšší nezaměstnanosti dosahují obecně absolventi kategorie vzdělávání E (nižší střední odborné vzdělávání s výučním listem). Proto je dobré se podívat na rozdíl oproti obecné míře nezaměstnanosti v daném kraji. Graf 12 výše ukazuje, že absolventi těchto oborů dosahují o 10 p. b. vyšší nezaměstnanosti, než je obecná nezaměstnanost v ČR, nicméně tento rozdíl se napříč kraji liší. Nejmenší rozdíl je v hl. m. Praha, Karlovarském a Pardubickém kraji. Nejvyšší rozdíl je v Kraji Vysočina a Ústeckém kraji. To může naznačovat, že je zde nižší poptávka po absolventech těchto oborů, než je nabídka pracovních míst, respektive se nepotkává nabídka pracovníků s poptávkou v ekonomice kraje. Je proto nutné uzpůsobit strukturu oborů tak, aby více odpovídala poptávce po absolventech. Graf 13 níže ukazuje porovnání nezaměstnanosti u absolventů v kategorii E napříč kraji.

Graf 13 | Rozdíl mezi celkovou nezaměstnaností a nezaměstnaností absolventů v kategorii E (nižší střední odborné vzdělávání s výučním listem) v roce 2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

C.1 Přehled o nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů škol k 30. 4. 2022

Následující tabulka uvádí detailnější pohled na hodnoty míry nezaměstnanosti za duben 2022 v členění nejen podle kategorie vzdělání, ale také podle skupin oborů vzdělání. Pokud u některých skupin oborů vzdělání chybí hodnoty některých ukazatelů, daná skupina oborů se v této kategorii vzdělání v kraji buď nevyučuje, nebo z ní vychází velmi nízký počet absolventů. Při bližším studiu tabulky je třeba brát v úvahu, že věrohodnost ukazatele míry nezaměstnanosti je nízká, jestliže je počet absolventů dané kategorie vzdělání a skupiny oborů příliš malý (tj. pohybuje-li se řádově v desítkách).

Tabulka 2 | Přehled o nezaměstnanosti „čerstvých“ absolventů škol (2022, dubnové hodnoty)

Hl. m. Praha	Střední vzdělání s výučním listem - E, H				Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - L/0 + Nástavbové vzdělání - L/5				Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M				Vyšší odborné vzdělání - N			
	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %
Celkem	1900	104	5,5%	7,0%	810	43	5,3%	5,6%	5316	134	2,5%	4,4%	617	8	1,3%	1,8%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí									20	2	10,0%	5,9%				
18 Informační technologie									574	15	2,6%	6,1%				
21 Hornictví, hutnictví a slévárenství				0,0%				0,0%				0,0%				
23 Strojírenství a strojírenská výroba	251	16	6,4%	4,9%	38	1	2,6%	3,5%	117	3	2,6%	3,5%	11		0,0%	6,7%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	155	5	3,2%	3,7%	117	3	2,6%	4,4%	208	4	1,9%	4,1%	11		0,0%	3,7%
28 Technická chemie a chemie silikátů	12	1	8,3%	11,1%	15	1	6,7%	1,9%	119	4	3,4%	3,8%				0,0%
29 Potravinářství a potravinářská chemie	176	12	6,8%	9,3%				0,0%	56	1	1,8%	1,8%	6		0,0%	0,0%
31 Textilní výroba a oděvnictví	16		0,0%	8,0%					5		0,0%	4,8%				
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů	6		0,0%	0,0%								5,9%				
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	111	7	6,3%	7,3%	7	1	14,3%	3,7%	20	4	20,0%	5,3%				0,0%
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	31	2	6,5%	5,6%	66	7	10,6%	9,3%	28		0,0%	6,4%				
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	117	9	7,7%	8,0%	5		0,0%	8,3%	212	4	1,9%	3,3%	4		0,0%	6,3%
37 Doprava a spoje				10,5%				0,0%	191	7	3,7%	5,1%	9		0,0%	0,0%
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory	10	1	10,0%	12,3%	82	2	2,4%	5,6%	14		0,0%	5,0%				0,0%
41 Zemědělství a lesnictví	86	3	3,5%	7,1%	21		0,0%	3,9%	31	3	9,7%	4,8%				5,7%
43 Veterinářství a veterinární prevence									31		0,0%	3,5%				
53 Zdravotnictví	19		0,0%	5,4%					203	4	2,0%	1,6%	156	2	1,3%	1,4%
61 Filozofie, teologie													3		0,0%	0,0%
63 Ekonomika a administrativa									998	26	2,6%	4,8%	26		0,0%	1,4%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích					167	4	2,4%	6,7%					29		0,0%	4,2%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	364	23	6,3%	8,7%	87	5	5,7%	6,0%	440	14	3,2%	6,0%	72	1	1,4%	1,1%
66 Obchod	166	6	3,6%	10,0%	56	8	14,3%	9,4%	46	1	2,2%	1,6%				10,0%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost					8		0,0%	5,3%	599	7	1,2%	5,1%	21	1	4,8%	0,8%
69 Osobní a provozní služby	246	10	4,1%	8,3%	95	7	7,4%	8,2%	24	1	4,2%	4,2%				
72 Publicistika, knihovnictví a informatika									37		0,0%	4,4%	6		0,0%	0,0%
74 Tělesná kultura, tělovýchova a sport													5		0,0%	0,0%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	9	1	11,1%	12,5%				7,7%	207	3	1,4%	3,6%	93	1	1,1%	1,5%
78 Obecně odborná příprava									596	9	1,5%	3,2%				
82 Umění a užité umění	125	8	6,4%	6,7%	46	4	8,7%	4,0%	540	22	4,1%	6,2%	165	3	1,8%	2,3%
Gymnaziální vzdělání - K									3812	20	0,5%	1,6%				

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

C.2 Vývoj počtů a podílů žáků vstupujících do středního vzdělávání

Následující tabulky a grafy poskytují orientaci ve vývoji počtů a podílů nově přijímaných žáků a studentů do středního a vyššího odborného vzdělávání v kraji v denním studiu.

Pozornost je primárně zaměřena na vývoj počtu žáků vstupujících do středního vzdělávání ve věkové hladině kolem 15ti let. V údajích jsou tedy zahrnuti nově přijímaní žáci do 1. ročníků středních škol a věkově odpovídajících tříd víceletých gymnázií. Pro ucelený přehled jsou dále uvedeny i počty nově přijímaných žáků do nástavbového vzdělávání a studentů do vyššího odborného vzdělávání.

C.3 Shrnutí pro kraj

Hl. m. Praha ve školním roce 2022/23 přijalo 17 254 nových žáků do středního vzdělávání. Toto číslo tvoří 14,4% podíl nově přijímaných žáků (nejvyšší podíl ze všech krajů) z celkového počtu nově přijímaných žáků do středního vzdělávání v České republice. V hl. městě Praha se podíl nově přijímaných žáků ve všech kategoriích vzdělávání v posledních pěti letech pohybuje přibližně na stejné úrovni.

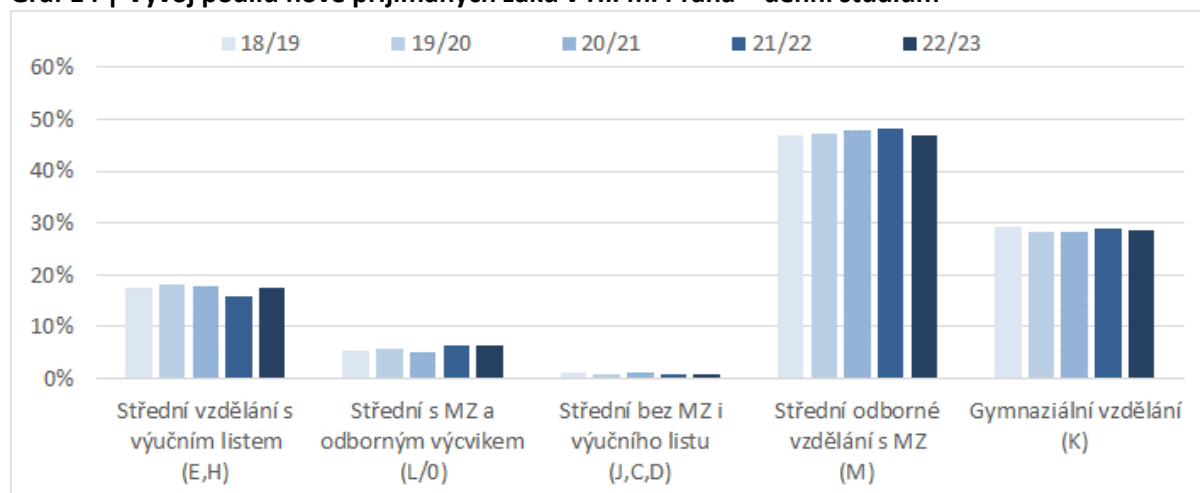
V hl. m. Praha nastupuje relativně více žáků do oborů středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (M) a do gymnaziálního vzdělání (K) a naopak relativně méně žáků, než je tomu v průměru za celou Českou republiku, vyhledává střední vzdělání s výučním listem (E, H).

C.4 Podíly nově přijímaných žáků v kraji

Z vyobrazení je patrné, že podíl nově přijatých žáků se ve většině kategorií vzdělání od školního roku 2018/2019 nijak výrazněji nezměnil. V posledním sledovaném roce došlo k opětovnému nárůstu podílu žáků vstupujících do středního vzdělání s výučním listem po mírném poklesu zaznamenaném v roce 2021/22. Současně došlo k mírnému poklesu podílu žáků přijímaných do středního vzdělání s maturitní zkouškou (M), ačkoli jde stále o kategorii vzdělání, do které v hl. městě Praha vstupuje dlouhodobě nejvíce žáků.

V posledních pěti letech se podíl nově přijatých žáků do středního vzdělání s maturitní zkouškou pohybuje průměrně na 47,4 %, což je skoro polovina všech nově přijímaných žáků v hl. městě Praha. Hned za nimi se co do podílu nově přijímaných žáků řadí gymnázia, kam přichází průměrně 28,7 % žáků. Méně je tomu u středního vzdělání ukončeného výučním listem, kam přichází průměrně 17,3 % žáků nastupujících do středního vzdělání po ukončení základního vzdělání. Minimum žáků potom vstupuje do středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (průměrně 5,7 %) a nejméně žáků přichází do středního vzdělání bez maturity i výučního listu (průměrně 0,9 %).

Graf 14 | Vývoj podílu nově přijímaných žáků v Hl. m. Praha – denní studium

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

Tabulka 3 | Podíly nově přijímaných žáků v Hl. m. Praha

Kategorie vzdělání	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	17,6%	18,1%	17,7%	15,7%	17,5%
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/O)	5,3%	5,6%	5,2%	6,4%	6,2%
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	1,0%	0,8%	1,0%	0,8%	0,7%
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	47,0%	47,2%	47,8%	48,1%	46,9%
Gymnaziální vzdělání (K)	29,1%	28,3%	28,3%	29,0%	28,6%

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

Pozn.: V tabulce a grafu nejsou zahrnuti žáci vstupující do jiných forem studia (večerní, dálkové, distanční a kombinované) a do zkráceného studia pro získání výučního listu či do studia umožňujícího složení druhé maturity, protože jejich podíl je příliš malý.

Pokud se podíváme detailněji na údaje ze školního roku 2022/23, v hlavním městě Praha bylo přijato nejvíce žáků do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (46,9 %). Necelá třetina nově přijímaných žáků nastoupila na gymnázia (28,6 %). Menší podíl žáků vstupuje do středního odborného vzdělání s výučním listem (17,5 %), přičemž ještě méně žáků nastoupilo do středního vzdělání s maturitní zkouškou a odborným výcvikem (6,2 %). Nejmenší podíl žáků byl přijat do oborů středního vzdělání bez maturity i bez výučního listu (0,7 %), kde se jedná především o praktické školy, jejichž účelem je rozšíření všeobecného vzdělání a získání základních pracovních dovedností.

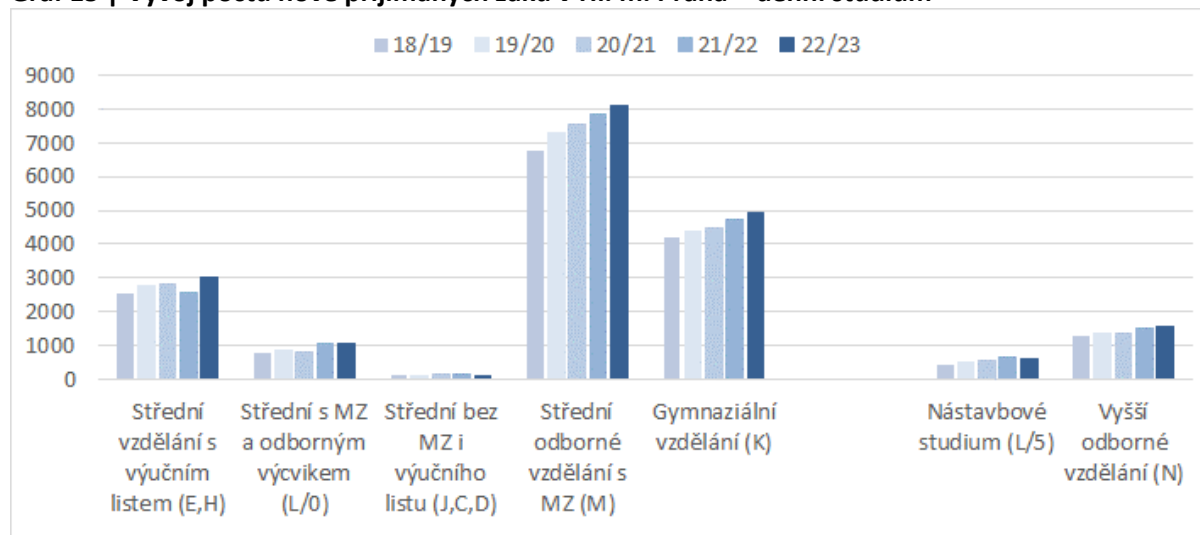
C.5 Počty nově přijímaných žáků v kraji

Tabulka a graf umožňují názorné srovnání vývoje počtu žáků nově přijímaných do jednotlivých kategorií vzdělání navazujících na základní vzdělání za posledních pět let v hl. městě Praha. Počty žáků představují vhodné ukazatele především pro krajské plánování. Z praktického hlediska se pro srovnání vývoje jednotlivých krajů příliš nehodí, protože jsou ovlivněny populačními změnami.

Od školního roku 2014/15 postupně dochází v hl. městě Praha k navýšování počtu nově přijatých žáků do středního vzdělávání po ukončení základního vzdělání. V roce 2022/23 nastoupilo v hl. městě Praha do středního vzdělání 17 254 žáků, přičemž z toho 14 103 nastoupilo do středního vzdělání ukončeného maturitní zkouškou. Z hlediska počtu žáků má hl. město Praha nejvíce nově přijatých žáků ze všech krajů v České republice.

Ve školním roce 2022/2023 bylo přijato v hl. městě Praha nejvíce žáků do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou (8 096 žáků). Na gymnáziích začalo studovat 4 930 žáků a do středního vzdělání s výučním listem nastoupilo 3 028 žáků.

Graf 15 | Vývoj počtu nově přijímaných žáků v Hl. m. Praha – denní studium

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

Tabulka 4 | Vývoj počtu nově přijímaných žáků v Hl. m. Praha – denní studium

Kategorie vzdělání	18/19	19/20	20/21	21/22	22/23
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	2534	2788	2793	2564	3028
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/0)	766	864	814	1044	1077
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	149	117	157	128	123
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	6780	7272	7551	7866	8096
Gymnaziální vzdělání (K)	4199	4355	4466	4744	4930
Nástavbové studium (L/5)	446	507	538	636	614
Vyšší odborné vzdělání (N)	1292	1337	1374	1511	1544

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

C.6 Porovnání podílu nově přijatých žáků v kraji a celé ČR

Tabulka a graf umožňují srovnání vývoje podílů žáků nově přijímaných do jednotlivých kategorií vzdělání navazujících na základní vzdělání pro konkrétní kraj a pro celou Českou republiku.

Ve školním roce 2022/23 bylo v České republice nově přijato do středního vzdělávání 119 969 žáků, přičemž v hl. městě Praha nastupuje největší podíl nových žáků, a to přibližně 14,4 % (tj. 17 254) z celkového počtu nově přijímaných žáků do středního vzdělávání.

Z níže uvedené tabulky i z grafu je zřejmé, že v hl. městě Praha nastupuje do středního vzdělání s výučním listem relativně méně žáků než v rámci celé České republiky. A naopak více žáků, než je celorepublikový průměr, vstupuje do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou a gymnaziálního vzdělání.

Pokud se podíváme na srovnání podílů hl. města Praha a údajů za celou Českou republiku, vidíme, že za posledních pět let se podíly nově přijímaných žáků do jednotlivých kategorií vzdělání téměř nezměnily. V hl. městě Praha dlouhodobě vstupuje do středního odborného vzdělání s maturitní

zkouškou větší podíl žáků, než jaký je celorepublikový průměr. Podobně jsou na tom gymnázia, do kterých přichází nadprůměrné množství žáků.

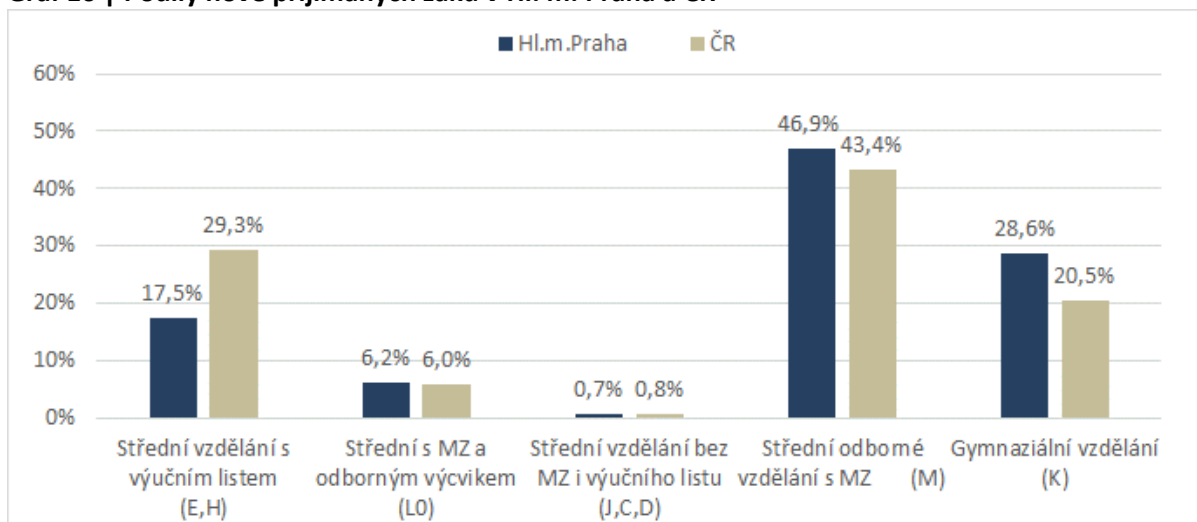
V hl. městě Praha je široká nabídka vysokoškolského vzdělávání, což může mít vliv na volbu střední školy. Žáci, kteří chtějí po střední škole pokračovat ve vzdělávání, si pravděpodobně častěji vybírají takové obory vzdělání, které svým zaměřením připravují žáky na další studium. Naopak významně pod celorepublikovým průměrem se nachází střední vzdělání ukončené výučním listem. V hl. městě Praha se tohoto typu vzdělávání účastní o zhruba 12 p. b. méně žáků, než je tomu průměrně za celou Českou republiku. Níže uvedený graf podrobněji ukazuje podíly nově přijatých žáků pouze ve školním roce 2022/23.

Tabulka 5 | Vývoj podílu nově přijímaných žáků v Hl. m. Praha a v ČR

Kategorie vzdělání	18/19		19/20		20/21		21/22		22/23	
	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR	Kraj	ČR
Střední vzdělání s výučním listem (E,H)	17,6%	29,4%	18,1%	30,0%	17,7%	28,9%	15,7%	27,2%	17,5%	29,3%
Střední s MZ a odborným výcvikem (L/O)	5,3%	5,9%	5,6%	5,7%	5,2%	5,5%	6,4%	6,0%	6,2%	6,0%
Střední bez MZ i výučního listu (J,C,D)	1,0%	1,0%	0,8%	0,9%	1,0%	0,9%	0,8%	0,8%	0,7%	0,8%
Střední odborné vzdělání s MZ (M)	47,0%	41,5%	47,2%	41,3%	47,8%	42,5%	48,1%	44,3%	46,9%	43,4%
Gymnaziální vzdělání (K)	29,1%	22,3%	28,3%	22,1%	28,3%	22,1%	29,0%	21,6%	28,6%	20,5%

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

Graf 16 | Podíly nově přijímaných žáků v Hl. m. Praha a ČR

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

Ve školním roce 2022/2023 nedochází k narušení dlouhodobých trendů v podílech nově přijímaných žáků do jednotlivých kategorií vzdělání. Do středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou bylo v hl. městě Praha přijato 46,9 % žáků, což převyšuje celorepublikový průměr o 3,6 p. b. Podobně jsou na tom gymnázia, na která bylo přijato o 8,1 p. b. více žáků, než je celorepublikový průměr. Jak bylo avizováno v dlouhodobém srovnání, opačná situace nastává u středního vzdělání s výučním listem, kam v kraji nastoupilo 17,5 % žáků, což je významně méně ve srovnání s celorepublikovým průměrem (29,3 %).

Další podrobné informace vč. oborové struktury nově přijímaných a absolventů naleznete na: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>

C.7 Spolupráce SŠ a zaměstnavatelů (NPI ČR)

Následující informace jsou výstupem dotazníkových šetření, které probíhaly v období 2015–2021. Cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015–leden 2016, bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Cílem následného šetření, které proběhlo v období říjen–prosinec 2018, bylo jednak zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb a dále vyhodnocení posunu, který se na školách udál, od období prvního šetření realizovaného v období listopad 2015–leden 2016 v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání od období prvního dotazníkového šetření. Cílem závěrečného šetření realizovaného v období březen–květen 2021 bylo opět zmapování situace škol a jejich potřeb a vyhodnocení posunu, který na školách proběhl od období prvního a druhého šetření.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer-assisted self-interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1310 škol. Z těchto škol se Národnímu pedagogickému institutu České republiky vrátilo 1254 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 96 %.

V rámci oblasti podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli střední školy a vyšší odborné školy v hl. m. Praha v největší míře pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Více než polovina škol realizuje odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů. Ostatní aktivity realizuje třetina a méně škol. Naprostá většina SOU realizuje odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích. Většina SOŠ se zaměřuje také na odborný výcvik a na přednášky odborníka z praxe ve výuce. Přednášky odborníka z praxe organizuje nejvyšší podíl gymnázií. Ve srovnání s druhou vlnou dotazníkového šetření nedošlo u většiny aktivit k příliš výrazným změnám. Oproti první vlně šetření se zvýšil podíl škol, který na kariérovém poradenství spolupracuje se zaměstnavateli.

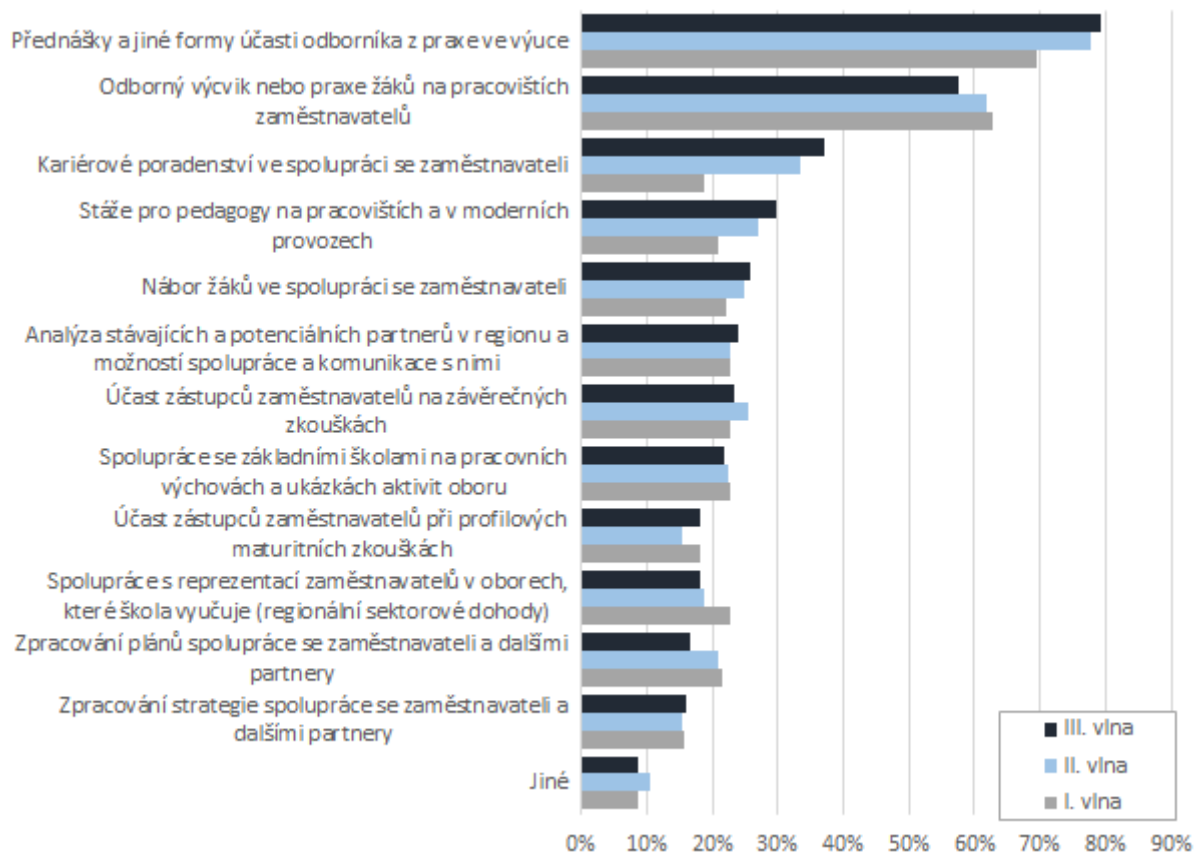
V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli se neobjevila žádná překážka, kterou by pociťovala alespoň třetina škol. Celkem 30 % škol naráží na nezájem firem o spolupráci. Zhruba čtvrtina škol naráží na firmy, které se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků, na malou dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření a na firmy, které mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat. Čtvrtina škol se neseťká s žádnými překážkami. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k poklesu podílu škol, který se s nimi potýká.

V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů by školy nejvíce ocenily přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Alespoň dvě pětiny škol by potřebovaly stáže žáků v zahraničních firmách, stáže pro pedagogy na pracovištích a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích. Nejvyšší podíl SOU by ocenil zajištění finančních prostředků na praxe žáků. SOŠ a gymnázia by nejvíce potřebovaly přednášky odborníka z praxe ve výuce. Gymnázia v rámci odborného vzdělávání a spolupráce zaměstnavatelů nejsou příliš aktivní a většinu opatření vyžadují pouze v malé míře. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti.

C.8 Aktivity, které školy realizují v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli

V rámci oblasti podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli střední školy a vyšší odborné školy v největší míře pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (79 %). Více než polovina škol realizuje odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (58 %). Zhruba třetina škol organizuje kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (37 %) a realizuje stáže pro pedagogy na pracovištích (30 %).

Graf 17 | Činnosti, na kterých se školy v rámci podpory odborného vzdělávání aktivně podílejí

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Ve srovnání s předchozími vlnami dotazníkového šetření nedošlo u většiny aktivit k příliš výrazným změnám. Nejpatrnější je rozdíl u kariérového poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (nárůst o 18 p. b. oproti I. vlně šetření) a také u realizace přednášek a jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (nárůst o 10 p. b. oproti I. vlně šetření). Mírně poklesl podíl škol, který zpracovává plány spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery a odborný výcvik nebo praxe žáků provádí na pracovištích zaměstnavatelů.

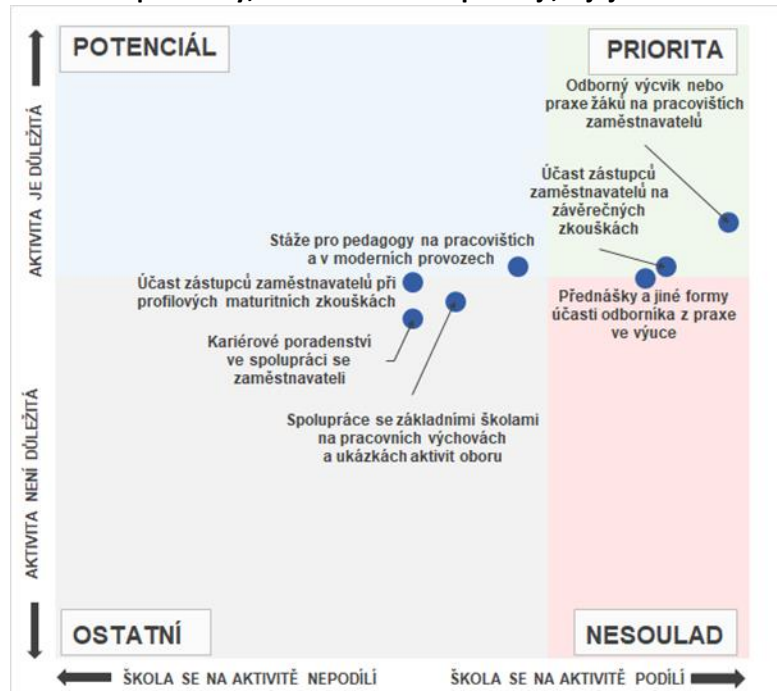
C.9 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejčastěji organizují odborný výcvik a praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (97 %) a účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (88 %).

Čtyři pětiny učilišť realizují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (85 %). Více než dvě třetiny SOU realizují stáže pro pedagogy na pracovištích zaměstnavatelů (67 %). Alespoň polovina

učilišť spolupracuje se základními školami na pracovních výchovách (58 %), zajišťuje účast zástupců zaměstnavatelů při profilových maturitních zkouškách (52 %) a kariérové poradenství provádí ve spolupráci se zaměstnavateli (52 %).

Schéma 1 | Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

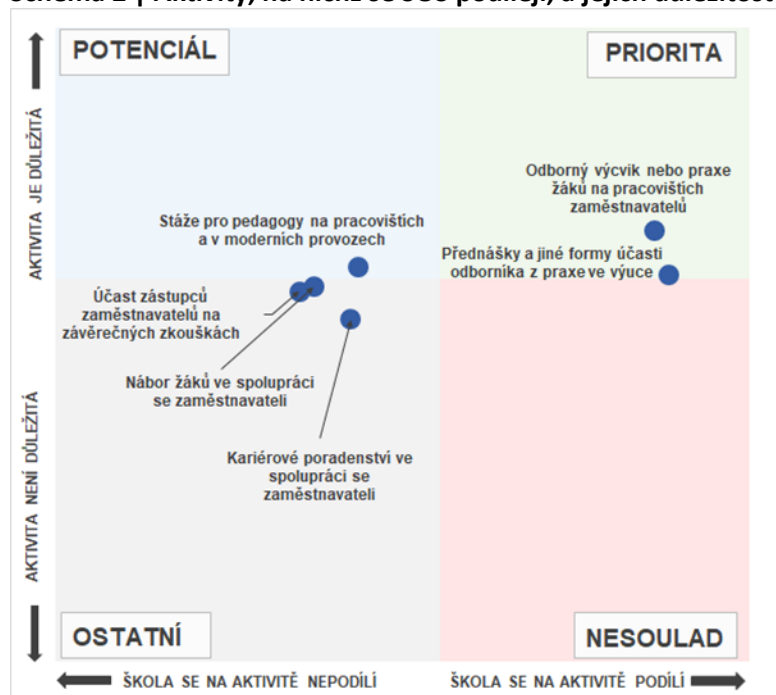
Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, prioritou pro střední odborná učiliště je odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů, účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách a přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Tyto aktivity realizuje nejvyšší podíl SOU, který jim přisuzuje také nadprůměrnou důležitost.

Potenciál pro podporu odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli představují stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech a jistým způsobem také účast zaměstnavatelů při profilových zkouškách. Tyto aktivity realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale učiliště jim přiřkládají vysokou důležitost.

Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli a spolupráci se základními školami na pracovních výchovách realizuje nižší podíl učilišť a těmto aktivitám je přiřkládána nejnižší důležitost.

Střední odborné školy v oblasti podpory odborného vzdělávání nejčastěji realizují přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (88 %) a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (86 %). Více než dvě pětiny škol organizují stáže pro pedagogy na pracovištích (44 %) a kariérové poradenství provádí ve spolupráci se zaměstnavateli (43 %). Přibližně třetina škol spolupracuje na náborových aktivitách se zaměstnavateli (37 %) a umožňuje účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách (35 %).

Schéma 2 | Aktivity, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

Prioritami pro SOŠ jsou odborný výcvik a praxe žáků u zaměstnavatelů a přednášky odborníka z praxe ve výuce. Tyto aktivity realizuje nejvyšší podíl škol, který jim přikládá nejvyšší důležitost.

Potenciál pro podporu odborného vzdělávání představují stáže pro pedagogy na pracovištích a v moderních provozech. Tuto aktivitu realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale je jí přisuzována nadprůměrně vysoká důležitost.

Účast zástupců zaměstnavatelů na závěrečných zkouškách a nábor žáků ve spolupráci se zaměstnavateli se umístily těsně pod oblastí aktivit s potenciálem. Realizuje je nižší podíl SOŠ než ostatní srovnávané položky a je jim přisuzována mírně nižší důležitost.

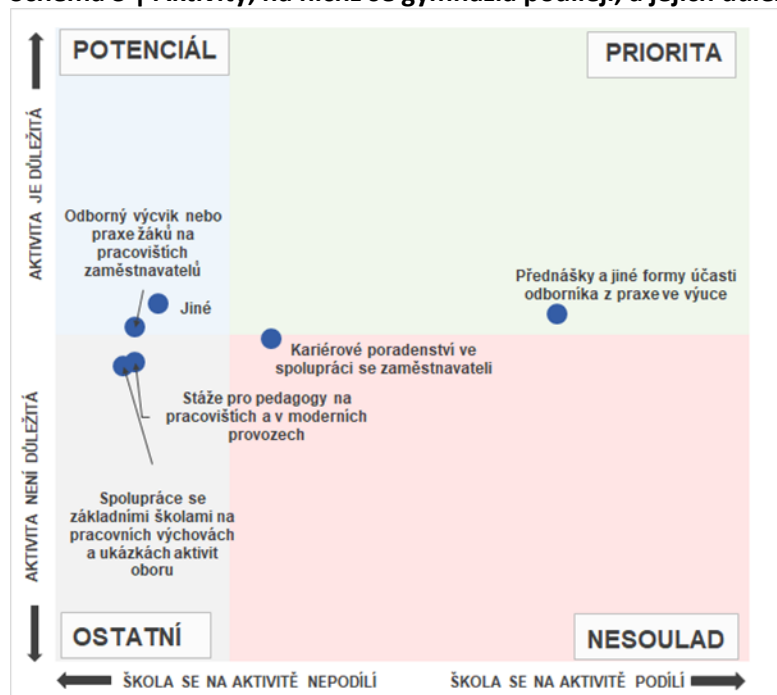
Gymnázia v rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli nejsou příliš aktivní. Nejčastěji pořádají přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (72 %). Necelá třetina škol dále realizuje kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (31 %). Desetina gymnázií realizuje odborný výcvik na pracovištích zaměstnavatelů (11 %), stáže pro pedagogy na pracovištích zaměstnavatelů (11 %) a spolupracuje se ZŠ na pracovních výchovách (10 %). Celkem 15 % gymnázií uvedlo jiný důvod, kde nejčastěji uváděla, že se touto oblastí nezabývají.

Prioritou jsou pro gymnázia přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Jedná se o jedinou aktivitu, kterou v rámci podpory odborného vzdělávání realizuje více než polovina gymnázií.

Kariérové poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli realizuje druhý nejvyšší podíl gymnázií, ale gymnázia mu přikládají nižší důležitost. Aktivitou s potenciálem je pro gymnázia odborný výcvik na pracovištích zaměstnavatelů. Nicméně tuto aktivitu realizuje pouze desetina gymnázií, pro tato gymnázia je však nadprůměrně důležitá.

Stáže pro pedagogy na pracovištích a spolupráce se ZŠ na pracovních výchovách realizuje také desetina gymnázií, ale těmto aktivitám není přisuzována vysoká důležitost.

Schéma 3 | Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

C.10 Překážky, na které školy naráží v rámci podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli

V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli se neobjevila žádná překážka, se kterou by se setkala alespoň třetina škol.

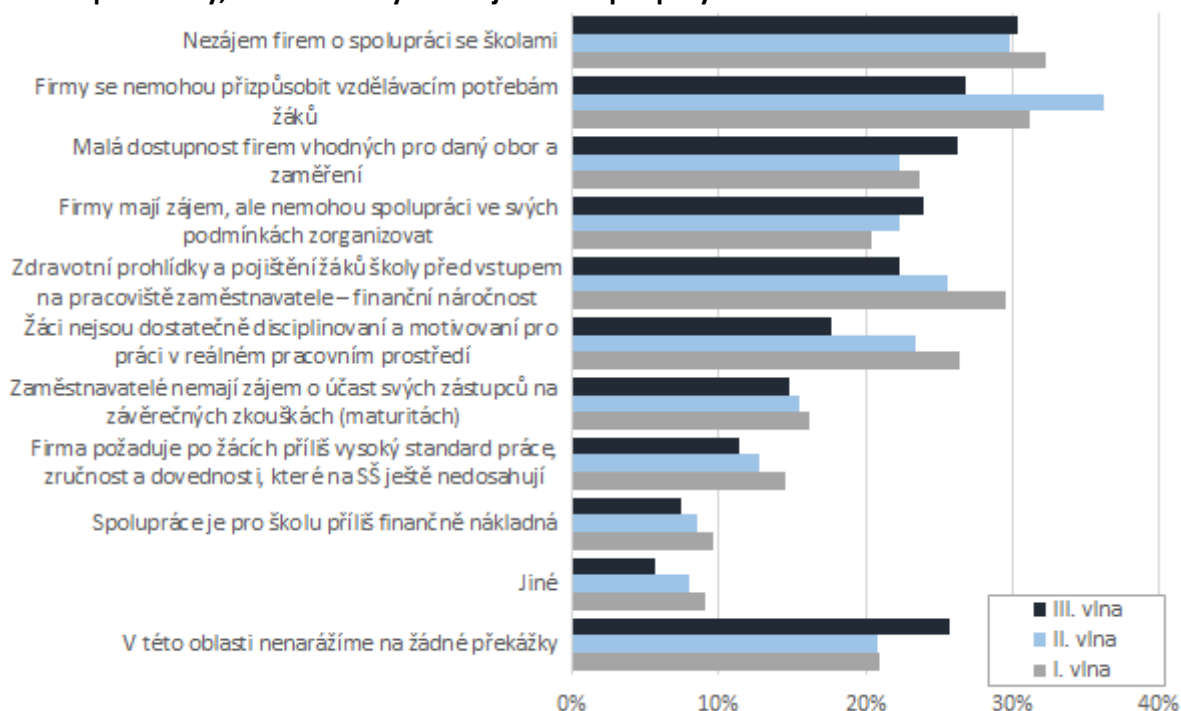
Nejčastěji se školy potýkají s nezájmem firem o spolupráci se školami (30 %). Zhruba čtvrtina škol naráží na firmy, které se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (27 %), na malou dostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (26 %) a na firmy, které mají zájem, ale nemohou spolupráci ve svých podmínkách zorganizovat (24 %).

Pětina škol uvádí, že zdravotní prohlídky a pojištění žáků před vstupem na pracoviště zaměstnavatele jsou finančně náročné (22 %), a že žáci nejsou dostatečně motivováni pro práci v reálném pracovním prostředí (18 %). Čtvrtina škol se nesetkává s žádnými překážkami (26 %).

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k poklesu podílu škol, který se s nimi potýká. Nejvíce se zlepšila situace u firem, které se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (pokles o 9 p. b. oproti II. vlně šetření) a u žáků, kteří pro práci v reálném pracovním prostředí nejsou dostatečně motivováni (pokles o 9 p. b. oproti I. vlně šetření). Mírně vzrostl problém s malou dostupností firem vhodných pro daný obor a zaměření (nárůst o 4 p. b. vůči II. vlně šetření).

Graf 18 | Překážky, na které školy narážejí v rámci podpory odborného vzdělávání

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

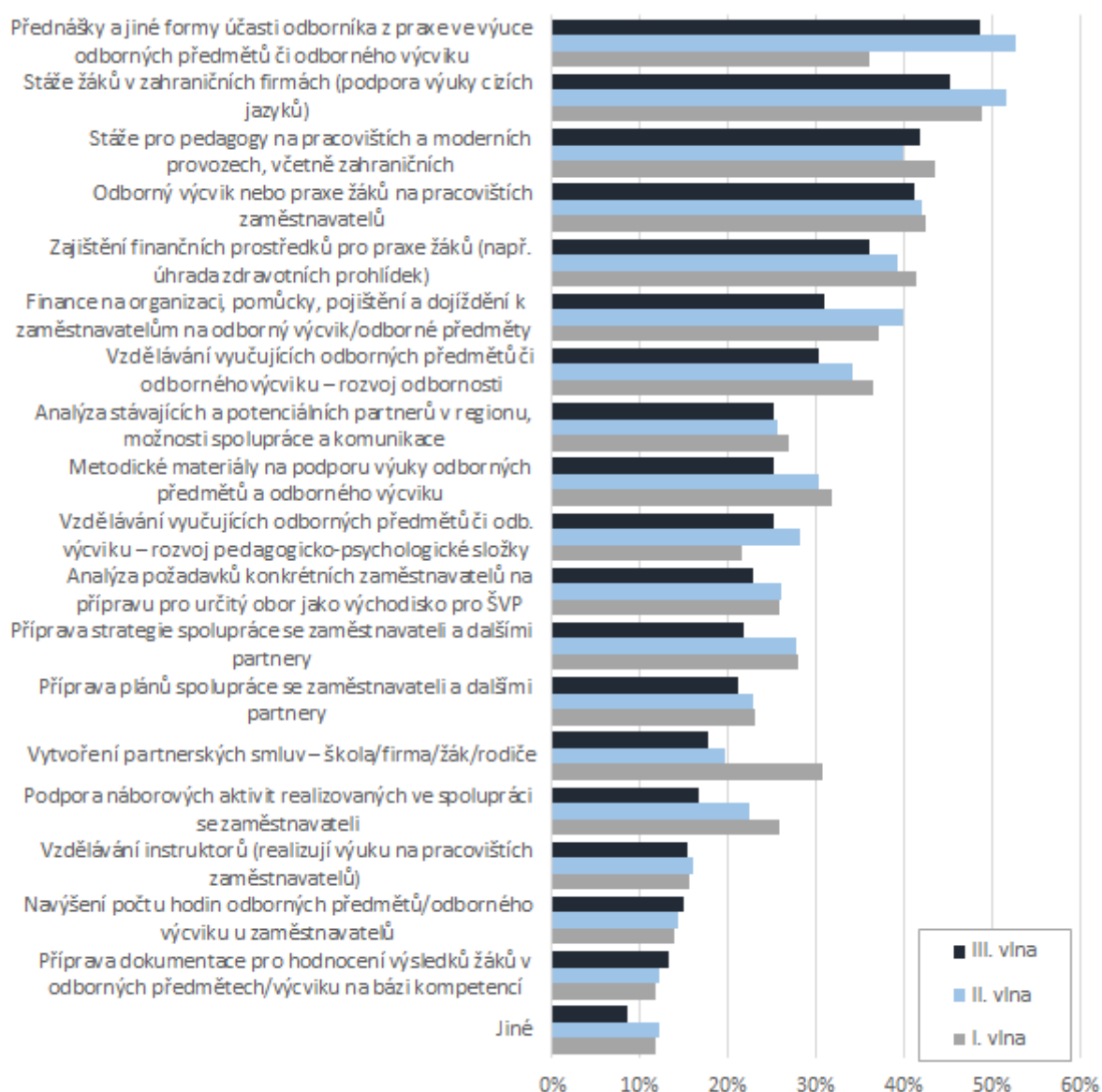
C.11 Opatření pro zlepšení realizace podpory odborného vzdělávání včetně spolupráce se zaměstnavateli

V oblasti odborného vzdělávání a spolupráce škol a zaměstnavatelů by školy v hl. m. Praha nejvíce ocenily přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (49 %).

Školy by dále potřebovaly stáže žáků v zahraničních firmách (45 %), stáže pro pedagogy na pracovištích (42 %) a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích (41 %). Zhruba třetina škol se vyslovila pro zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (36 %), pro finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik (31 %) a pro rozvoj odbornosti vyučujících odborných předmětů (30 %). O ostatní opatření projevila zájem desetina až čtvrtina škol.

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti. K nejvyššímu poklesu došlo u potřeby vytvoření partnerských smluv – škola/firma/žák/rodiče (pokles o 13 p. b. vůči I. vlně šetření), podpory náborových aktivit realizovaných ve spolupráci se zaměstnavateli (pokles o 9 p. b. vůči I. vlně šetření) a u potřeby financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik (pokles o 9 p. b. oproti II. vlně). Oproti I. vlně šetření se zvedl podíl škol, kterému by pomohly přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů (nárůst o 13 p. b.).

Graf 19 | Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci podpory odborného vzdělávání

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

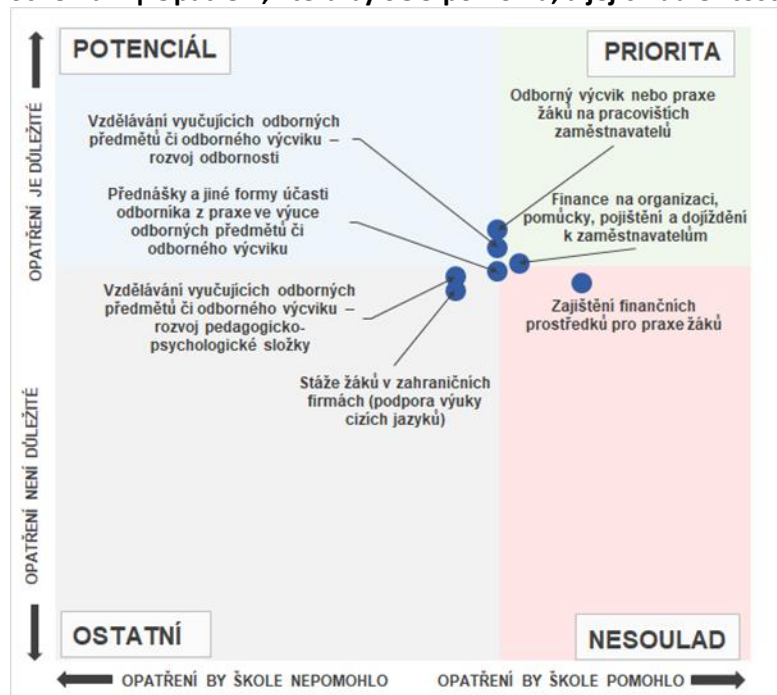
C.12 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim pro podporu odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli pomohlo především zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (76 %). Dvě třetiny SOU by potřebovaly finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům (67 %), přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů či odborného výcviku (64 %), odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (64 %), vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (64 %). Téměř dvě třetiny učilišť by ocenily vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj pedagogicko-psychologické složky (58 %) a stáže žáků v zahraničních firmách (58 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními pro podporu odborného vzdělávání a spolupráce se zaměstnavateli zohlednili také jejich důležitost, představují prioritu středních odborných učilišť finance na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům. Toto

opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň ho ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Schéma 4 | Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Na hranici prioritních opatření a opatření s potenciálem je odborný výcvik na pracovištích zaměstnavatelů, vzdělávání vyučujících odborných předmětů v oblasti rozvoje odbornosti a přednášky odborníka z praxe ve výuce odborných předmětů. Tato opatření jsou školami vyžadována poměrně často a je jim přisuzována průměrná až nadprůměrná důležitost.

Zajištění finančních prostředků pro praxe žáků by potřeboval vysoký podíl škol. Tomuto opatření však školy přisuzují podprůměrnou důležitost. Z tohoto důvodu pro školy představuje tzv. nesoulad.

Stáže žáků v zahraničních firmách a rozvoj pedagogicko-psychologické složky vyučujících odborných předmětů by ocenil nižší podíl učilišť a přisouzená důležitost je také nižší.

Střední odborné školy by nejvíce ocenily přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (66 %) a odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (60 %). Dále školy mají zájem o stáže žáků v zahraničních firmách (57 %), stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech, včetně zahraničních (54 %) a zajištění finančních prostředků pro praxe žáků (50 %). Téměř polovina škol se vyslovila pro vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku – rozvoj odbornosti (47 %).

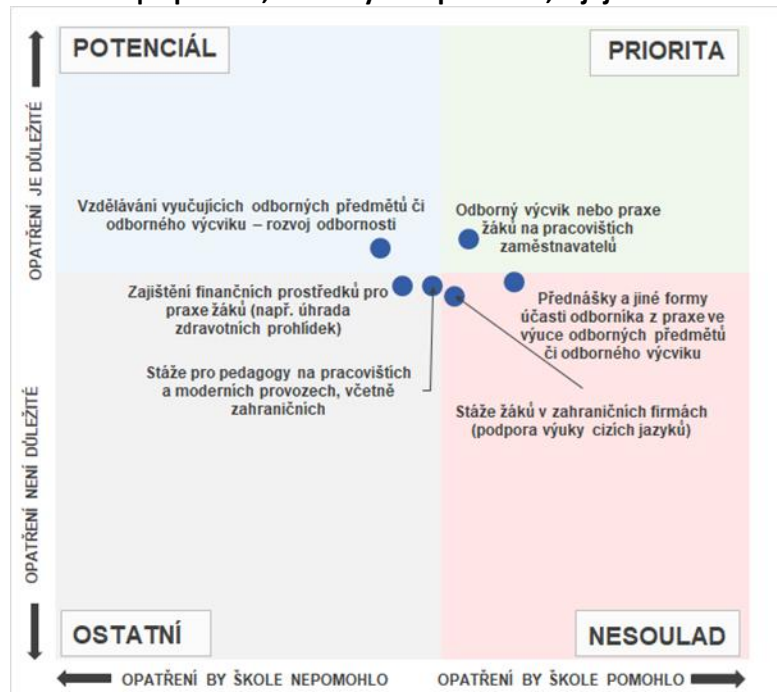
Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření podpory odborného vzdělávání představuje největší prioritu opatření v podobě odborného výcviku nebo praxe žáků a do jisté míry také přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako nadprůměrně důležitá.

Stáže žáků v zahraničních firmách představují pro školy nesoulad. Potřeboval by je vysoký podíl SOŠ, ale je jim přisuzována nižší důležitost.

Vzdělávání vyučujících odborných předmětů či odborného výcviku v oblasti rozvoje odbornosti představuje potenciál v oblasti odborného vzdělávání. Toto opatření vyžaduje nižší podíl škol než opatření prioritní, ale je považováno za důležité.

Těsně pod hranicí opatření s potenciálem se umístilo zajištění finančních prostředků pro praxe žáků a stáže pro pedagogy na pracovištích. Těmto opatřením je přisuzována podprůměrná důležitost.

Schéma 5 | Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

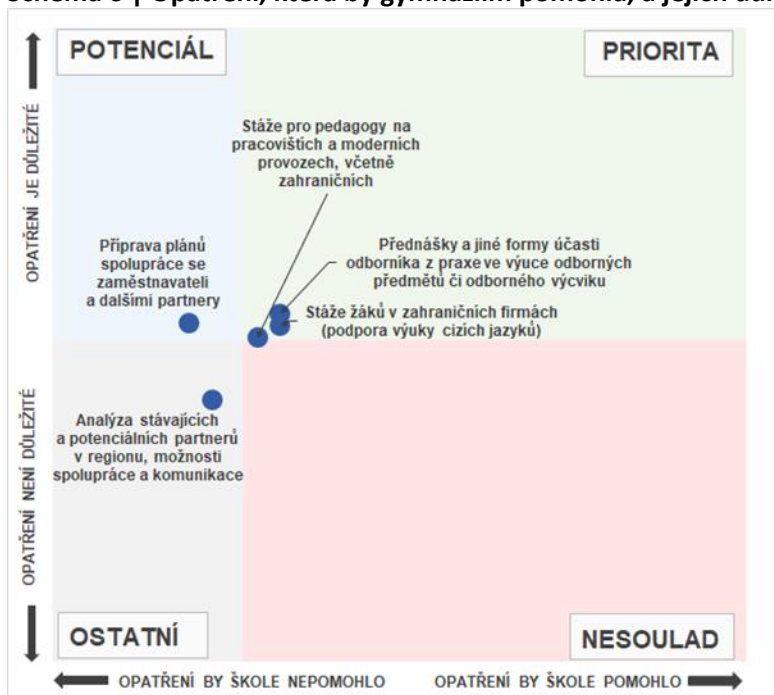
Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

Gymnázia se v rámci podpory odborného vzdělání pro jednotlivá opatření příliš nevysslovovala. Nejvyšší podíl gymnázií by ocenil přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a stáže žáků v zahraničních firmách (shodně 33 %). Celkem 30 % gymnázií by potřebovalo stáže pro pedagogy na pracovištích a moderních provozech. Alespoň pětina gymnázií se vyslovila pro analýzu stávajících a potenciálních partnerů v regionu, možnosti spolupráce a komunikace (23 %) a pro přípravu plánů spolupráce se zaměstnavateli a dalšími partnery (20 %).

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření pro podporu odborného vzdělávání představují priority stáže pro pedagogy na pracovištích, přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce a stáže žáků v zahraničních firmách. Tato opatření gymnázia zmiňují často a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako velice důležitá.

Příprava plánů pro spolupráci se zaměstnavateli a dalšími partnery představuje pro gymnázia potenciál. Sice se nejedná o nejčastěji zmiňované opatření, ale je mu přisuzována vysoká důležitost.

Schéma 6 | Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

Další informace z celé zprávy jsou dostupné na: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

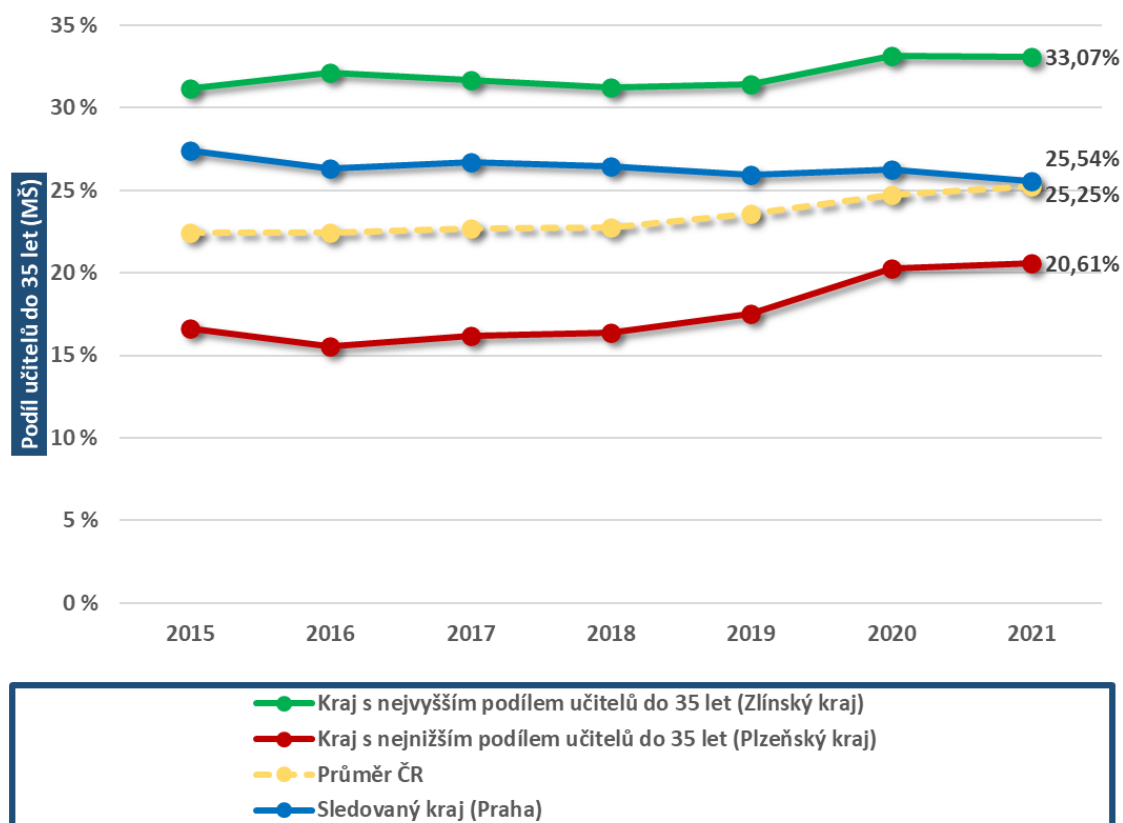

D. Podpora a rozvoj pedagogů a leaderů škol

Nejenom výsledky žáků jsou důležité pro sledování kvality a nerovností české vzdělávací soustavy. Pro budoucí stabilitu systému a zejména pro zlepšení kvality českého vzdělávání je klíčová otázka vzdělávání a rozvoje pedagogů. Výsledky žáků jsou totiž kvalitou pedagogů zásadně ovlivňovány. Podpora a rozvoj pedagogů a leaderů škol tak představuje klíčový faktor pro kvalitní vzdělávání a úspěch školního prostředí. Pedagogové a školní leadeři hrají nezastupitelnou roli při formování a rozvoji mladé generace, a proto je důležité poskytnout jim nejen potřebné zdroje, ale také adekvátní podporu a příležitosti k osobnímu i profesnímu růstu.

První graf zobrazuje počet učitelů do 35 let, který je důležitým indikátorem naznačujícím, zda-li je budoucnost školství v kraji udržitelná a zda-li je v kraji dostatečná pracovní síla, která nahradí učitele odcházející do důchodu. Republikový průměr učitelů MŠ do 35 let je kolem 25 %. V Praze je nyní podíl učitelů do 35 let v MŠ 25,5 %, což se rovná republikovému průměru.

Graf 20 | Podíl učitelů do 35 let (MŠ)

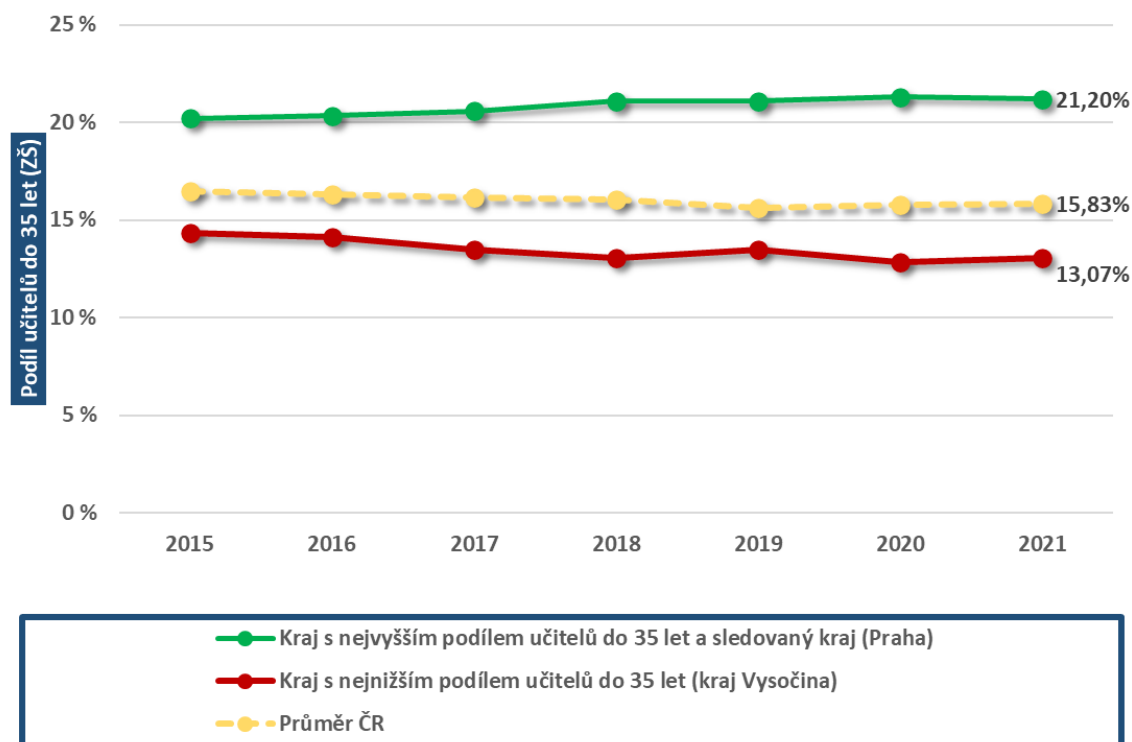
Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Na základních školách je ale obrázek odlišný. Republikový průměr je pouhých 16 % učitelů do 35 let. V Praze je ale tento podíl o dost vyšší 21,2 %. Výsledky průzkumu OECD z roku 2016 ale ukázaly, že průměrný počet mladých učitelů na ZŠ je v České republice pod průměrem OECD (Shewbridge, 2016). Výzkum OECD definuje mladé učitele jako učitele do 40 let. Ve sledovaném roce 2014 bylo těchto učitelů na ZŠ v ČR 31 %. Průměr OECD ale činil 41 %. České republice tak kvůli stárnoucí populaci učitelů hrozí vážné nedostatky učiteléské pracovní síly na ZŠ.

Analýza od Korbela a Prokopa (2021) pod záštitou PAQ Research a Učitel naživo přitom ukázala, že učiteléskou profesí by si vybralo daleko více studentů hlásících se na vysoké školy. Okolo 38 % studentů, kteří se nehlásili na žádnou pedagogickou fakultu odpovědělo, že za jiných podmínek by učiteléskou

profesi zvažovali. Nejvíce je však odrazovala samotná podoba učitelé práce (47 %), studium na pedagogické fakultě (39 %), a nakonec nízké platové ohodnocení (14 %). Propočty této studie ukázaly, že nebýt těchto bariér a v případě, že by si všichni tito studenti skutečně podali přihlášku, vzrostlo by procento uchazečů o studium z 25 % na 41 %.

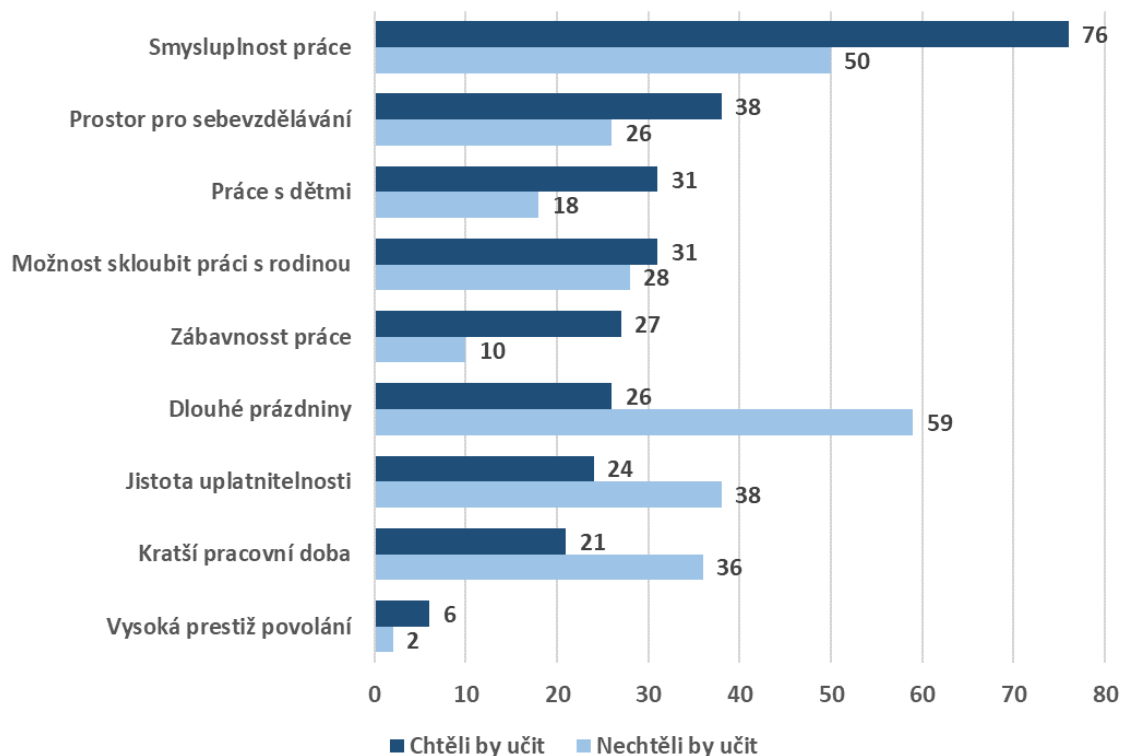
Graf 21 | Podíl učitelů do 35 let (ZŠ)

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Graf 22 pocházející ze studie Korbela a Prokopa (2021) představuje pohled studentů na výhody učitelé profese. Studenti, kteří chtějí učit, mají nejsilnější motivaci pro výkon této profese v její smysluplnosti a prostoru pro sebevzdělávání. Naopak studenti, kteří by tuto profesi vykonávat nechtěli, vidí velkou výhodu učitelství v možnosti dlouhých prázdnin, jistotě uplatnitelnosti a kratší pracovní době.

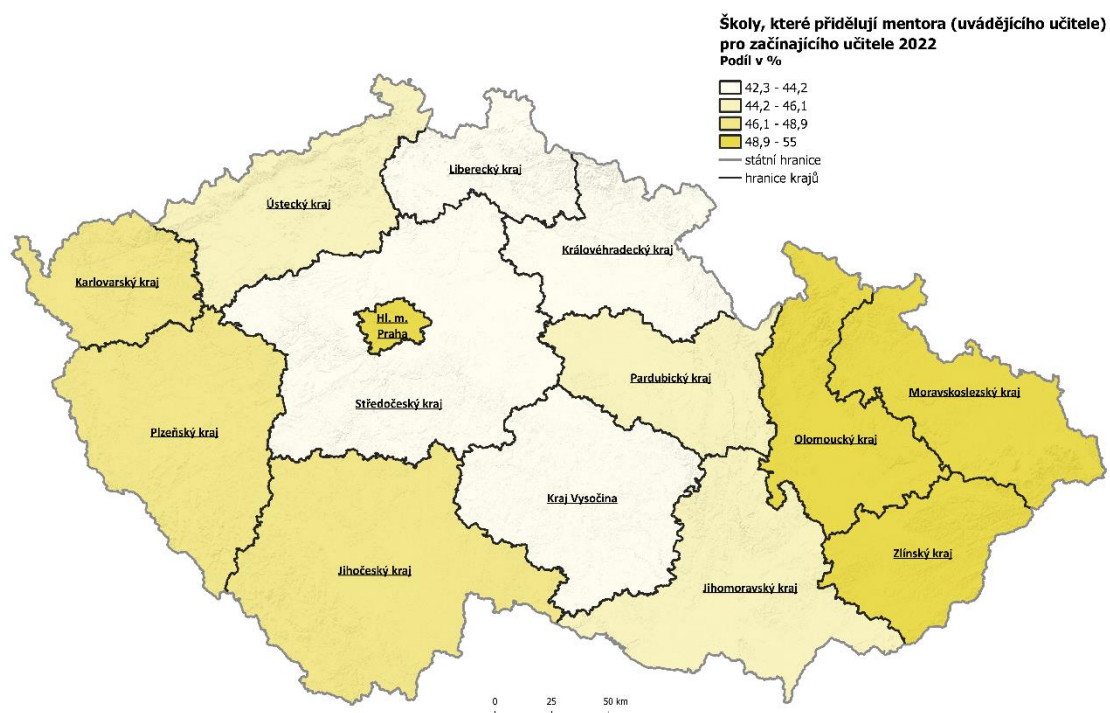
Graf 22 | Které z následujících výhod učiteléské profese považujete za zásadní?

Zdroj: Korbel, Prokop pro PAQ Research, Učitel naživo, 2021; přepracováno

Mentoring neboli přidělení “uvádějícího učitele” začínajícímu učitelu je v mnoha zahraničních zemích běžná praxe zakotvená v legislativě. V České republice taková legislativa neexistuje, a proto je dobré sledovat, zda-li tak školy činí sami či nikoliv. Uvádění začínajícího učitele je přitom důležitou součástí začátků v nové profesi a novém kolektivu, napomáhá k socializaci, sebevědomí a sebereflexi začínajícího učitele (Vítečková, 2018). Nejčastěji přiděluje uvádějícího učitele začínajícímu učitelu ředitel školy na základě zkušeností uvádějícího učitele a podobné aprobace. Výzkumy přitom uvádějí, že více než profesní kvality začínající učitelé oceňují u uvádějících učitelů kvality lidské jako je tolerance, ochota ke spolupráci, empatie atd. (Kessel, 2010; Prokešová, 2000). Následující mapa 21 ukazuje, v jaké míře se kraje liší v míře přidělování uvádějících učitelů pro začínající učitele v roce 2022. Uvádějící učitele přiděluje nejvíce škol v Moravskoslezském, Olomouckém a Zlínském kraji a také v Praze. Naopak školy v Libereckém kraji, Královéhradeckém, Středočeském a v Kraji Vysočina přidělují uvádějícího učitele začínajícímu učitelu v nejnižší míře.

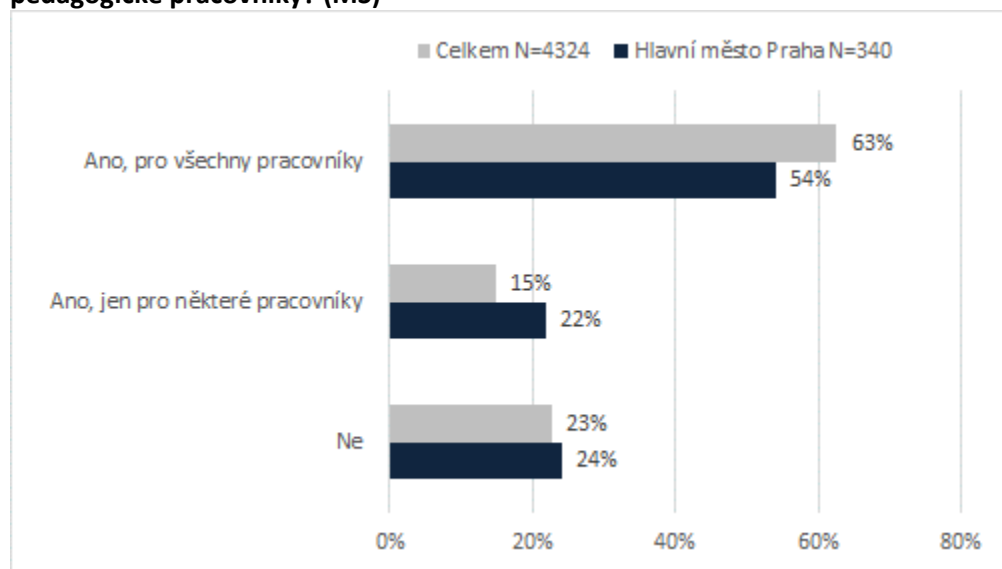
Mapa 21 | Školy přidělující mentora (uvádějícího učitele) pro začínajícího učitele 2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

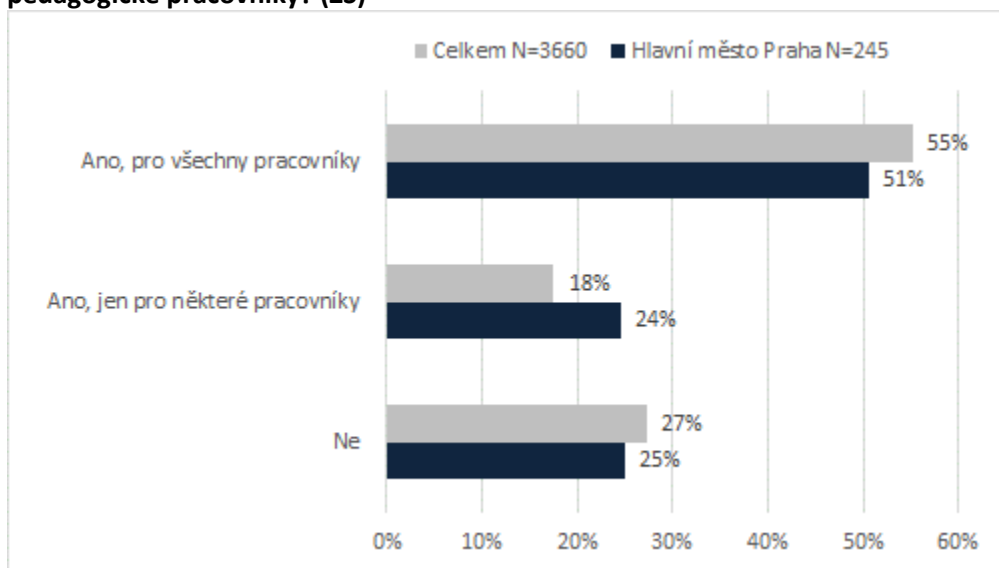
Když se zaměříme na další vzdělávání pedagogických pracovníků, je patrné, že v případě všech typů škol jsou pro všechny pedagogické pracovníky vytvářeny plány dalšího rozvoje v polovině případů.

Graf 23 | Jsou ve Vaší škole vytvářeny vzdělávací plány, plány osobního rozvoje apod. pro pedagogické pracovníky? (MŠ)

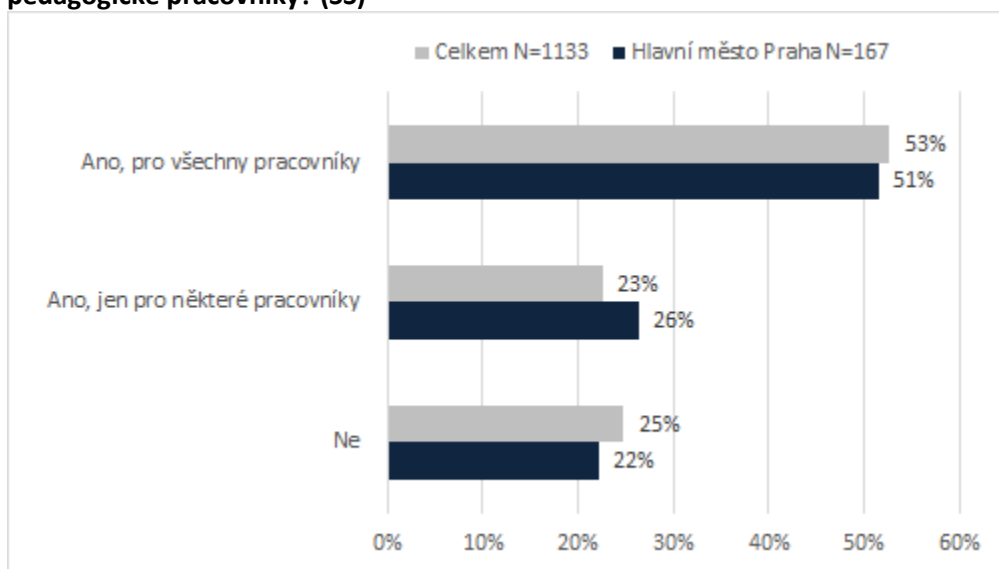
Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

Graf 24 | Jsou ve Vaší škole vytvářeny vzdělávací plány, plány osobního rozvoje apod. pro pedagogické pracovníky? (ZŠ)

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

Graf 25 | Jsou ve Vaší škole vytvářeny vzdělávací plány, plány osobního rozvoje apod. pro pedagogické pracovníky? (SŠ)

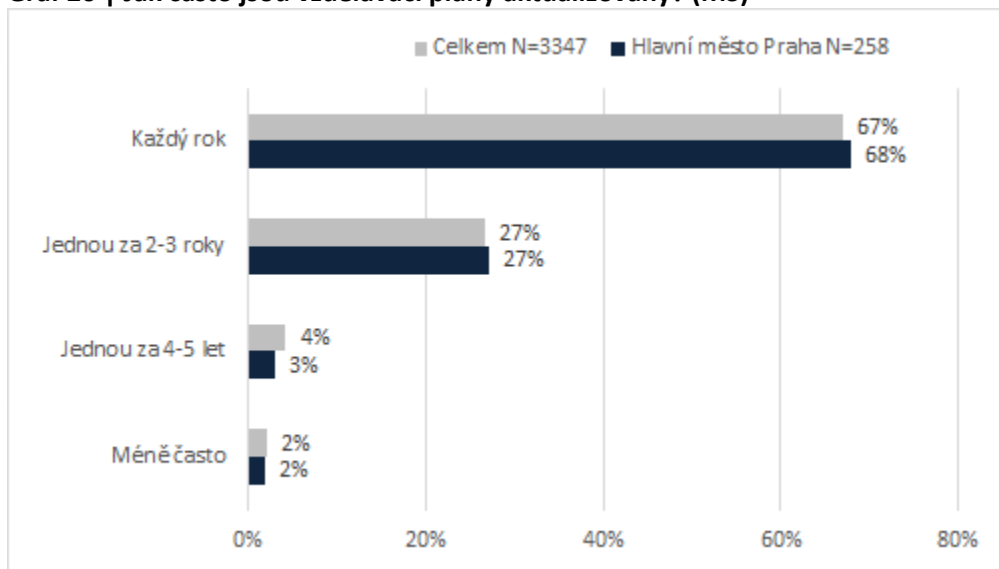

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

Každoroční aktualizaci vzdělávacích plánů provádí v hl. m. Praha 68 % mateřských škol, 68 % základních škol a 61 % středních škol. Obecně je účast škol na této aktivitě nižší nebo stejná než v rámci celé ČR.

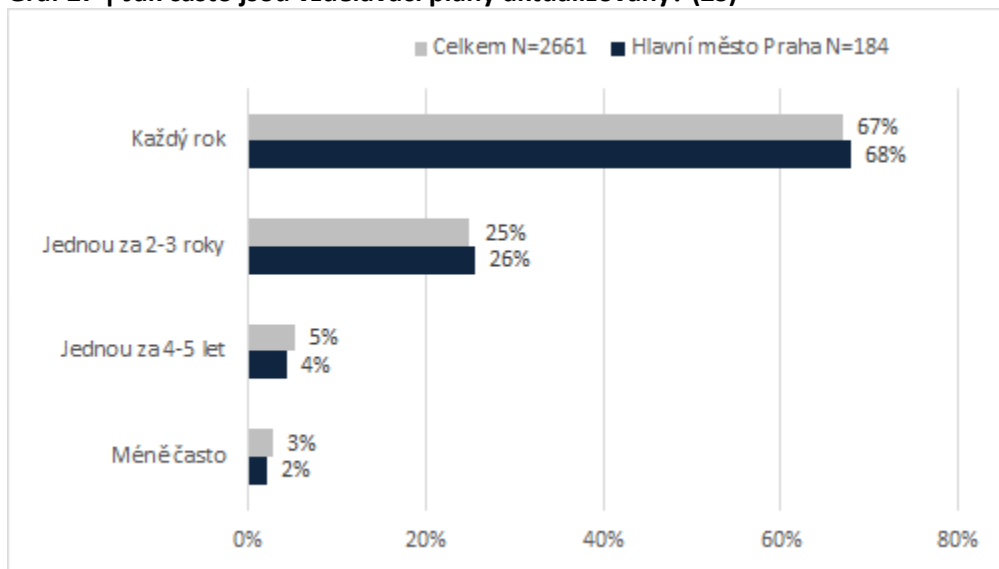

Graf 26 | Jak často jsou vzdělávací plány aktualizovány? (MŠ)

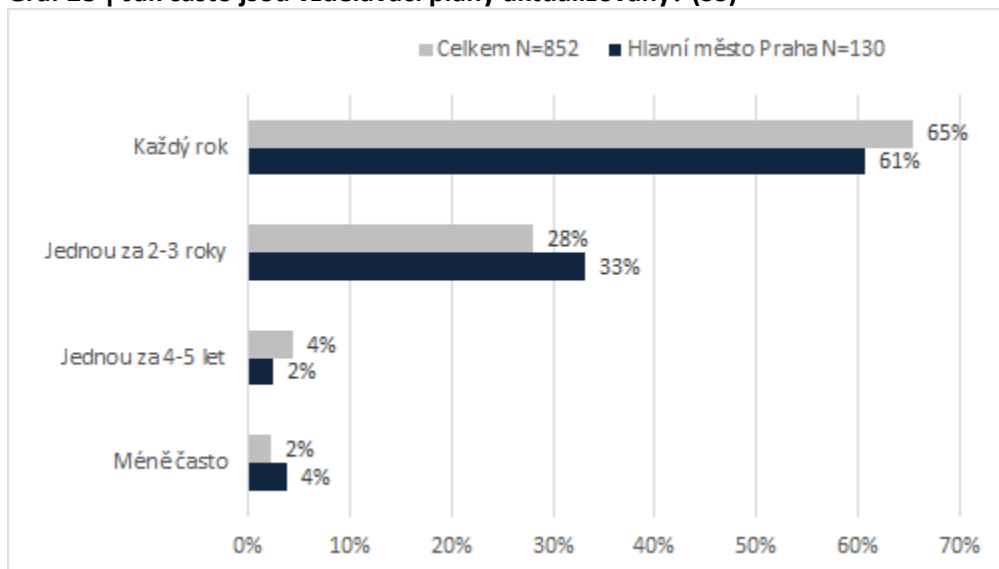
Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

Graf 27 | Jak často jsou vzdělávací plány aktualizovány? (ZŠ)

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

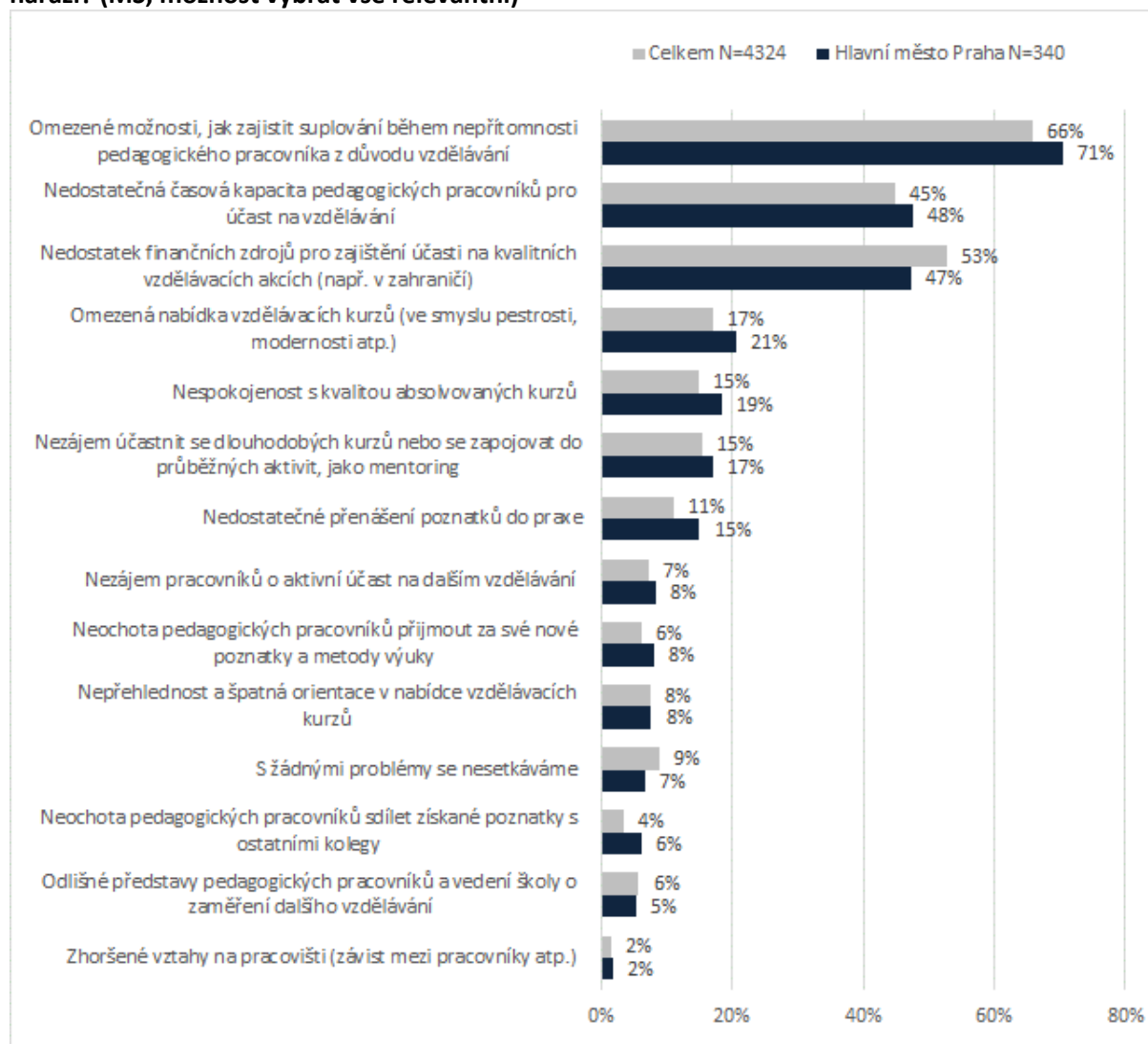
Graf 28 | Jak často jsou vzdělávací plány aktualizovány? (SŠ)

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

Když se zaměříme na překážky, na které školy v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků naráží, jsou pro mateřské školy nejvýznamnější problém omezené možnosti, jak zajistit suplování během nepřítomnosti pedagogického pracovníka z důvodu vzdělávání a s větším odstupem pak nedostatek finančních zdrojů pro zajištění účasti na kvalitních vzdělávacích akcích (např. v zahraničí) a nedostatečná časová kapacita pedagogických pracovníků. Oproti hodnotám na úrovni celé ČR jsou pak patrnějším problémem omezené možnosti suplování. Naopak méně patrný problém je nedostatek finančních zdrojů na zajištění účasti na kvalitních vzdělávacích akcích.

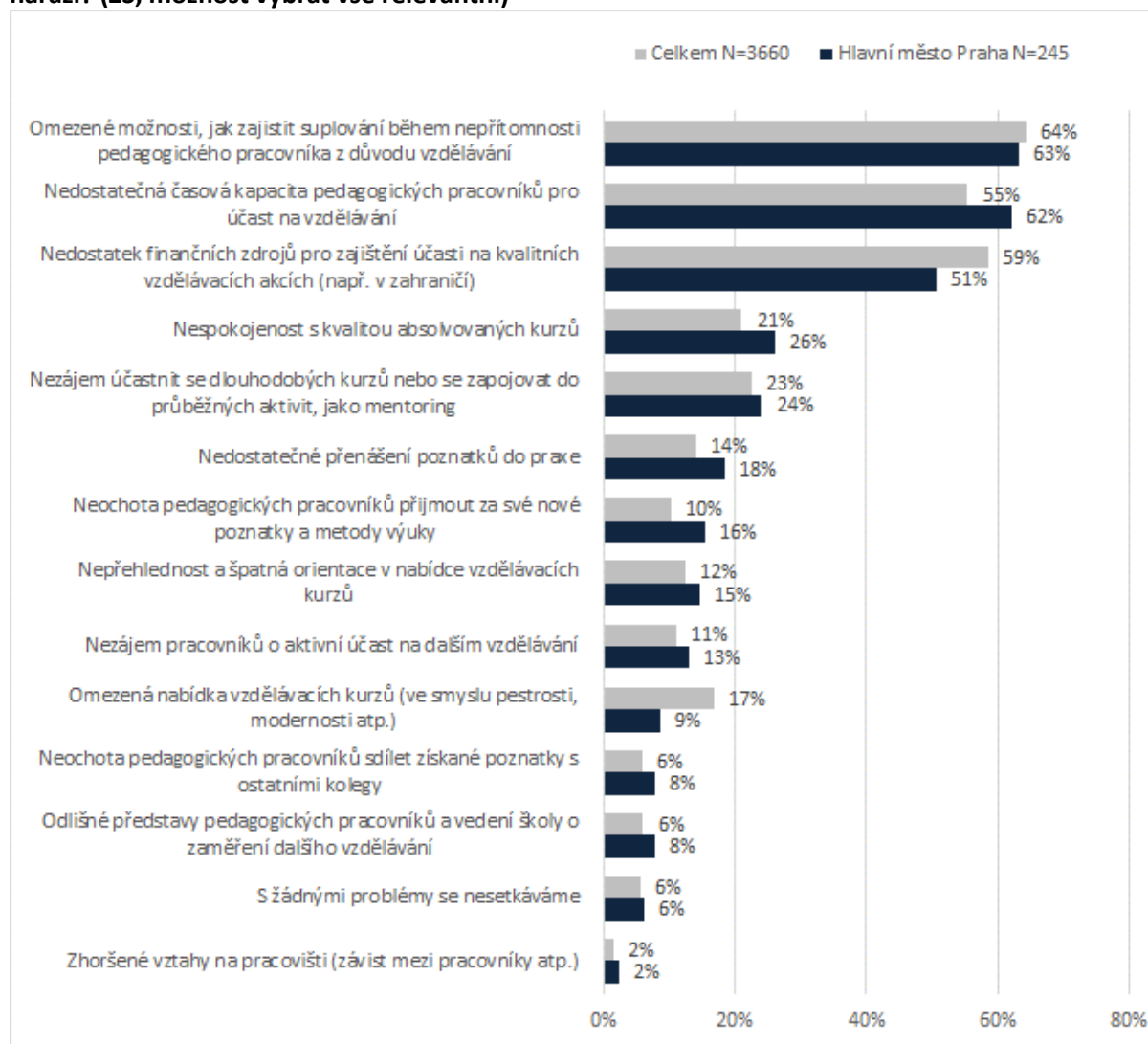
Graf 29 | Na jaké překážky v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků Vaše škola často naráží? (MŠ, možnost vybrat vše relevantní)

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

V souvislosti s překážkami ve vzdělávání pedagogických pracovníků jsou pro základní školy nejvýznamnějšími problémy omezené možnosti, jak zajistit suplování během nepřítomnosti pedagogického pracovníka z důvodu vzdělávání a nedostatečná časová kapacita pedagogických pracovníků pro účast na vzdělávání. Oproti hodnotám na úrovni celé ČR je pak méně patrným problémem nedostatek finančních zdrojů pro zajištění účasti na kvalitních vzdělávacích akcích (např. v zahraničí) a omezená nabídka vzdělávacích kurzů. Naopak patrnějším problémem je nedostatečná časová kapacita pedagogických pracovníků pro účast na vzdělávání.

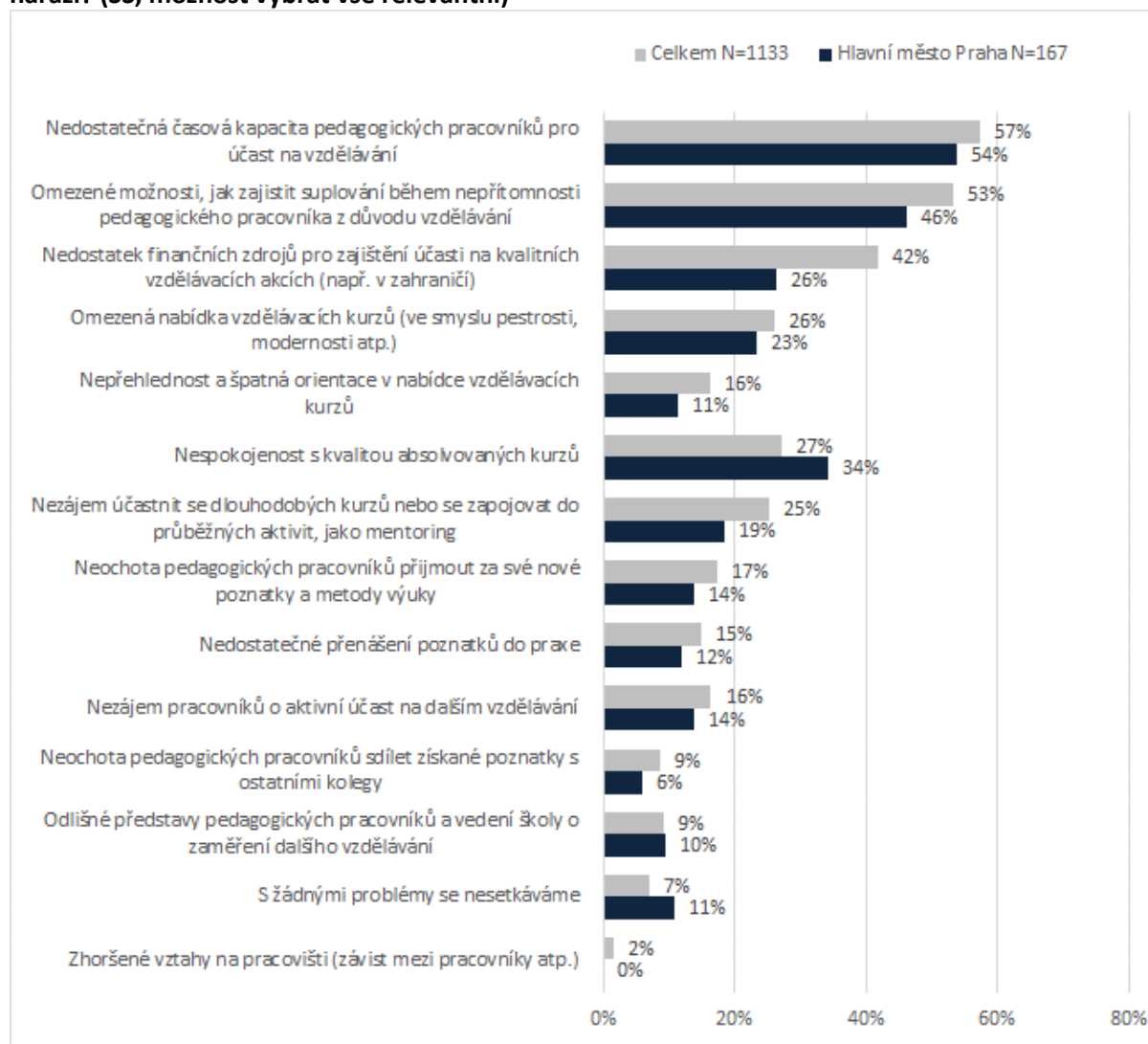
Graf 30 | Na jaké překážky v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků Vaše škola často narazí? (ZŠ, možnost vybrat vše relevantní)

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

V souvislosti s překážkami ve vzdělávání pedagogických pracovníků jsou pro střední školy nejvýznamnějšími problémy nedostatečná časová kapacita pedagogických pracovníků pro účast na vzdělávání a dále omezené možnosti, jak zajistit suplování během nepřítomnosti pedagogického pracovníka z důvodu vzdělávání. Výraznější ve srovnání s celou ČR pak je nespokojenost s kvalitou absolvovaných kurzů. Naopak méně významným problémem je nedostatek finančních zdrojů pro zajištění účasti na kvalitních vzdělávacích akcích.

Graf 31 | Na jaké překážky v souvislosti se vzděláváním pedagogických pracovníků Vaše škola často narazí? (SŠ, možnost vybrat vše relevantní)

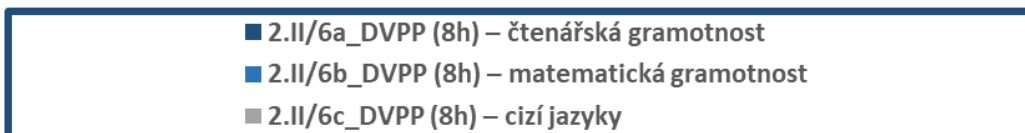
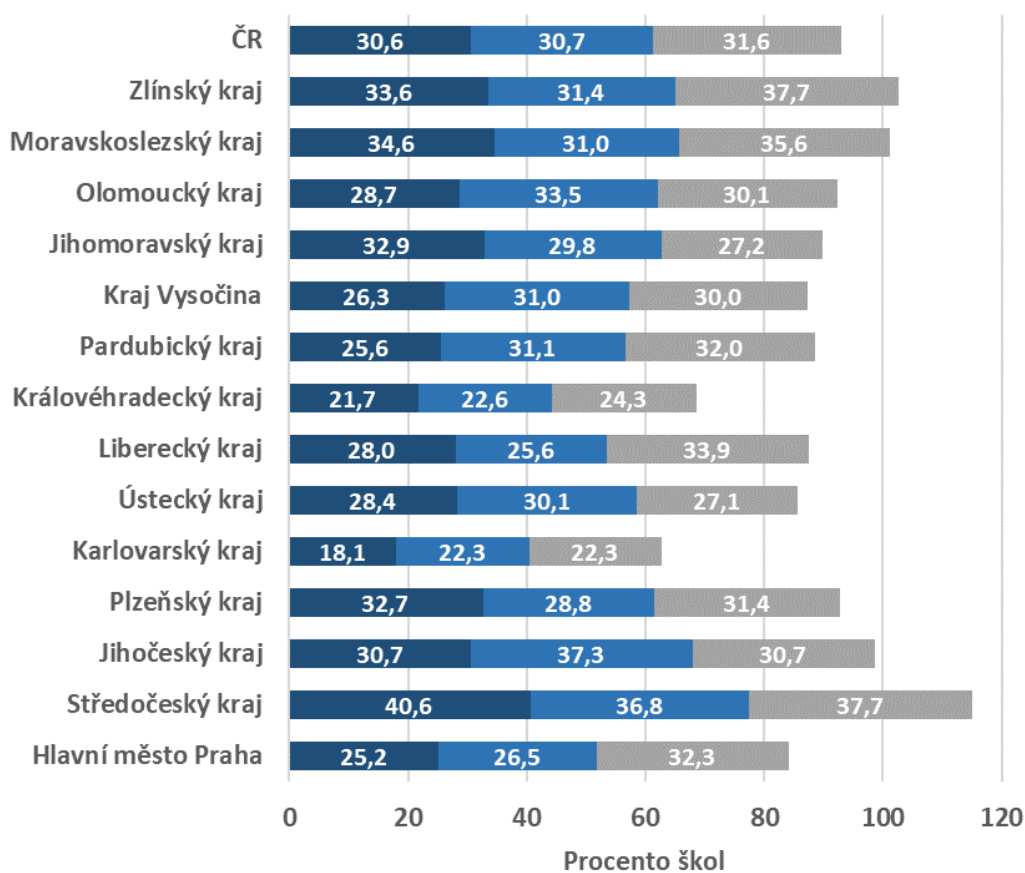

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

Základní školy si v největší míře volí šablonu Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP² v oblasti osobnostně sociální rozvoj, průměrně 32,9 % ZŠ v České republice. Další šablony Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP, které si ZŠ v ČR volí ve větší míře, jsou šablony cizí jazyky, matematická gramotnost a čtenářská gramotnost, které si volí přibližně 31 % ZŠ. O něco méně bývají voleny šablony Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP v oblasti ICT, polytechnického vzdělávání a projektové výuky. ZŠ v Praze si vybírají šablony Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP ve všech oblastech vzdělávání přibližně stejně jako je průměr ČR. Pouze šablonu v oblasti čtenářské gramotnosti si školy vybírají o 5 p. b. méně škol, než je průměr ČR.

² 2.II/6 Vzdělávání pedagogických pracovníků ZŠ – DVPP (v rozsahu 8 hodin)

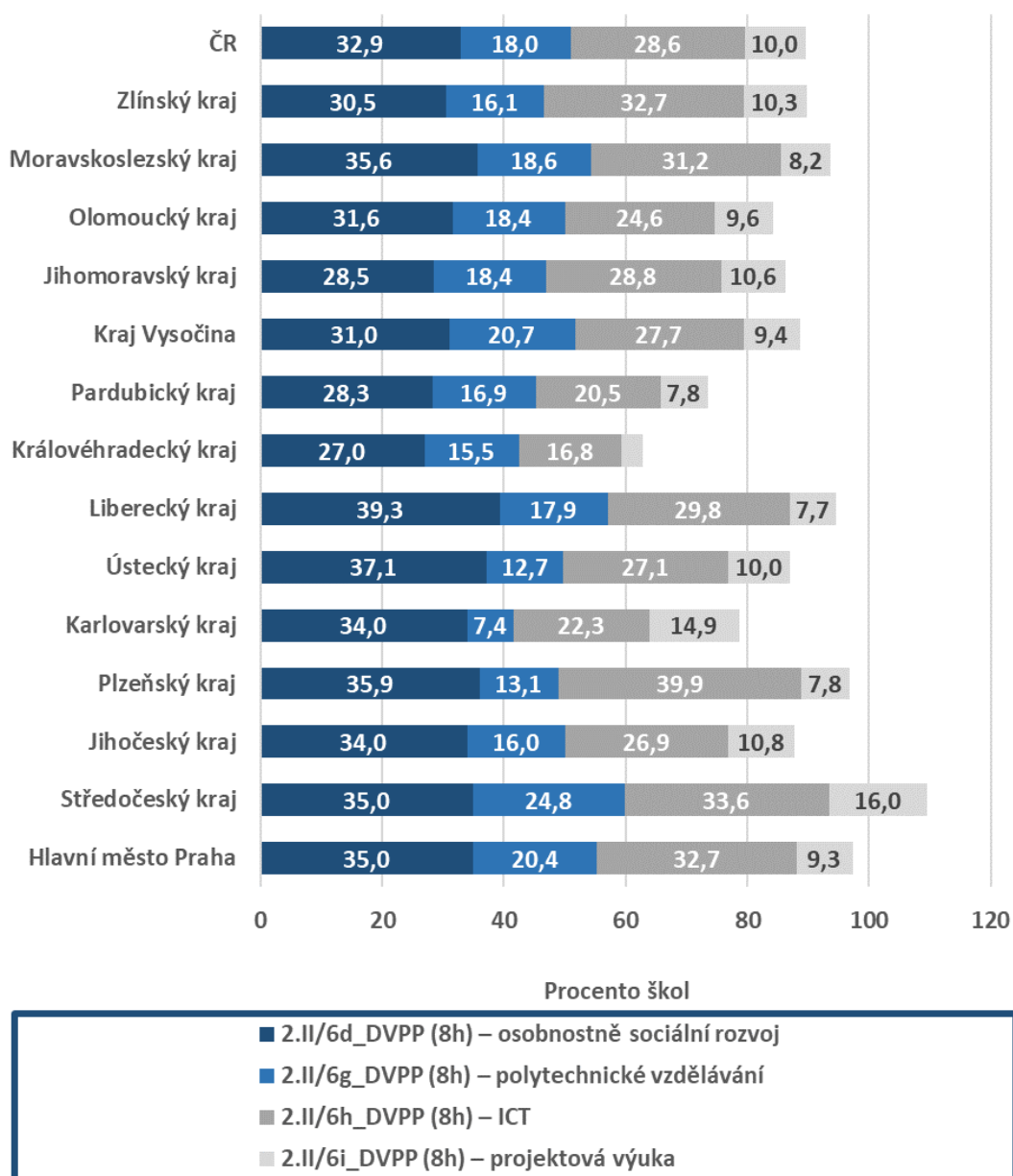
Graf 32 | Procento základních škol, které si zvolily danou šablonu

Pozn.: Popisky hodnoty nižších než 10 % nejsou zobrazeny; součet škol může být vyšší než 100 % (školy volí z více šablon).

Graf 33 | Procento základních škol, které si zvolily danou šablonu

Zdroj: Šablony OP VVV

Pozn.: Popisky hodnot nižších než 7 % nejsou zobrazeny; součet škol může být vyšší než 100 % (školy volí z více šablon)

E. Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu

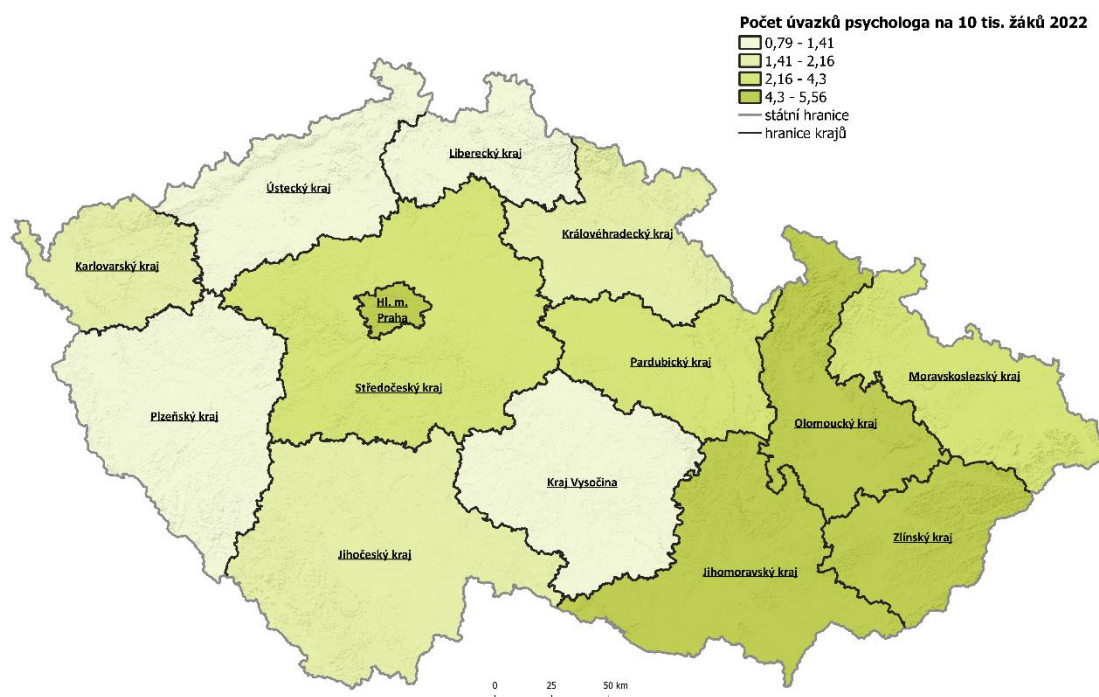
Rovný přístup a efektivní podpora pro všechny žáky bez rozdílu představuje základní princip spravedlivého vzdělávání. Každý žák, bez ohledu na své schopnosti, socioekonomické zázemí, etnický původ nebo jakékoliv jiné rozdíly, by měl mít stejnou možnost získat kvalitní vzdělání a plně se rozvíjet. Rovnost ve vzdělání znamená vytvoření podmínek, ve kterých budou všechny potřeby a individuální rozdíly žáků respektovány a adresovány.

A právě podpůrné profese, jako jsou školní psychologové a speciální pedagogové, hrají klíčovou roli v poskytování podpory a pomoci žákům, kteří se potýkají s různými vzdělávacími a emocionálními překážkami. Školní psychologové mají za úkol poskytovat psychologickou podporu žákům s různými emocionálními problémy a potřebami. Pomoc se může věnovat duševnímu zdraví, sociálním vztahům, učení a chování. Dále školní psychologové provádějí psychologická hodnocení žáků, která mohou zahrnovat testování inteligence, emocionálního a akademického vývoje a dalších oblastí, které ovlivňují školní výkon. Na základě těchto hodnocení mohou navrhnout vhodné intervence a podporu, jako je například individuální terapie, skupinová terapie nebo podpora rodiny. Mezinárodní studie navíc dokázaly, že vyšší podíl školních psychologů je pozitivně asociován s lepšími výsledky žáků a zmírňováním negativního efektu nižšího socioekonomického statusu žáka (López, Cárdenas & Gonzáles, 2021).

Speciální pedagogové se zaměřují na žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a pracují na vytváření individuálních vzdělávacích plánů (IVP), které jsou přizpůsobeny potřebám konkrétních žáků. Tyto plány zahrnují různé strategie a techniky, které mají žákům pomoci překonat různé výzvy, jako jsou například poruchy učení (dyslexie, dysgrafie), ADHD nebo poruchy autistického spektra. Speciální pedagog také úzce spolupracuje s vedením školy, pedagogy, a zákonnými zástupci a spolupracuje jak se školskými poradenskými zařízeními, tak se zdravotnickými, sociálními či dalšími službami. Speciální pedagogové jsou pro školská řazení doporučováni také v mezinárodních studiích, které říkají, že speciální pedagogika pomáhá dětem s poruchami učení k lepším výsledkům. Zároveň platí, že čím dříve je speciální pedagogika zahájena, tím lepších akademických výsledků žák dosahuje (Hanushek, Kain & Rikvin, 2002; Hurwitz et al., 2019; Schwartz, Hopkins, & Stiefel, 2021).

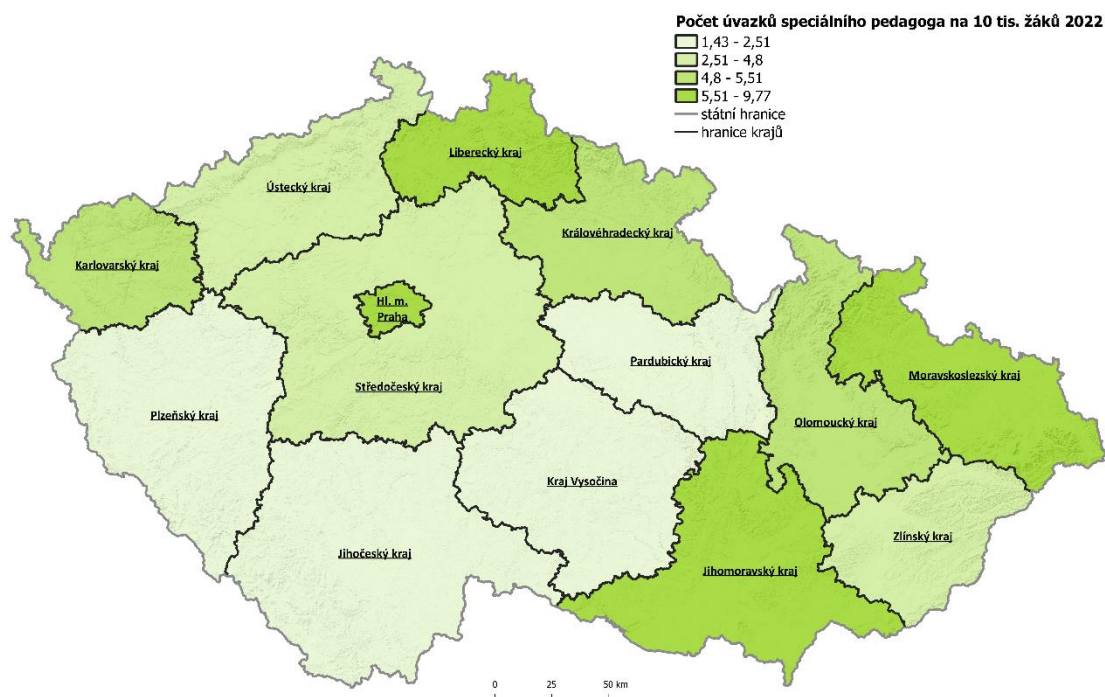
Školních psychologů a speciálních pedagogických pracovníků je méně v těch regionech, které se vyznačují nižší kvalitou života, nižším počtem vysokých škol a nižší mírou urbanizace (České školství v mapách, 2022). V takových oblastech mívají školní psychologové a speciální pedagogové na starost více žáků než v oblastech, kde jsou hodnoty zmiňovaných proměnných vyšší. Problém lze nalézt hlavně v oblastech vzdálenějších od hlavních krajských měst. V Praze je nejvyšší podíl školních psychologů a speciálních pedagogů. Školní psychologové a speciální pedagogové jsou důležitou součástí kvalitního školství.

Mapa 22 | Počet úvazků psychologa na 10 tis. žáků 2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Mapa 23 | Počet úvazků speciálního pedagoga na 10 tis. žáků 2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

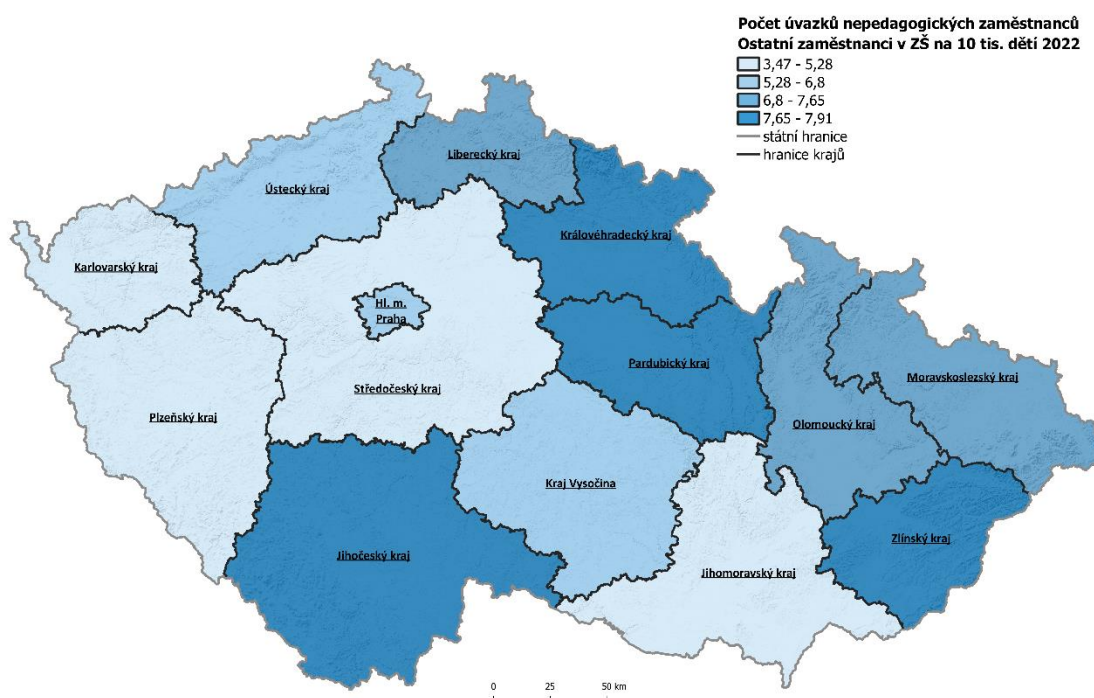
Nepedagogičtí pracovníci v rámci školství jsou zaměstnanci školy, kteří nevykonávají funkci učitele nebo výchovného poradce. K této skupině pracovníků mohou patřit mezi jinými administrativní pracovníci, kuchaři, údržbáři, knihovníci atd. Nepedagogičtí zaměstnanci mají důležité úkoly, například organizují a řídí administrativní záležitosti, zajišťují fungování provozu školy, spravují dokumentaci a

evidence, řídí ekonomické a finanční záležitosti a vykonávají technické a údržbářské práce. Dalším úkolem nepedagogických pracovníků je poskytování stravovacích služeb, jako je vaření jídel pro žáky a zaměstnance školy a celková organizace stravování.

Nepedagogičtí pracovníci jsou nezbytnými členy týmu a hrají klíčovou roli v zajištění hladkého chodu školy a vytvoření prostředí, ve kterém mohou učitelé a žáci úspěšně fungovat. Jejich příspěvek a spolupráce s ostatními zaměstnanci školy jsou nezbytné pro dosažení vysoké kvality vzdělávání pro žáky.

Největší počty nepedagogických pracovníků v ZŠ jsou v kraji Pardubickém, Královéhradeckém, Zlínském a Jihočeském. Nízké počty nepedagogických pracovníků lze pozorovat v mapě 24 v rámci základních škol v kraji Středočeském, Plzeňském a Karlovarském. V Praze kraji je mírně nižší počet úvazků nepedagogických zaměstnanců ZŠ.

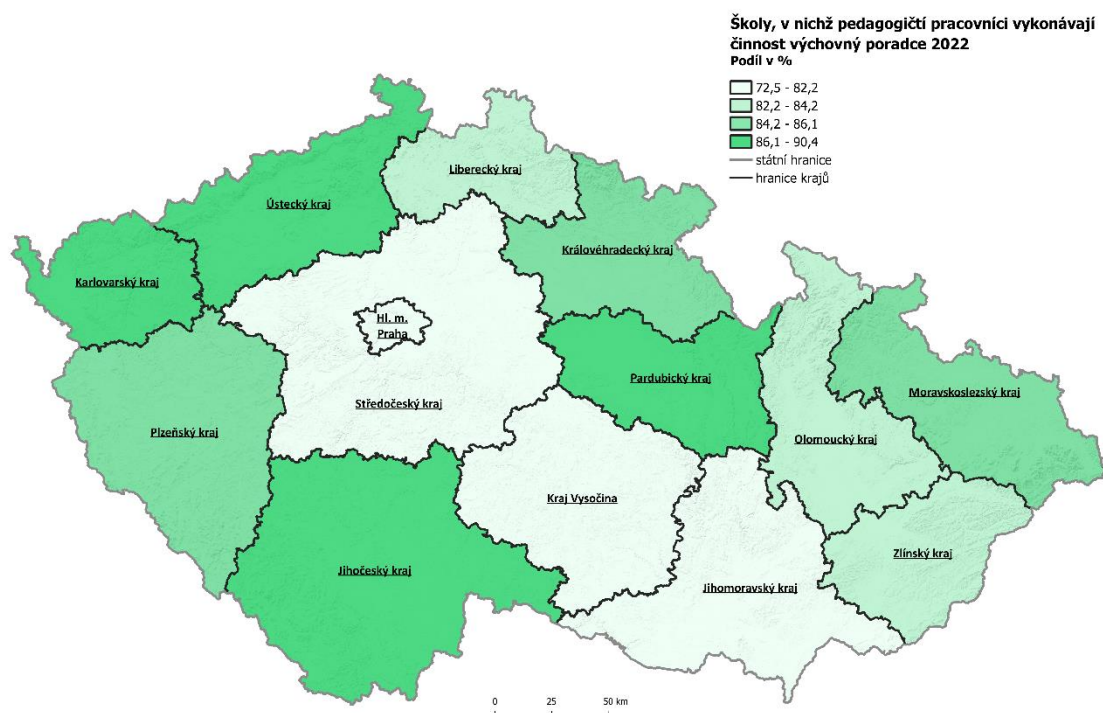
Mapa 24 | Počet úvazků nepedagogických zaměstnanců na ZŠ (na 10. tis dětí 2022)

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

V Praze je nejnižší podíl pedagogických pracovníků vykonávajících činnost výchovného poradce společně se Středočeským krajem, Jihomoravským krajem a Krajem Vysočina.

Mapa 25 | Školy, v nichž pedagogičtí pracovníci vykonávají činnost výchovný poradce 2022

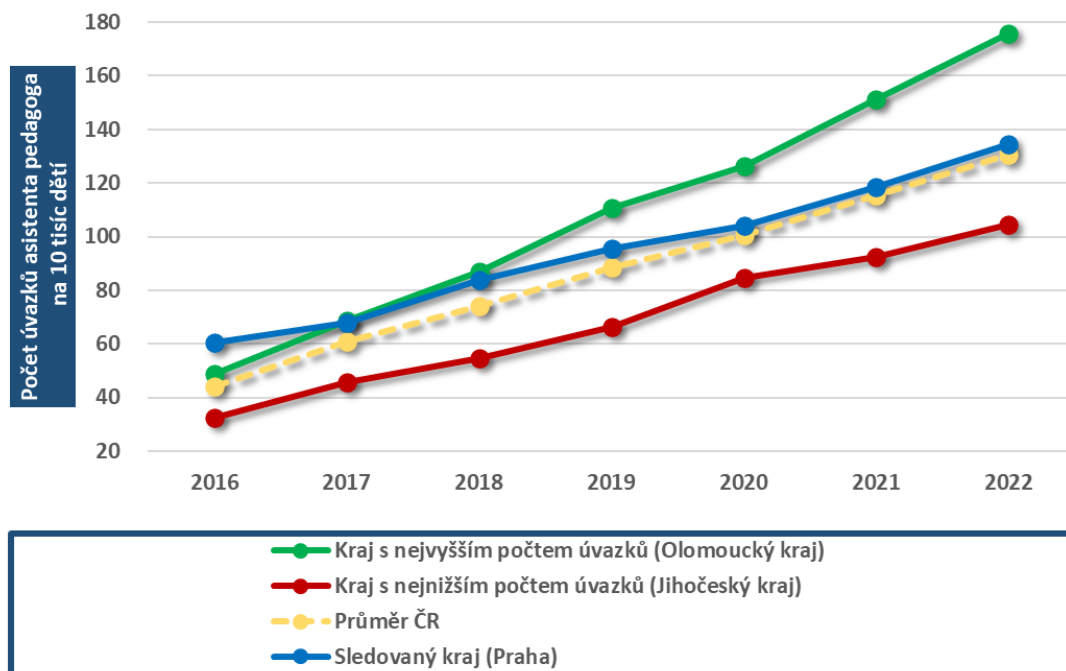

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Další dva grafy 34 a 35 vyobrazují počet úvazků asistenta pedagoga v MŠ a ZŠ na 10 tisíc dětí/žáků. V obou případech vidíme velký nárůst těchto pozic. V Praze narůstá počet úvazků asistentů pedagoga v MŠ stejně jako v průměru v ČR. Počet úvazků asistentů pedagoga v ZŠ narůstá v Praze také, ale pomaleji než v průměru v ČR. Role asistenta pedagoga je velice důležitá. Mezi jeho hlavní úkoly patří přímá výchovná a vzdělávací činnost u dětí/žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, individuální i skupinová podpora dětí/žáků při přípravě na výuku, pomoc dětem/žákům se zdravotním handicapem a pomoc při komunikaci mezi dětmi/žáky a učiteli, stejně jako mezi učiteli a zákonnými zástupci. Studie dokazují, že přítomnost asistenta na ZŠ, která je vhodně zacílena na individuálního žáka, popřípadě skupinu žáků se specifickými potřebami, napomáhá jeho/jejich akademickým výsledkům (Farrell et al., 2010).

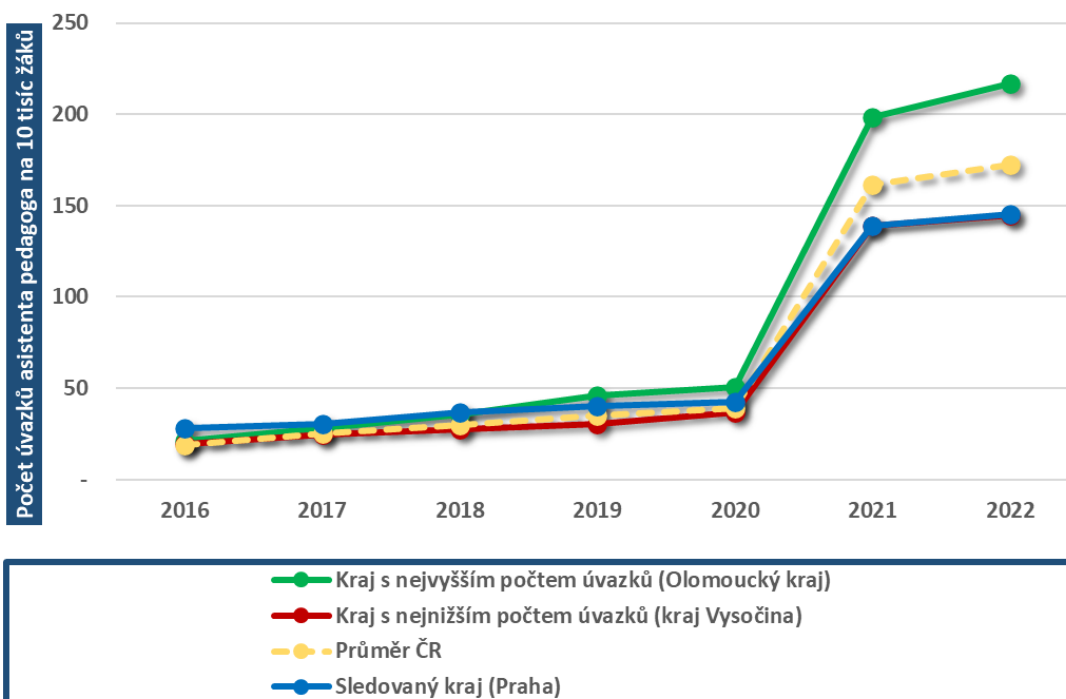
Graf 34 | Počet úvazků asistenta pedagoga v MŠ na 10 tisíc dětí

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Pozn.: Osa Y nezobrazena na hodnotě 0 pro názornější vizualizaci rozdílů mezi kraji a meziroční změny.

Graf 35 | Počet úvazků asistenta pedagoga v ZŠ na 10 tisíc žáků

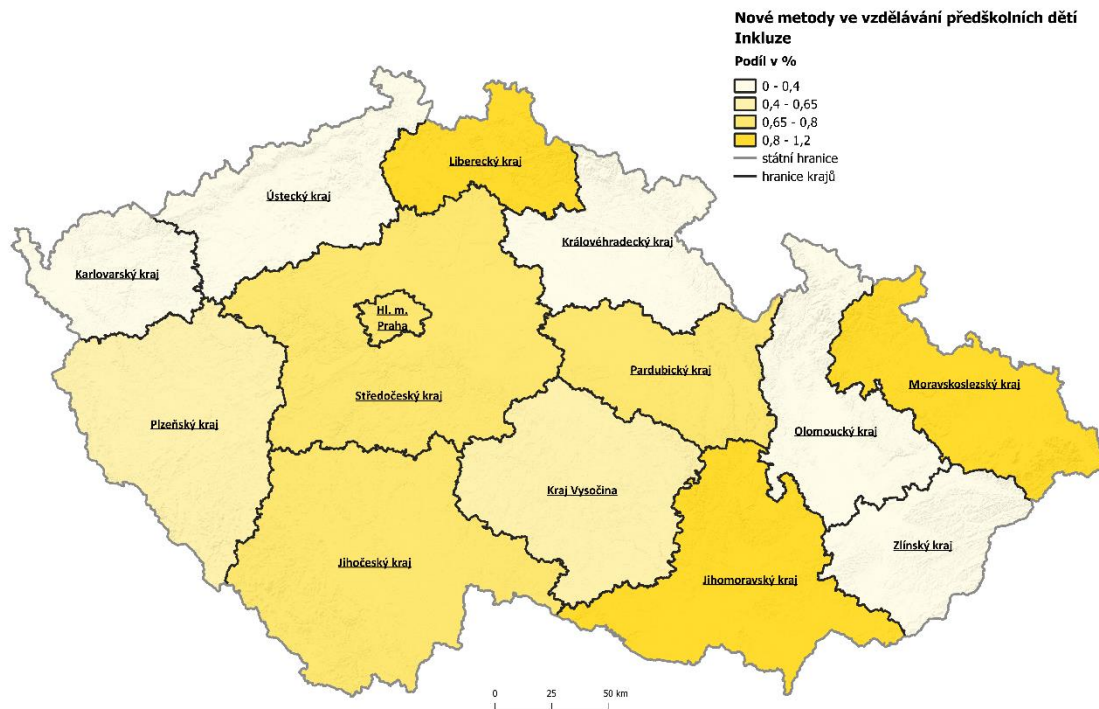
Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Poslední mapou této kapitoly je mapa vyobrazující podíl mateřských škol v krajích, které si vybraly šablonu věnující se inkluzi. Podíly jsou ve všech krajích skutečně nízké, proto nelze mapu interpretovat jako rozdíly mezi kraji. Tato šablona je určena především pro pedagogy, kteří jsou s její pomocí vzdělávání v oblasti inkluze. V praxi se může jednat o semináře věnující se vlivu pedagoga na klima třídy, metody práce s dětmi s poruchami učení či ADHD), práce s dětmi s tělesným postižením, práce

s žáky z odlišného kulturního prostředí a další. Ve Praze si tuto šablonu vybral vyšší podíl MŠ. Ne však nejvyšší podíl MŠ v republice.

Mapa 26 | Nové metody v PV – inkluze

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

F. Prevence a ústavní výchovná péče

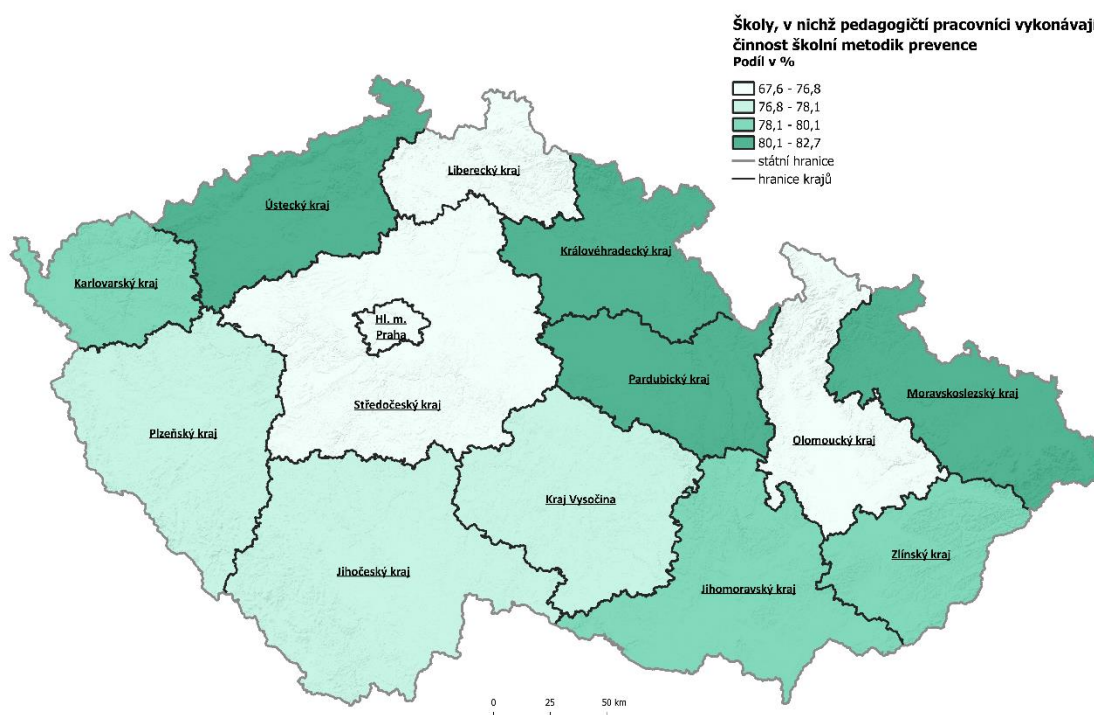
Prevence a ústavní výchovná péče hrají důležitou roli v ochraně a podpoře dětí a mládeže v České republice. Prevence se zaměřuje na identifikaci a omezení rizikových faktorů, které mohou ohrozit vývoj dětí.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy popsalo v [Národní strategii primární prevence rizikového chování dětí a mládeže 2019–2027](#) problematiku primární prevence ve školách a školských zařízeních. Konkrétní formy rizikového chování a prevence jim věnovaná jsou blíže popsány v metodických doporučeních ministerstva. Stěžejním partnerem ve školách při preventivních aktivitách či v případě řešení rizikového chování jsou školní metodici prevence, kteří zde působí podle § 7 Vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských pracovištích, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška zároveň definuje činnost školního poradenského pracoviště, včetně pozic, které na tomto pracovišti působí. Zároveň definuje standardní činnosti školního metodika prevence. Metodik prevence zpracovává preventivní program školy, dále metodicky vede pedagogické pracovníky školy a koordinuje preventivní aktivity školy.

Dle [Tematické zprávy ČŠI](#) většina škol (ZŠ a SŠ) naplňuje formální požadavky v oblasti prevence rizikového chování, tj. má zpracovaný preventivní program, obsazenu pozici školního metodika prevence a tuto problematiku má obsazenu ve strategických dokumentech školy. Dle této zprávy pouze 49 % metodiků na ZŠ a 66 % metodiků prevence na SŠ absolvovalo kvalifikační studium pro školní metodiky prevence. Ve většině případů je tato pozice kumulována s dalšími odbornými pozicemi ve škole – např. s třídním učitelem, výchovným poradcem, ředitelem školy, zástupcem ředitele školy apod.

Praha patří k regionům, kde můžeme najít nejnižší podíl škol v nichž pedagogičtí pracovníci vykonávají činnost metodika prevence společně s Libereckým krajem, Středočeským krajem a Olomouckým krajem.

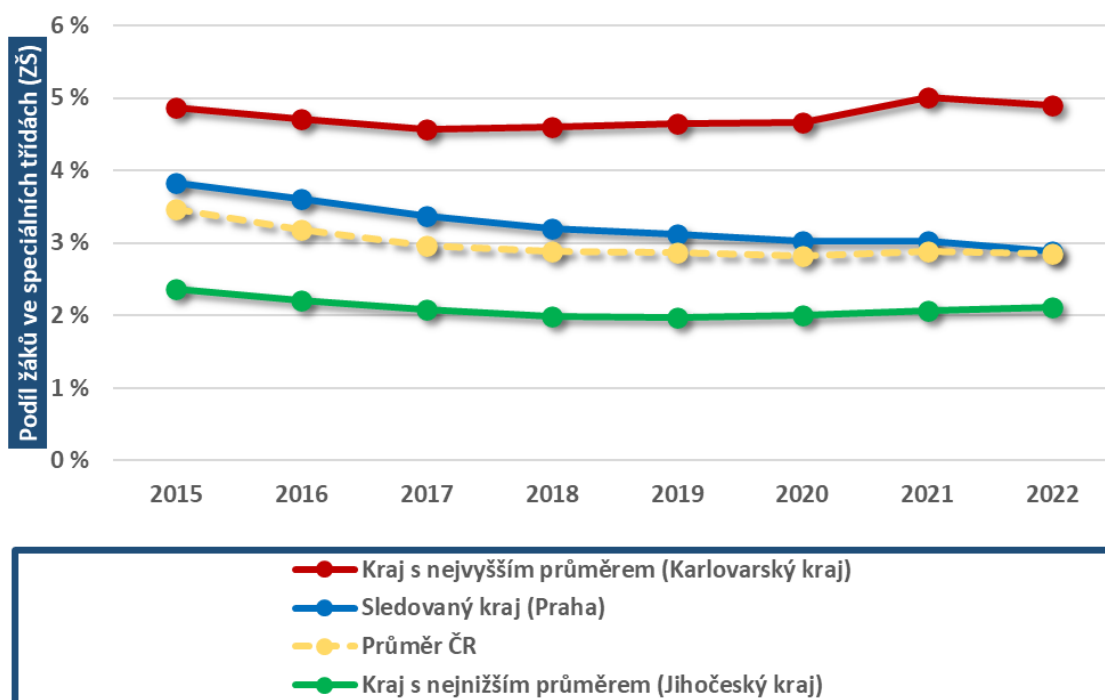
Mapa 27 | Školy, v nichž pedagogičtí pracovníci vykonávají činnost školní metodik prevence 2022

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Podíváme-li se na graf 36, který vyobrazuje podíl žáků ve speciálních třídách ZŠ, vidíme, že v Praze je podíl těchto žáků stejný jako je republikový průměr (okolo 3 %).

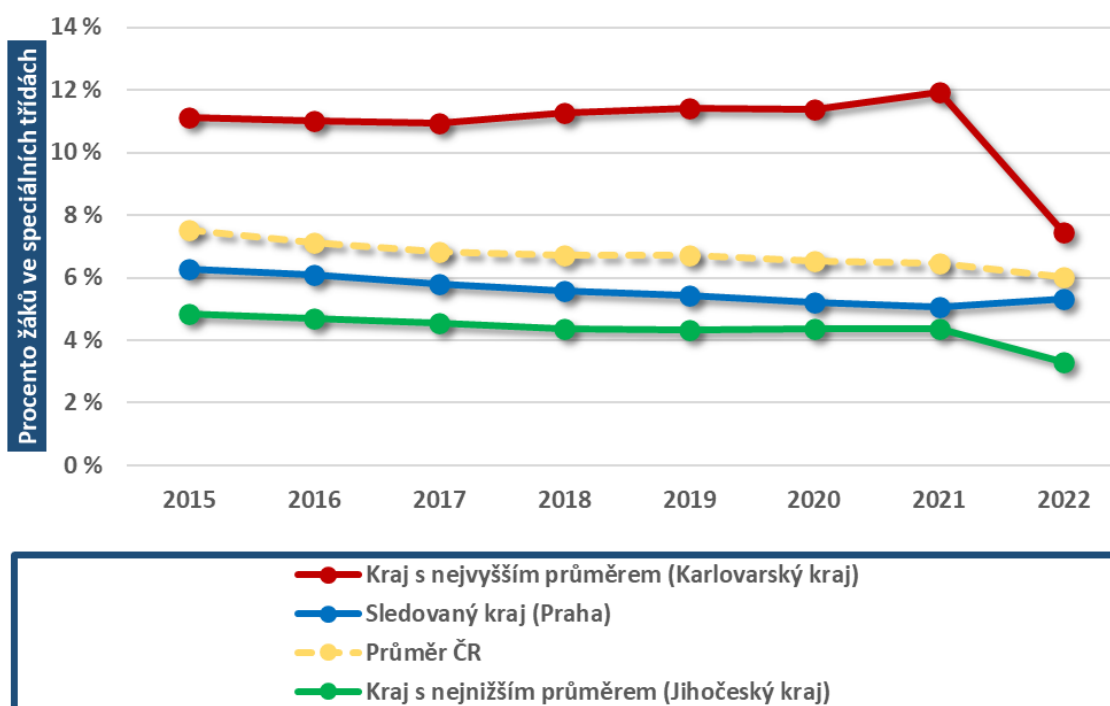
Graf 36 | Podíl žáků ve speciálních třídách ZŠ zřizovaných dle § 16, odst. 9 školského zákona

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Situace na středních školách je podobná. Podíl žáků ve speciálních třídách SŠ činí cca 5 %, což je více než u ZŠ, avšak opět se pohybuje velmi těsně u celorepublikového průměru.

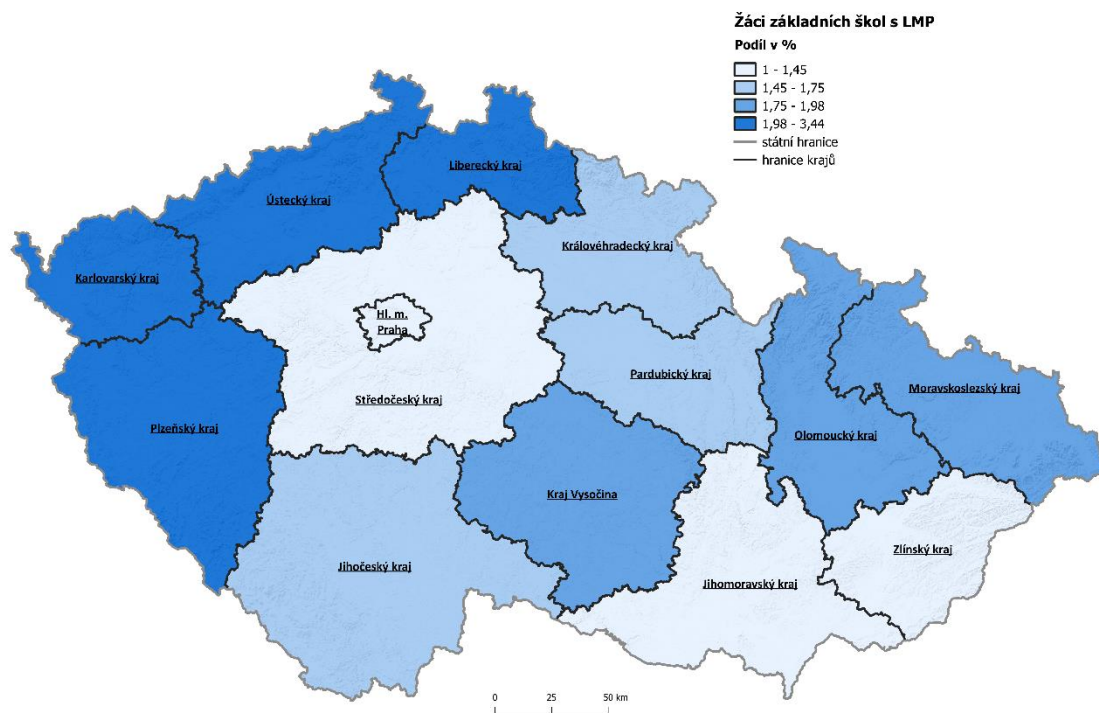
Graf 37 | Podíl žáků ve speciálních třídách SŠ zřizovaných dle § 16, odst. 9 školského zákona)

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

Mapa 28 dokresluje celkový obrázek, kdy vidíme, že v Praze je společně se Středočeským krajem, Jihomoravským krajem a Zlínským krajem nejnižší podíl žáků s lehkým mentálním postižením na ZŠ.

Mapa 28 | Podíl žáků s lehkým mentálním postižením (LMP) na ZŠ

Zdroj: Monitorovací rámec MŠMT

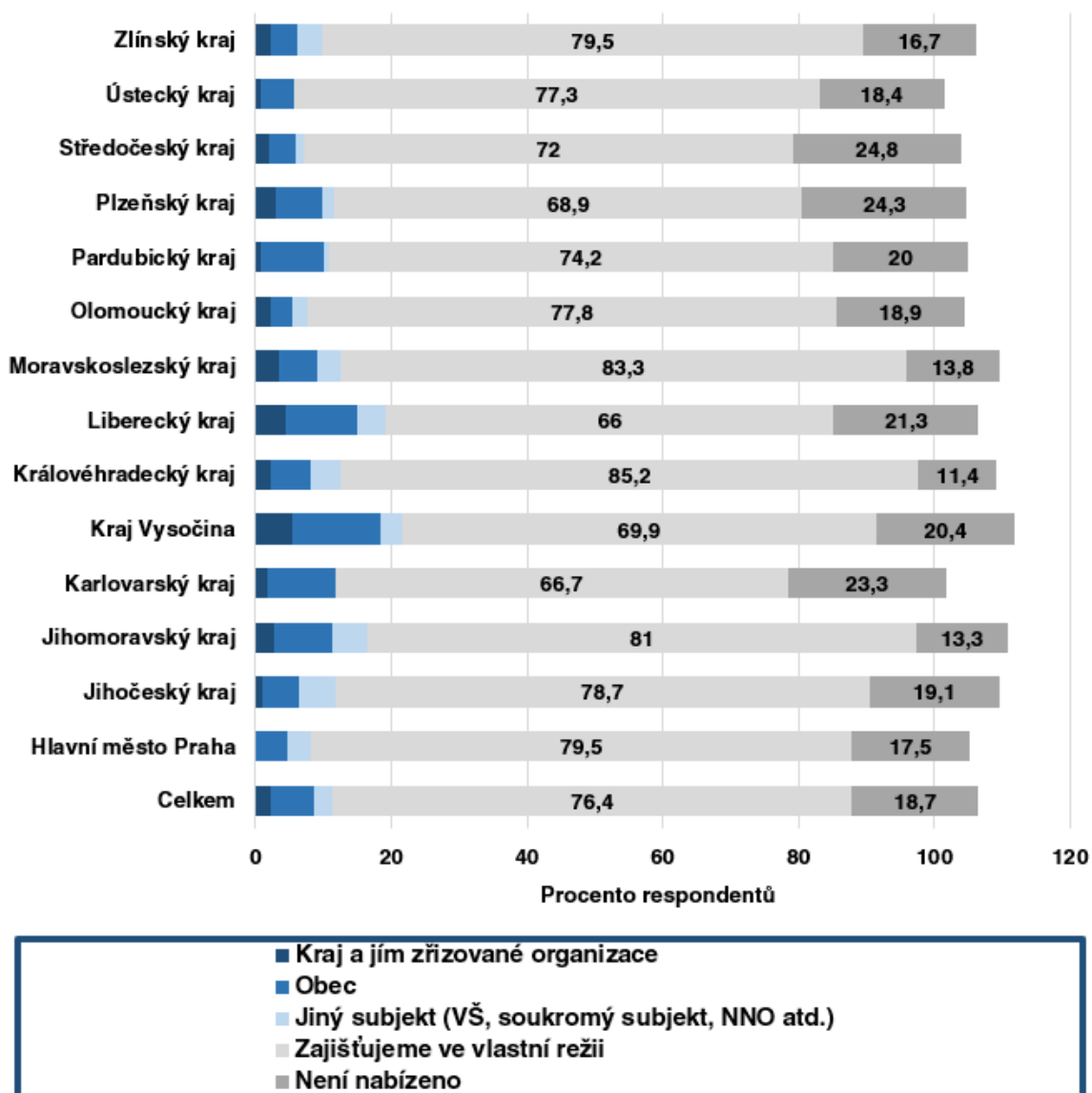
G. Systémová podpora a řízení škol

Ukazuje se, že některým ředitelům a učitelům škol ve všech stupních vzdělávání chybí větší opora ze strany zřizovatelů škol (např. pro další vzdělávání, pro řešení problémů zejména ve strukturálně postižených regionech atd). Řešením může být např. lepší spolupráce obcí a koordinace ze strany krajů či nabízení dalších forem podpory školám, zejm. u nepedagogických činností.

Tato problematika byla částečně zkoumána i v rámci plošného dotazníkového šetření na školách a vybraných školských zařízeních, které proběhlo v listopadu a prosinci roku 2022, a to s poměrně vysokou návratností, která v průměru přesáhla 80 %. Toto šetření bylo součástí výzkumného projektu, který pro MŠMT realizovalo konsorcium PAQ a STEM přes Technologickou agenturu ČR. Součástí dotazníků byla i otázka zjišťující jaké služby si školy zajišťují ve vlastní režii a jaké služby jim nabízí kraje a jimi zřizované organizace, obce či jiné subjekty, přičemž respondenti mohli označit i více možností.

Jednou ze sledovaných oblastí byla i podpora škol při vyhlašování výběrových řízení pro pedagogické i nepedagogické pracovníky. U této otázky ve všech krajích většina dotazovaných základních škol uvedla, že si je zajišťují ve vlastní režii. V Praze byl podíl takových základních škol o trochu vyšší (79,5 %), než je celorepublikový průměr (76,4 %).

Graf 38 | Podpora při vyhlášení výběrového řízení pro pedagogické i nepedagogické pracovníky (ZŠ)

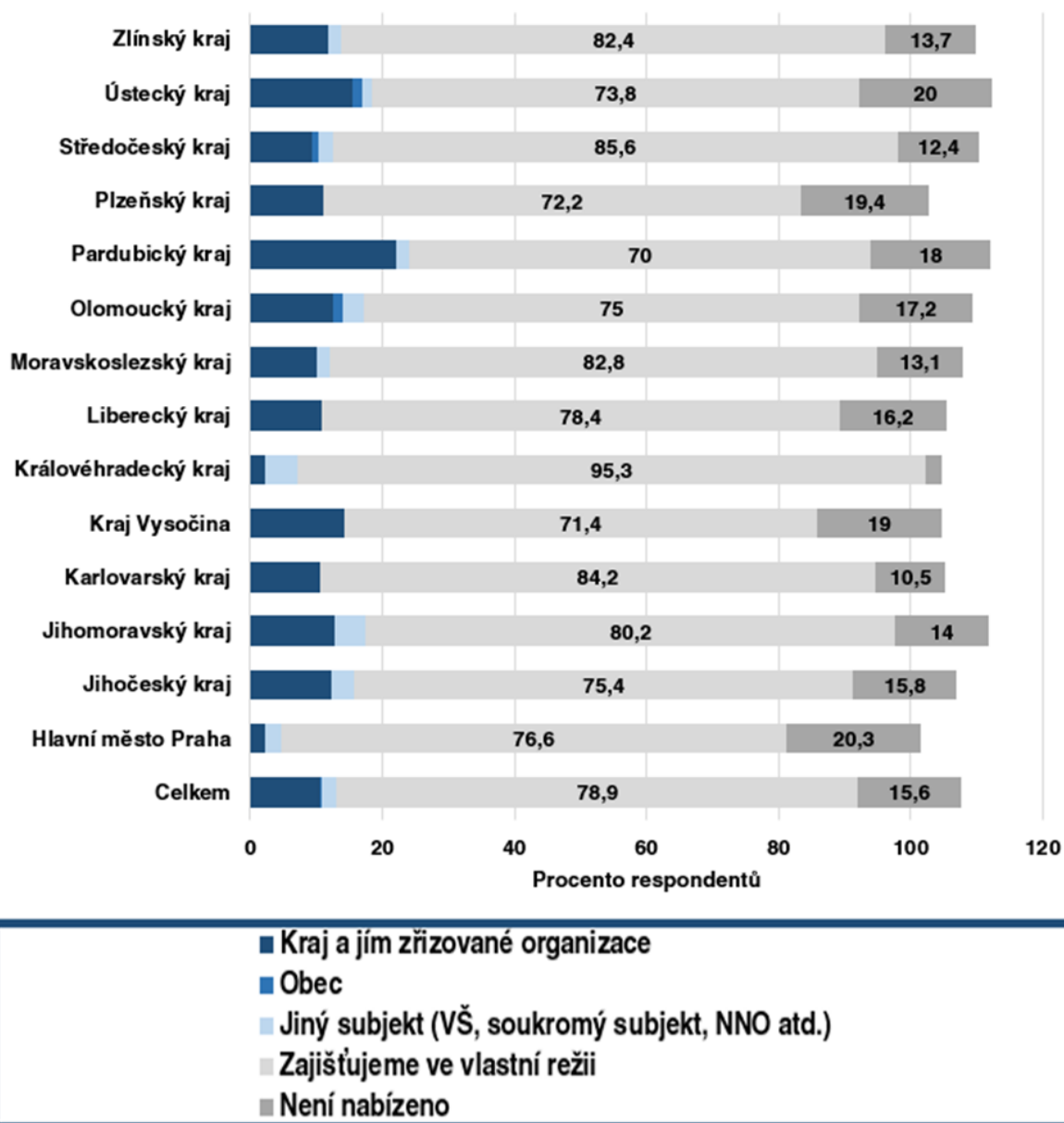
Pozn.: Možnost více odpovědí, součet může být více jak 100 %, N=1809.

Zdroj dat: Projekt TIRDMSMT015MT06 „Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství“.

Totožná otázka byla položena i v dotazníku pro střední školy, přičemž i jejich ředitelé uváděli, že vyhlášení výběrových řízení zajišťují ve vlastní režii. V tomto případě však podíl takových škol byl nižší v Praze (76,6 %), než byl celorepublikový průměr (78,9 %).

Graf 39 | Podpora při vyhlášení výběrového řízení pro pedagogické i nepedagogické pracovníky (SŠ)

Pozn.: Možnost více odpovědí, součet může být více jak 100 %. N=874.

H. Vzdělávání v celoživotní perspektivě

Celoživotní vzdělávání se stává nevyhnutelným požadavkem na jedince v dynamicky se měnícím světě. Další vzdělávání představuje způsob pro vyrovnání současných a budoucích společenských, ekonomických a environmentálních změn včetně transformace profesí. Proto je podstatné člověku umožnit kdykoliv do systému učení znovu vstoupit (MŠMT, 2020).

Střední školy jsou podporovány ke své proměně jako center celoživotního učení v krajích. Ty mají nejen učit žáky v rámci počátečního vzdělávání, ale mají nabízet i nejrůznější formy dalšího vzdělávání pro dospělé. Nabídnutá podpora školám při odstraňování identifikovaných překážek umožní přistupovat ke vzdělání v celoživotní perspektivě.

H.1 Aktivity SŠ v oblasti celoživotního vzdělávání (NPI ČR)

Následující informace jsou výstupem dotazníkových šetření, která probíhala v období 2015–2021. Cílem šetření, které proběhlo v období listopad 2015–leden 2016, bylo zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání. Cílem následného šetření, které proběhlo v období říjen–prosinec 2018, bylo jednak zmapování aktuální situace škol a jejich potřeb a dále vyhodnocení posunu, který se na školách udál, od období prvního šetření realizovaného v období listopad 2015–leden 2016 v rámci oblastí vymezených operačním programem Výzkum, vývoj a vzdělávání od období prvního dotazníkového šetření. Cílem závěrečného šetření realizovaného v období březen–květen 2021 bylo opět zmapování situace škol a jejich potřeb a vyhodnocení posunu, který na školách proběhl od období prvního a druhého šetření.

V rámci šetření byla sledována situace v oblastech kariérového poradenství, spolupráce škol a firem, dalšího vzdělávání poskytovaného sítěmi škol v krajích, polytechnického vzdělávání, podpory kompetencí k podnikavosti, společného vzdělávání a infrastruktury školy. Mezi další sledované oblasti byly zařazeny oblasti ICT, jazykové vzdělávání a rozvoj čtenářské a matematické gramotnosti.

Sběr dat se uskutečnil v rámci šetření formou internetového dotazování (CASI – computer-assisted self-interviewing). Osloveny byly všechny SŠ a VOŠ v celé ČR, tedy 1310 škol. Z těchto škol se Národnímu pedagogickému institutu České republiky vrátilo 1254 kompletně vyplněných dotazníků, návratnost dotazníků se tedy v tomto šetření pohybuje na úrovni 96 %.

V rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení polovina středních a vyšších odborných škol realizuje další vzdělávání pedagogů. Další aktivity školy realizují významně méně. Více než čtvrtina škol organizuje zájmové vzdělávání pro veřejnost a necelá pětina odborné vzdělávání pro zaměstnavatele nebo češtinu pro cizince. SOU, SOŠ i gymnázia nejčastěji organizují další vzdělávání pro pedagogy. Oproti předchozím vlnám šetření u většiny realizovaných aktivit nedošlo k výraznějším změnám.

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj celoživotního učení, třetina škol naráží na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole a na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání. Čtvrtina škol se potýká s malým zájmem dospělých o další vzdělávání a s administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací. Celkem čtvrtina škol naráží na žádné překážky. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k alespoň mírnému poklesu škol, který se s nimi potýká.

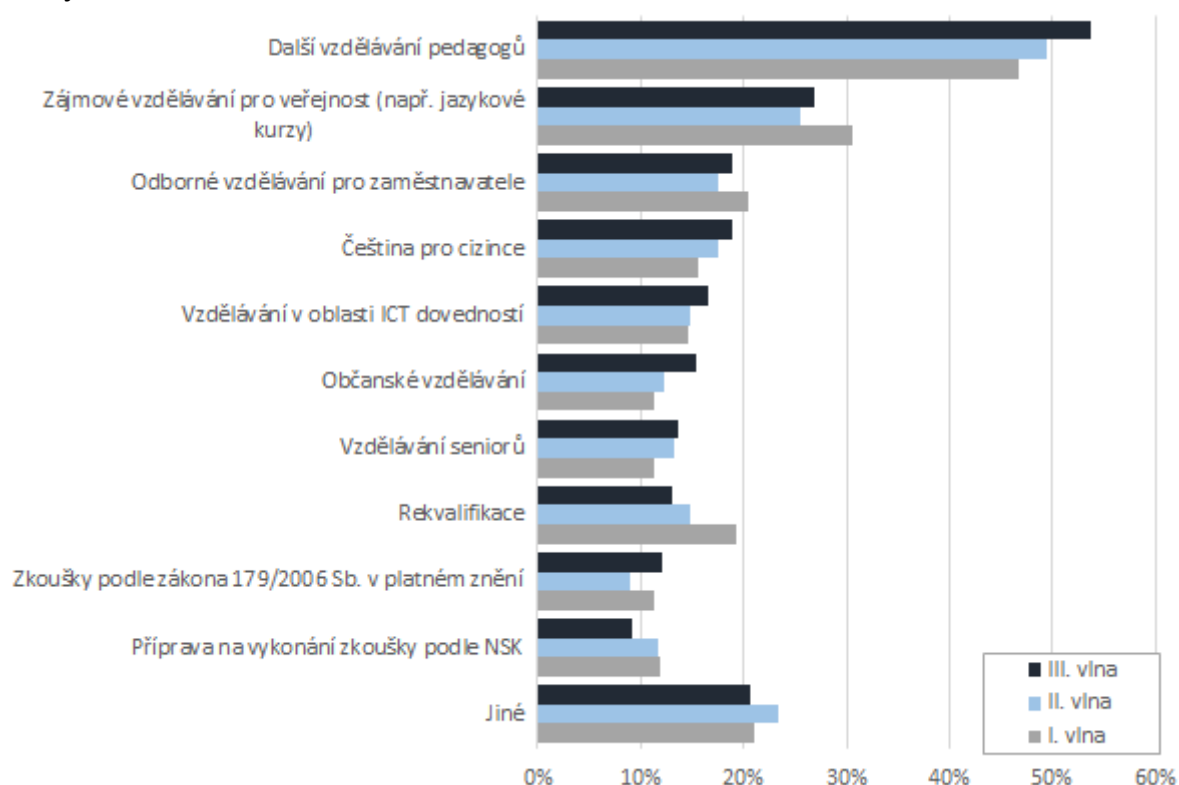
V oblasti celoživotního učení by školy v Hlavním městě Praha nejvíce ocenily přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání. Zhruba třetina škol by stála o více učeben, zlepšení ICT školy po kvalitativní i kvantitativní stránce, zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a o finance na kvalitní materiál. SOU by nejčastěji ocenily přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a aktualizované materiály pro výuku. SOŠ a gymnázia by nejvíce také ocenila

přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů. Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti. K nejvyššímu poklesu došlo u potřeby rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení.

H.2 Aktivity, které školy realizují v rámci rozvoje celoživotního učení

V rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení střední a vyšší odborné školy nejčastěji realizují další vzdělávání pedagogů (54 %). Další aktivity školy realizují významně méně. Více než čtvrtina škol organizuje zájmové vzdělávání pro veřejnost (27 %) a necelá pětina odborné vzdělávání pro zaměstnavatele nebo češtinu pro cizince (shodně 19 %). Pětina škol vybrala možnost jiné odpovědi, kam nejčastěji psala, že se celoživotnímu vzdělávání nevěnuje.

Graf 40 | Činnosti, na kterých se školy v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení aktivně podílejí

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

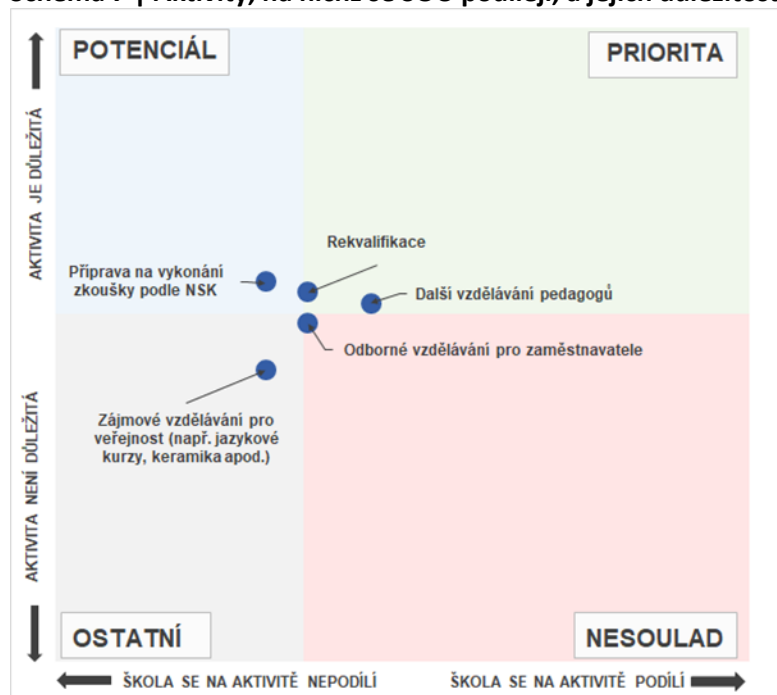
Oproti předchozím vlnám šetření u většiny realizovaných aktivit nedošlo k výraznějším změnám. K nejvyššímu nárůstu došlo u dalšího vzdělávání pedagogů (nárůst o 7 p. b. vůči I. vlně šetření) a k nejvyššímu poklesu u realizace rekvalifikací (pokles o 6 p. b. vůči I. vlně šetření).

H.3 Důležitost nejčastěji zmiňovaných aktivit na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště z výše uvedených aktivit v oblasti celoživotního učení nejčastěji organizují další vzdělávání pedagogů (45 %). Více než třetina středních odborných učilišť organizuje rekvalifikace a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (shodně 36 %). Celkem 30 % škol připravuje na vykonání zkoušky podle NSK a realizuje zájmové vzdělávání pro veřejnost.

Pokud bychom v souvislosti s realizovanými aktivitami měli zohlednit jejich důležitost, priority pro střední odborná učiliště jsou další vzdělávání pedagogů a rekvalifikace. Tyto aktivity realizuje vysoký podíl SOU, který jim přisuzuje také nadprůměrnou důležitost.

Schéma 7 | Aktivity, na nichž se SOU podílejí, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

Odborné vzdělávání pro zaměstnavatele realizuje druhý nejvyšší podíl učilišť. Nicméně této aktivitě příkládají učiliště spíše podprůměrnou důležitost, a proto pro ně představuje určitý nesoulad.

Potenciál pro rozvoj škol jako center celoživotního učení představuje příprava na vykonání zkoušky podle NSK. Tuto aktivitu realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale školy jí příkládají nadprůměrně vysokou důležitost. Zájemové vzdělávání pro veřejnost organizuje nižší podíl učilišť a je mu přisouzena i nižší důležitost.

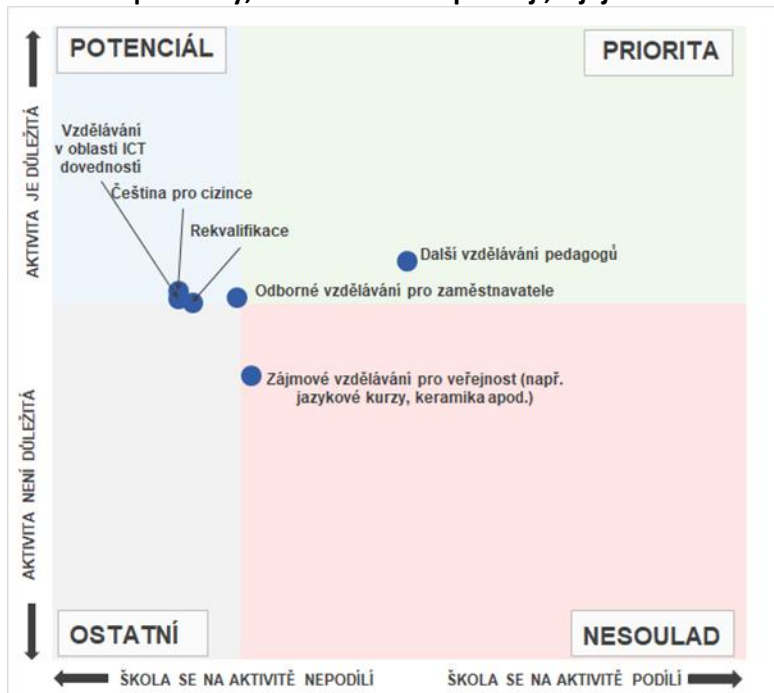
Střední odborné školy v oblasti celoživotního učení nejčastěji realizují další vzdělávání pedagogů (51 %). Již nižší podíl škol organizuje zájemové vzdělávání pro veřejnost (29 %) a odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (27 %). Pětina škol vykonává rekvalifikace (20 %). Téměř pětina škol pořádá vzdělávání v oblasti ICT dovedností (na objednávku firem i zájemové pro občany) (18 %) a kurzy češtiny pro cizince (18 %).

Prioritou v oblasti celoživotního učení je pro SOŠ další vzdělávání pedagogů a částečně také odborné vzdělávání pro zaměstnavatele. Tyto aktivity realizuje vysoký podíl škol, který je považuje za důležité.

Zájemové vzdělávání pro veřejnost vykonává druhý nejvyšší podíl škol, ale je mu přisuzována nižší důležitost než aktivitám prioritním. Z tohoto důvodu se ocitá v tzv. nesouladu.

Potenciál pro podporu celoživotního učení představují rekvalifikace, čeština pro cizince a vzdělávání v oblasti ICT. Tyto aktivity realizuje nižší podíl škol než aktivity prioritní, ale je jim přisuzována nadprůměrně vysoká důležitost.

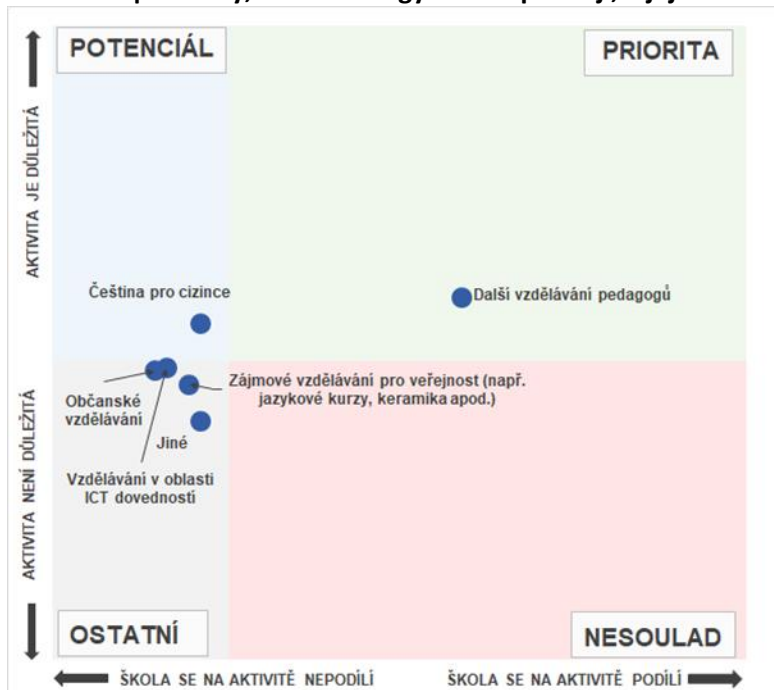
Schéma 8 | Aktivity, na nichž se SOŠ podílejí, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Gymnázia nejsou v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení příliš aktivní. Nejvíce gymnázií realizuje další vzdělávání pro pedagogy (59 %). Pětina gymnázií se věnuje češtině pro cizince (21 %) a zájmovému vzdělávání pro veřejnost (20 %). Pětina gymnázií také uvedla jiný důvod, kde se nejčastěji vyjadřovala ve smyslu, že se celoživotním učením nezabývá (21 %). Již nižší podíl gymnázií se zabývá vzděláváním v oblasti ICT (16 %) a občanským vzděláváním (15 %).

Schéma 9 | Aktivity, na nichž se gymnázia podílejí, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Prioritou je pro gymnázia další vzdělávání pedagogů. Jedná se o aktivitu, kterou realizuje nejvyšší část gymnázií a zároveň jí přisuzují nadprůměrný význam.

Čeština pro cizince představuje pro gymnázia v oblasti celoživotního učení potenciál. Tuto aktivitu realizuje pětina gymnázií, ale je jí přisouzena nadprůměrně vysoká důležitost.

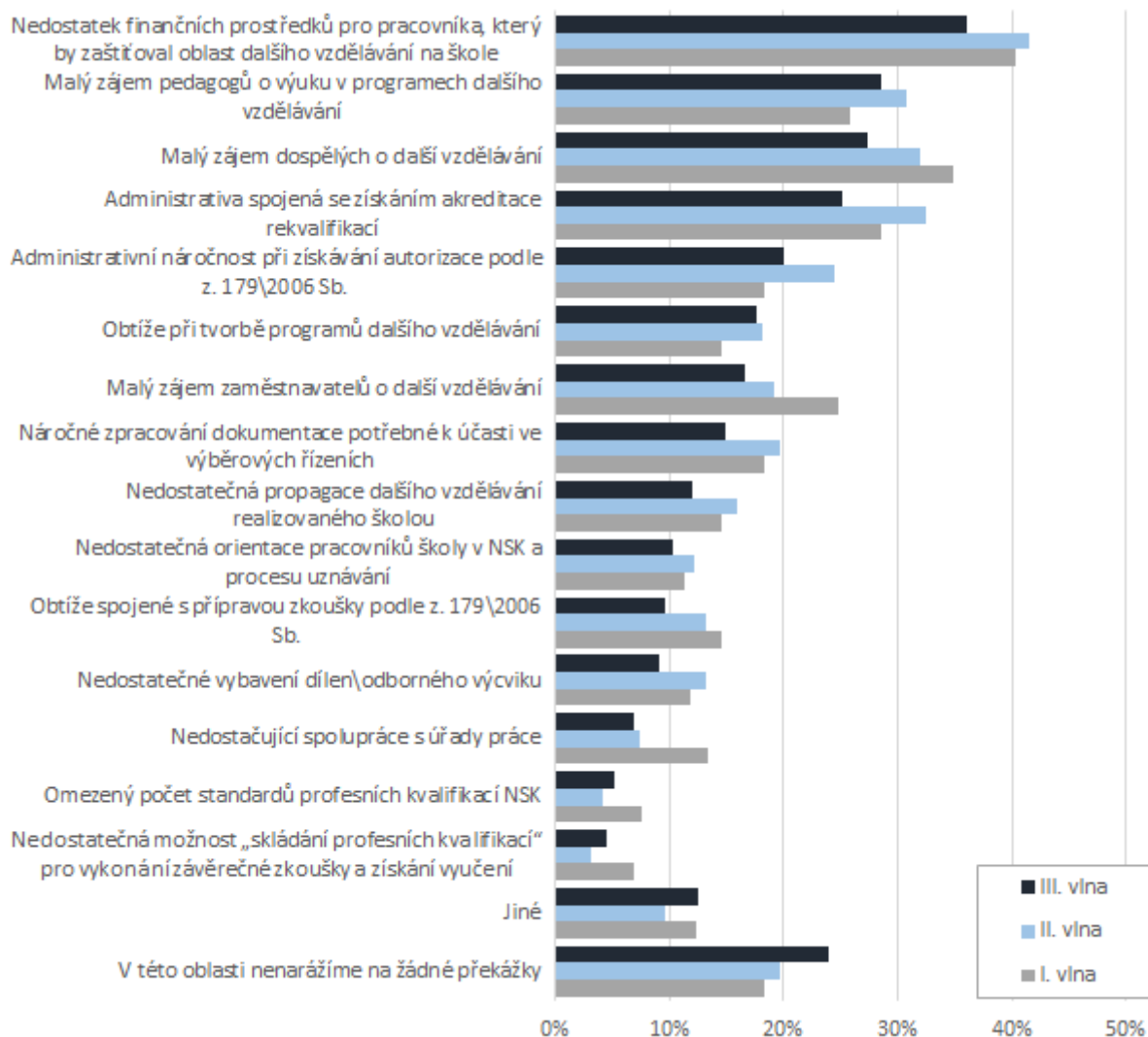
Těsně pod oblastí aktivit s potenciálem se objevuje občanské vzdělávání a vzdělávání v oblasti ICT. Zájmové vzdělávání pro veřejnost je gymnáziím považováno za již méně důležitou aktivitou.

H.4 Překážky, na které školy naráží v rámci rozvoje celoživotního učení

V souvislosti s překážkami, které omezují rozvoj celoživotního učení, školy nejčastěji naráží na nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zaštiťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (36 %) a na malý zájem pedagogů o výuku v programech dalšího vzdělávání (29 %).

Čtvrtina škol se potýká s malým zájmem dospělých o další vzdělávání (27 %) a s administrativou spojenou se získáním akreditace rekvalifikací (25 %). Pětina škol naráží na administrativní náročnost při získávání autorizace podle z. 179\2006 Sb. (20 %). Na další překážky naráží méně než 20 % škol. Čtvrtina škol nenaráží na žádné překážky.

Graf 41 | Překážky, na které školy narážejí v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

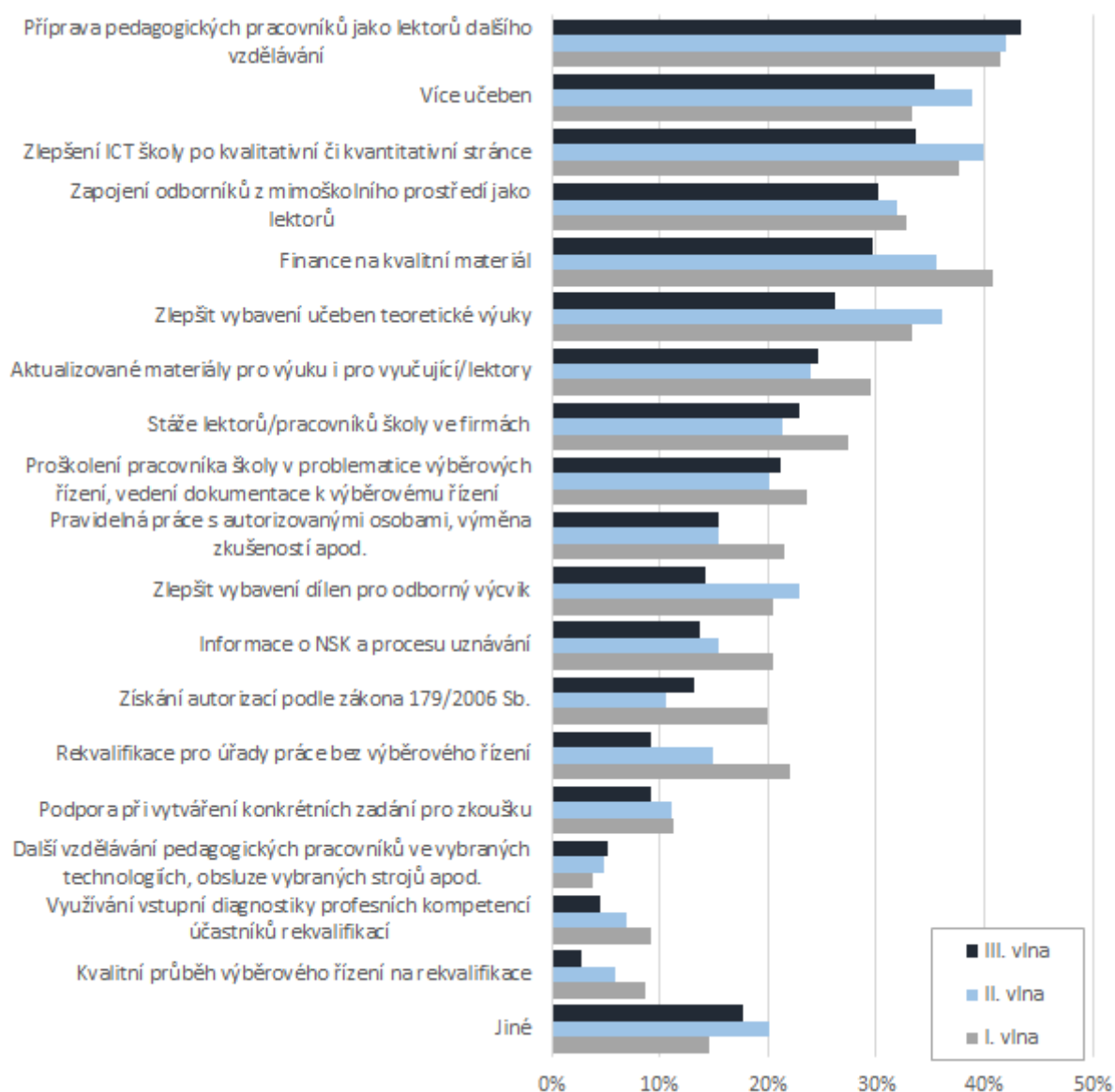

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny překážek k alespoň mírnému poklesu škol, který se s nimi potýká. Nejvíce se zlepšila situace u malého zájmu dospělých a zaměstnavatelů o další vzdělávání (shodný pokles o 8 p. b. vůči I. vlně šetření) a také u administrativy spojené se získáním akreditace rekvalifikací (pokles o 7 p. b. vůči II. vlně šetření). Zároveň mírně vzrostl podíl škol, který se s žádnými překážkami neseťkává.

H.5 Opatření pro zlepšení realizace rozvoje celoživotního učení

V oblasti celoživotního učení by školy v Hlavním městě Praha nejvíce ocenily přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (43 %). Alespoň 30 % škol by stálo o více učeben (35 %), zlepšení ICT školy po kvalitativní i kvantitativní stránce (34 %), zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (30 %) a finance na kvalitní materiál (30 %). Čtvrtina škol se vyslovila pro zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (26 %), aktualizované materiály pro výuku (25 %) a stáže lektorů ve firmách (23 %).

Graf 42 | Opatření, která by pomohla školám k dosažení zvoleného cíle v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

V nejmenší míře naopak školy uváděly potřebu kvalitního průběhu výběrového řízení na rekvalifikace (3 %) a využívání vstupní diagnostiky profesních kompetencí účastníků rekvalifikací (5 %) a další vzdělávání pedagogických pracovníků ve vybraných technologiích (5 %). Téměř pětina škol vybrala možnost jiného opatření, kam nejčastěji uváděla, že se dalším vzděláváním nezabývá.

Oproti předchozím vlnám šetření došlo u většiny opatření k poklesu jejich potřebnosti. K nejvyššímu poklesu došlo u potřeby rekvalifikací pro úřady práce bez výběrového řízení (pokles o 13 p. b. vůči I. vlně), u financí na kvalitní materiál (pokles o 11 p. b. vůči I. vlně), u potřeby zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (pokles o 10 p. b. vůči II. vlně) a u zlepšení vybavení dílen pro odborný výcvik (pokles o 9 p. b. vůči II. vlně).

H.6 Důležitost nejčastěji zmiňovaných opatření na vybraných typech škol

Střední odborná učiliště uvedla, že by jim v rozvoji škol jako center celoživotního učení nejvíce pomohla příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (64 %) a aktualizované materiály pro výuku (64 %). Nadpoloviční část učilišť se vyjádřilo pro finance na kvalitní materiál (58 %), stáže lektorů ve firmách (55 %), zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (52 %) a zlepšení ICT školy po kvalitativní a kvantitativní stránce (52 %).

Pokud bychom v souvislosti s navrhovanými opatřeními pro rozvoj dalšího vzdělávání zohlednili také jejich důležitost, představují priority středních odborných učilišť finance na kvalitní materiál. Toto opatření zmiňují školy nejčastěji a zároveň ho ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotí jako nejdůležitější.

Schéma 10 | Opatření, která by SOU pomohla, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

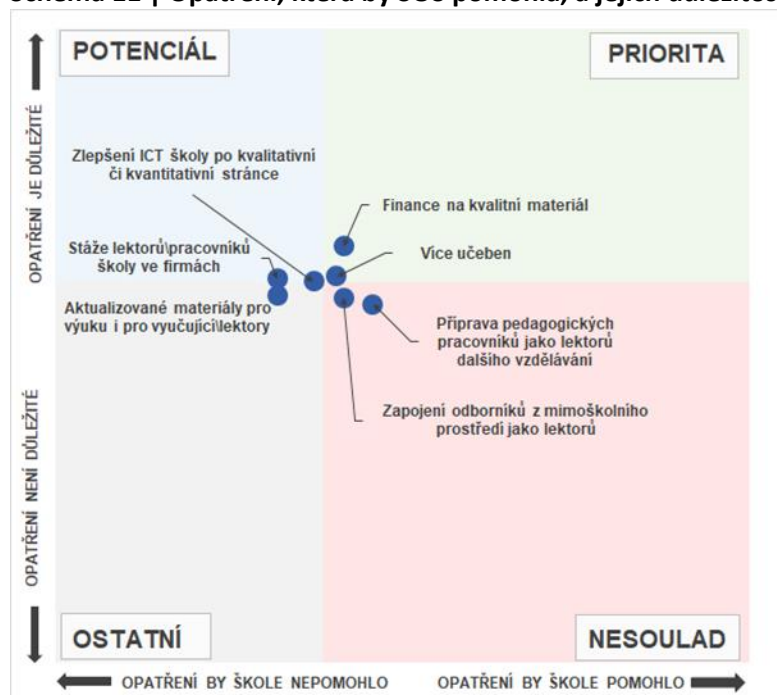
Příprava pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání a aktualizované materiály pro výuku by pomohly nejvyššímu podílu učilišť, ale učiliště je považují za podprůměrně důležitá opatření.

Zlepšení ICT školy, stáže lektorů ve firmách a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí vyžaduje nižší podíl středních odborných učilišť než opatření prioritní, těmto opatřením je však prisuzována vysoká důležitost. Z tohoto důvodu pro školy představují potenciál v oblasti celoživotního učení.

Střední odborné školy by nejvíce ocenily přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (46 %) a finance na kvalitní materiál a zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (shodně 41 %). Dvě pětiny škol by potřebovaly více učeben (40 %). Zhruba třetině škol by pomohlo zlepšení ICT školy po kvalitativní či kvantitativní stránce (37 %), aktualizované materiály pro výuku (32 %) a stáže lektorů ve firmách (32 %).

Z hlediska důležitosti jednotlivých opatření rozvoje škol jako center celoživotního učení představují největší priority finance na kvalitní materiál a potřeba více učeben. Tato opatření školy zmiňovaly nejčastěji a zároveň je ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnotily jako velice důležitá.

Schéma 11 | Opatření, která by SOŠ pomohla, a jejich důležitost

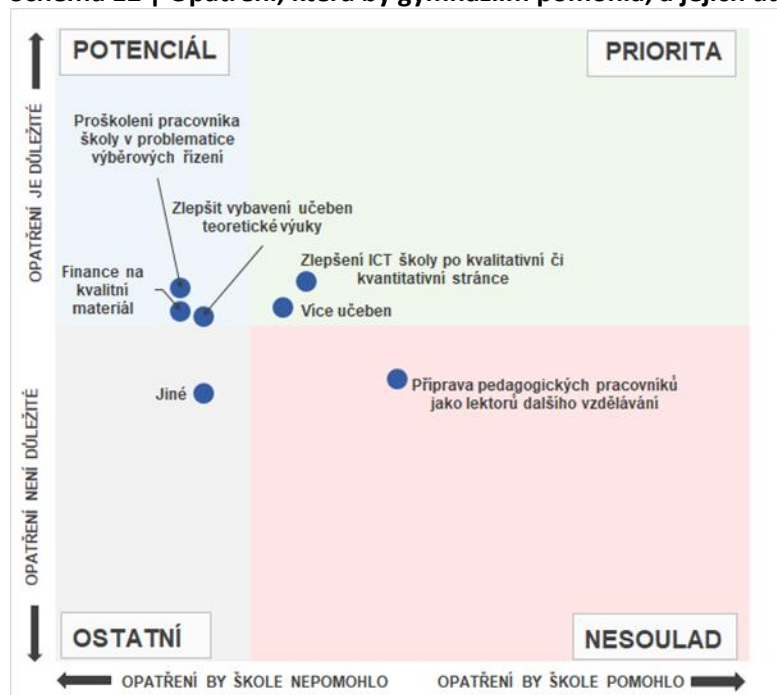
Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>

Zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů a přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání by ocenil také vysoký podíl škol, ale přisouzená důležitost nabývá průměrných hodnot.

Zlepšení ICT školy a stáže lektorů ve firmách potřeboval nižší podíl škol než opatření prioritní. Střední odborné školy však těmto opatřením přisuzují nadprůměrnou důležitost, proto pro ně představují potenciál pro rozvoj škol jako center celoživotního učení. Aktualizované materiály pro výuku i pro vyučující a lektory se umístily těsně pod hranici opatření s potenciálem.

Gymnázia by v rámci rozvoje škol jako center celoživotního učení nejvíce ocenila přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů (49 %). Třetina gymnázií by potřebovala zlepšení ICT školy (36 %) a více učeben (33 %). Pětině gymnázií by pomohlo zlepšení vybavení učeben teoretické výuky (21 %), finance na kvalitní materiál (18 %) a proškolení pracovníků školy v problematice výběrových řízení (18 %). Pětina gymnázií uvedla jiný důvod, kam nejčastěji psala, že se celoživotním učením nezabývá (21 %).

Schéma 12 | Opatření, která by gymnáziím pomohla, a jejich důležitost

Zdroj: <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analyza-potreb-skol-podzim-221.html>

Při zohlednění důležitosti jednotlivých opatření pro rozvoj škol jako center celoživotního učení jsou prioritou potřeba více učeben a zlepšení ICT školy. Tato opatření vyžadují jedny z nejvyšších podílů gymnázií a přiřkládají jim také nejvyšší důležitost.

Přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání by potřeboval nejvyšší podíl gymnázií. Tomuto opatření však přisuzují podprůměrnou důležitost. Proto je toto opatření v nesouladu.

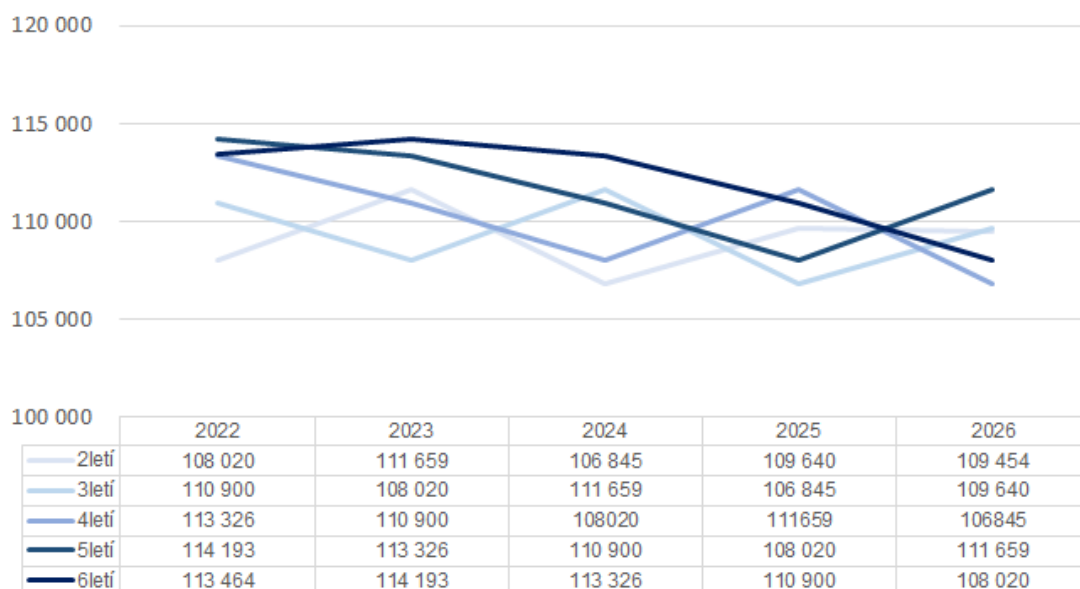
Potenciál pro gymnázia představuje proškolení pracovníka školy v problematice výběrových řízení, zlepšení vybavení učeben teoretické výuky a finance na kvalitní materiál. Tato opatření jsou gymnázii ve srovnání s ostatními sledovanými položkami hodnocena jako velice důležitá.

I. Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení

I.1 Výhled vývoje počtu dětí ve věku nástupu do mateřských škol

Z hlediska budoucího vývoje nově nastoupivších do mateřských škol je klíčový počet dětí ve věkových kategoriích, které mezi nově přijímanými do mateřských škol dominují.

Graf 43 | Výhled vývoje počtu dětí ve věku 2-6 let v České republice – mateřské školy

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-184&NazevSeo=Demograficka-prognoza-Vyvoj-poctu-zaku-jako->

V kategorii dvouletých by počty na úrovni celé ČR měly mít kolísavý charakter. Zpočátku rostoucí tendence ukončí pokles v roce 2024 s následujícím nárůstem, který je očekáván počínaje rokem 2025 a ustálén do konce predikovaného období. Pokud se podíváme uceleně na predikované období, tak je očekáván mírný nárůst počtu dvouletých. Z regionálního hlediska nacházíme určité odlišnosti, ačkoli obecně definované trendy zůstávají.

V populaci tříletých by mělo docházet na celorepublikové úrovni k mírnému poklesu ve srovnání se začátkem predikovaného období, ačkoli v roce 2024 můžeme očekávat ojedinělý významnější nárůst počtu 3letých dětí. V roce 2025 začnou počty tříletých ve všech krajích opět v různé míře stagnovat s následným mírným navýšením v roce 2026. Pouze ve třech krajích může docházet na konci predikovaného období k nárůstu, a to v hlavním městě Praha, Olomouckém a Zlínském kraji. Průběh predikovaného období má na první pohled poměrně kolísavý charakter, ačkoli regionálně jsou některé kraje svým vývojem počtu tříletých poměrně stabilní. Například v Královéhradeckém kraji a v Kraji Vysočina může docházet v závěru predikovaného období pouze k minimálnímu posunu v řádu desítek dětí.

Populace čtyřletých by měla zaznamenat v roce 2022 významný pokles, který bude přetrvávat až do konce predikovaného období s ojedinělou výjimkou v roce 2025. Tento trend se projevuje ve všech krajích, s výjimkou hlavního města Praha, ve kterém dochází na konci predikovaného období k nárůstu. V hlavním městě Praha je očekávána střídavě rostoucí a klesající tendence. Naopak k nejvýraznějšímu poklesu by mělo docházet ve Středočeském a Plzeňském kraji po celé predikované období. V Ústeckém a Pardubickém kraji by mělo docházet k poklesu až od roku 2024.

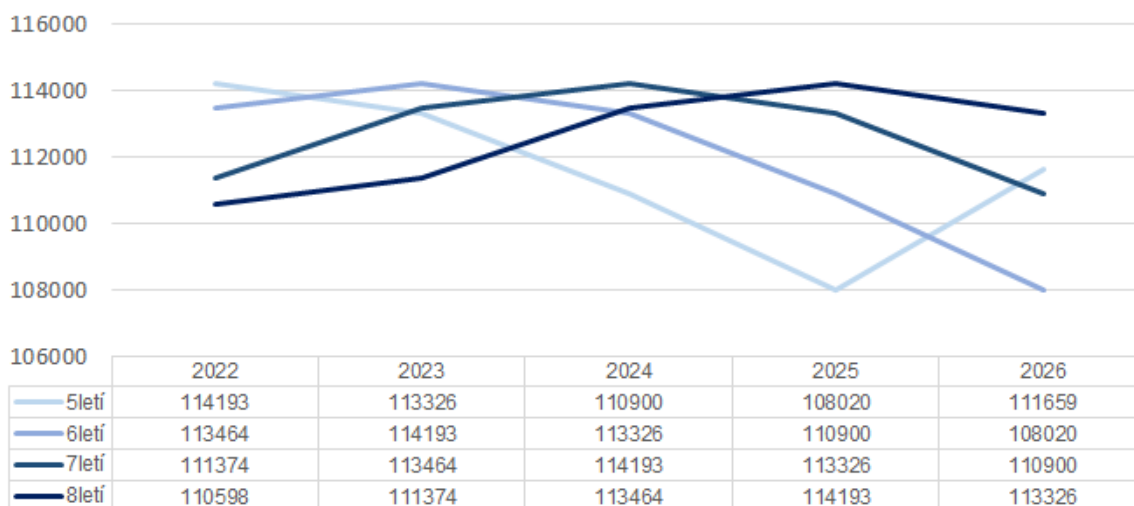
Kategorie pětiletých by měla celkově zaznamenat postupné snižování počtu dětí až do roku 2026, ve kterém by mohl nastat nárůst, ačkoli podle predikce bude počet pětiletých stále pod očekávanou hodnotou z roku 2022. Relativní nárůst na konci predikovaného období lze očekávat v hlavním městě Praha, v Kraji Vysočina a v Moravskoslezském kraji. Do roku 2025 by měly klesat hodnoty téměř ve všech regionech, výjimkou je Olomoucký a Zlínský kraj, ve kterých je očekávaný mírný nárůst už v roce 2025. V Pardubickém kraji je očekávána střídavě rostoucí a klesající tendence. V Libereckém a Ústeckém kraji je očekávána klesající tendence po celé sledované období.

Ve skupině šestiletých jsou predikované počty zpočátku stabilní s klesající tendencí od roku 2024. V Kraji Vysočina a v Pardubickém kraji je očekávána střídavě rostoucí a klesající tendence. V Libereckém kraji je očekávána klesající tendence po celé sledované období. Ve Zlínském a Olomouckém kraji by měla být klesající tendence narušena nárůstem v roce 2026.

I.2 Výhled vývoje počtu dětí ve věku nástupu do 1. ročníku ZŠ

Zatímco na úrovni celé České republiky budou mít celkové počty dětí ve věkových kategoriích relevantních pro období nástupu do 1. ročníku ZŠ v letech 2022 až 2024 rostoucí tendenci, v rámci jednotlivých věkových kategorií nebude vývoj počtu dětí jednotný. Opět je ale třeba zdůraznit, že tato analýza nezohledňuje například vliv migrace, a reálné počty se tak mohou více či méně odlišovat.

Graf 44 | Výhled vývoje počtu dětí ve věku 5-8 let v České republice

Zdroj: <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-184&NazevSeo=Demograficka-prognoza-Vyvoj-poctu-zaku-jako->

V populaci pětiletých by na celorepublikové úrovni měla růstová tendence vrcholit rokem 2022, s následným poklesem do roku 2025, který je doprovázen skokovým nárůstem v roce 2026, ačkoli i tak počty pětiletých nepřekročí počty v roce 2022. Z regionálního hlediska i zde nacházíme určité odlišnosti. K opačné tendenci může docházet v kraji Karlovarském, Libereckém a Olomouckém, kde by měly na konci predikovaného období klesat počty pětiletých dětí. V kraji Královéhradeckém a Zlínském by mohlo docházet k nárůstu pětiletých už v roce 2025. Téměř stabilní by mohl být vývoj počtu pětiletých v Moravskoslezském kraji, přičemž stabilní vývoj v tomto kraji se propisuje i do vývoje 6letých, 7letých i 8letých žáků.

V případě šestiletých by růst měl pokračovat i v roce 2023, ačkoli v následujících letech by měl růst stagnovat a dále významně klesat až do konce predikovaného období. Nicméně také tato kategorie vykazuje některé odchylky od celorepublikového vývoje. V Olomouckém a Zlínském kraji by měl nastat

na konci predikovaného období nárůst. Ve většině krajů je predikovaný postupný pokles počtu 6letých, výjimkou je Kraj Vysočina, ve kterém je predikován již na začátku menší počet 6letých žáků, dále by mělo dojít k přechodnému nárůstu a opětovnému poklesu.

Populace sedmiletých by měla zpočátku zaznamenat zvyšující se počty s následnou klesající tendencí zhruba od poloviny predikovaného období. Z regionálního hlediska jsou počty častěji proměnlivé než u předchozích věkových kategoriích, ačkoli celorepublikové trendy ve většině krajů přetrvávají. Počáteční hodnoty predikovaného období jsou téměř totožné s jeho koncem.

Celorepublikovou rostoucí tendenci 8letých žáků by mohl narušit mírný pokles v roce 2026. Pokles na konci predikovaného období je nejzřetelnější ve Středočeském, Karlovarském, Moravskoslezském a Ústeckém kraji.

Tabulka 6 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 5 let

Kraj	5letí					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
ČR	113 464	114 193	113 326	110 900	108 020	111 659
Hlavní město Praha	13 913	14 011	14 090	13 715	13 239	14 973
Středočeský kraj	16 760	17 078	16 284	15 735	14 787	15 370
Jihočeský kraj	6 772	6 905	6 761	6 617	6 517	6 688
Plzeňský kraj	6 039	6 108	6 093	5 990	5 772	5 943
Karlovarský kraj	2 781	2 644	2 656	2 721	2 612	2 595
Ústecký kraj	8 291	8 368	7 984	7 987	7 863	7 853
Liberecký kraj	4 901	4 724	4 650	4 592	4 496	4 385
Královéhradecký kraj	5 588	5 609	5 612	5 432	5 474	5 530
Pardubický kraj	5 627	5 387	5 537	5 627	5 387	5 413
Kraj Vysočina	5 270	5 375	5 327	5 433	5 267	5 514
Jihomoravský kraj	13 254	13 486	13 577	13 220	12 668	13 093
Olomoucký kraj	6 627	6 611	6 560	6 310	6 538	6 360
Zlínský kraj	5 797	6 018	6 021	5 664	5 758	6 019
Moravskoslezský kraj	11 844	11 869	12 174	11 857	11 642	11 923

Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka 7 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 6 let

Kraj	6letí					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
ČR	111 374	113 464	114 193	113 326	110 900	108 020
Hlavní město Praha	13 782	13 913	14 011	14 090	13 715	13 239
Středočeský kraj	16 695	16 760	17 078	16 284	15 735	14 787
Jihočeský kraj	6 684	6 772	6 905	6 761	6 617	6 517
Plzeňský kraj	5 958	6 039	6 108	6 093	5 990	5 772
Karlovarský kraj	2 672	2 781	2 644	2 656	2 721	2 612
Ústecký kraj	8 247	8 291	8 368	7 984	7 987	7 863
Liberecký kraj	4 681	4 901	4 724	4 650	4 592	4 496
Královéhradecký kraj	5 498	5 588	5 609	5 612	5 432	5 474
Pardubický kraj	5 327	5 627	5 387	5 537	5 627	5 387
Kraj Vysočina	5 145	5 270	5 375	5 327	5 433	5 267
Jihomoravský kraj	12 867	13 254	13 486	13 577	13 220	12 668
Olomoucký kraj	6 428	6 627	6 611	6 560	6 310	6 538
Zlínský kraj	5 760	5 797	6 018	6 021	5 664	5 758
Moravskoslezský kraj	11 630	11 844	11 869	12 174	11 857	11 642

Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka 8 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 7 let

Kraj	7letí					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
ČR	110 598	111 374	113 464	114 193	113 326	110 900
Hlavní město Praha	13 606	13 782	13 913	14 011	14 090	13 715
Středočeský kraj	16 695	16 695	16 760	17 078	16 284	15 735
Jihočeský kraj	6 539	6 684	6 772	6 905	6 761	6 617
Plzeňský kraj	5 804	5 958	6 039	6 108	6 093	5 990
Karlovarský kraj	2 666	2 672	2 781	2 644	2 656	2 721
Ústecký kraj	8 272	8 247	8 291	8 368	7 984	7 987
Liberecký kraj	4 431	4 681	4 901	4 724	4 650	4 592
Královéhradecký kraj	5 457	5 498	5 588	5 609	5 612	5 432
Pardubický kraj	5 406	5 327	5 627	5 387	5 537	5 627
Kraj Vysočina	5 290	5 145	5 270	5 375	5 327	5 433
Jihomoravský kraj	12 894	12 867	13 254	13 486	13 577	13 220
Olomoucký kraj	6 252	6 428	6 627	6 611	6 560	6 310
Zlínský kraj	5 560	5 760	5 797	6 018	6 021	5 664
Moravskoslezský kraj	11 726	11 630	11 844	11 869	12 174	11 857

Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka 9 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 8 let

Kraj	8letí					
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
ČR	107 919	110 598	111 374	113 464	114 193	113 326
Hlavní město Praha	13 121	13 606	13 782	13 913	14 011	14 090
Středočeský kraj	16 293	16 695	16 695	16 760	17 078	16 284
Jihočeský kraj	6 456	6 539	6 684	6 772	6 905	6 761
Plzeňský kraj	5 643	5 804	5 958	6 039	6 108	6 093
Karlovarský kraj	2 725	2 666	2 672	2 781	2 644	2 656
Ústecký kraj	8 017	8 272	8 247	8 291	8 368	7 984
Liberecký kraj	4 571	4 431	4 681	4 901	4 724	4 650
Královéhradecký kraj	5 421	5 457	5 498	5 588	5 609	5 612
Pardubický kraj	5 170	5 406	5 327	5 627	5 387	5 537
Kraj Vysočina	4 852	5 290	5 145	5 270	5 375	5 327
Jihomoravský kraj	12 473	12 894	12 867	13 254	13 486	13 577
Olomoucký kraj	6 238	6 252	6 428	6 627	6 611	6 560
Zlínský kraj	5 540	5 560	5 760	5 797	6 018	6 021
Moravskoslezský kraj	11 399	11 726	11 630	11 844	11 869	12 174

Zdroj dat: ČSÚ

I.3 Výhled vývoje počtu osob ve věku nástupu do 1. ročníku SŠ

V populaci 15letých je na úrovni celé ČR očekáván do roku 2023 nárůst počtu obyvatel, následovaný mírným poklesem trvajícím do roku 2029. Vývoj v jednotlivých krajích kopíruje s určitými odchylkami celorepublikový vývoj.

V případě 16letých by měl počet skokově narůstat do roku 2024 a následně relativně významně klesat až do roku 2029, od kterého by měly počty opět narůstat.

Počet 17letých by se měl zvyšovat do roku 2025 a následně klesat až do roku 2030.

V případě 18letých je očekáván nárůst počtu do roku 2027 a ve skupině 19letých do roku 2028. V případě populačního ročníku 20letých je očekáván postupný nárůst počtu až do roku 2029, poté by měl následovat pokles, který by měl být výraznější v roce 2031. V populaci 21letých by mělo docházet k postupnému nárůstu počtu až do roku 2030.

Tabulka 10 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 15 let

Kraj	15letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Česká republika	115 737	120 231	118 774	117 557	109 905	109 751	107 919	110 598	111 374	113 464	114 193
Hlavní město Praha	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445	13 121	13 606	13 782	13 913	14 011
Středočeský kraj	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568	16 293	16 695	16 695	16 760	17 078
Jihočeský kraj	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704	6 456	6 539	6 684	6 772	6 905
Plzeňský kraj	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951	5 643	5 804	5 958	6 039	6 108
Karlovarský kraj	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696	2 725	2 666	2 672	2 781	2 644
Ústecký kraj	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096	8 017	8 272	8 247	8 291	8 368
Liberecký kraj	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567	4 571	4 431	4 681	4 901	4 724
Královéhradecký kraj	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447	5 421	5 457	5 498	5 588	5 609
Pardubický kraj	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457	5 170	5 406	5 327	5 627	5 387
Kraj Vysočina	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171	4 852	5 290	5 145	5 270	5 375
Jihomoravský kraj	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391	12 473	12 894	12 867	13 254	13 486
Olomoucký kraj	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238	6 238	6 252	6 428	6 627	6 611
Zlínský kraj	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510	5 540	5 560	5 760	5 797	6 018
Moravskoslezský kraj	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510	11 399	11 726	11 630	11 844	11 869

Zdroj dat: ČSÚ
Tabulka 11 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 16 let

Kraj	16letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Česká republika	107 071	115 737	120 231	118 774	117 557	109 905	109 751	107 919	110 598	111 374	113 464
Hlavní město Praha	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445	13 121	13 606	13 782	13 913
Středočeský kraj	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568	16 293	16 695	16 695	16 760
Jihočeský kraj	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704	6 456	6 539	6 684	6 772
Plzeňský kraj	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951	5 643	5 804	5 958	6 039
Karlovarský kraj	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696	2 725	2 666	2 672	2 781
Ústecký kraj	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096	8 017	8 272	8 247	8 291
Liberecký kraj	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567	4 571	4 431	4 681	4 901
Královéhradecký kraj	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447	5 421	5 457	5 498	5 588
Pardubický kraj	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457	5 170	5 406	5 327	5 627
Kraj Vysočina	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171	4 852	5 290	5 145	5 270
Jihomoravský kraj	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391	12 473	12 894	12 867	13 254
Olomoucký kraj	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238	6 238	6 252	6 428	6 627
Zlínský kraj	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510	5 540	5 560	5 760	5 797
Moravskoslezský kraj	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510	11 399	11 726	11 630	11 844

Zdroj dat: ČSÚ
Tabulka 12 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 17 let

Kraj	17letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Česká republika	103 385	107 071	115 737	120 231	118 774	117 557	109 905	109 751	107 919	110 598	111 374
Hlavní město Praha	10 720	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445	13 121	13 606	13 782
Středočeský kraj	14 738	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568	16 293	16 695	16 695
Jihočeský kraj	6 266	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704	6 456	6 539	6 684
Plzeňský kraj	5 668	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951	5 643	5 804	5 958
Karlovarský kraj	2 778	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696	2 725	2 666	2 672
Ústecký kraj	8 475	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096	8 017	8 272	8 247
Liberecký kraj	4 280	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567	4 571	4 431	4 681
Královéhradecký kraj	5 439	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447	5 421	5 457	5 498
Pardubický kraj	5 033	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457	5 170	5 406	5 327
Kraj Vysočina	5 117	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171	4 852	5 290	5 145
Jihomoravský kraj	11 242	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391	12 473	12 894	12 867
Olomoucký kraj	6 137	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238	6 238	6 252	6 428
Zlínský kraj	5 698	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510	5 540	5 560	5 760
Moravskoslezský kraj	11 794	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510	11 399	11 726	11 630

Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka 13 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 18 let

Kraj	18letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Česká republika	99 117	103 385	107 071	115 737	120 231	118 774	117 557	109 905	109 751	107 919	110 598
Hlavní město Praha	10 359	10 720	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445	13 121	13 606
Středočeský kraj	13 786	14 738	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568	16 293	16 695
Jihočeský kraj	6 136	6 266	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704	6 456	6 539
Plzeňský kraj	5 242	5 668	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951	5 643	5 804
Karlovarský kraj	2 668	2 778	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696	2 725	2 666
Ústecký kraj	8 284	8 475	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096	8 017	8 272
Liberecký kraj	4 313	4 280	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567	4 571	4 431
Královéhradecký kraj	5 189	5 439	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447	5 421	5 457
Pardubický kraj	4 957	5 033	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457	5 170	5 406
Kraj Vysočina	4 817	5 117	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171	4 852	5 290
Jihomoravský kraj	10 853	11 242	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391	12 473	12 894
Olomoucký kraj	5 858	6 137	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238	6 238	6 252
Zlínský kraj	5 283	5 698	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510	5 540	5 560
Moravskoslezský kraj	11 372	11 794	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510	11 399	11 726

Zdroj dat: ČSÚ
Tabulka 14 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 19 let

Kraj	19letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Česká republika	96 837	99 117	103 385	107 071	115 737	120 231	118 774	117 557	109 905	109 751	107 919
Hlavní město Praha	10 609	10 359	10 720	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445	13 121
Středočeský kraj	13 052	13 786	14 738	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568	16 293
Jihočeský kraj	5 902	6 136	6 266	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704	6 456
Plzeňský kraj	5 138	5 242	5 668	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951	5 643
Karlovarský kraj	2 689	2 668	2 778	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696	2 725
Ústecký kraj	8 162	8 284	8 475	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096	8 017
Liberecký kraj	4 072	4 313	4 280	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567	4 571
Královéhradecký kraj	5 125	5 189	5 439	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447	5 421
Pardubický kraj	4 815	4 957	5 033	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457	5 170
Kraj Vysočina	4 754	4 817	5 117	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171	4 852
Jihomoravský kraj	10 371	10 853	11 242	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391	12 473
Olomoucký kraj	5 830	5 858	6 137	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238	6 238
Zlínský kraj	5 212	5 283	5 698	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510	5 540
Moravskoslezský kraj	11 106	11 372	11 794	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510	11 399

Zdroj dat: ČSÚ
Tabulka 15 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 20 let

Kraj	20letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Česká republika	96 895	96 837	99 117	103 385	107 071	115 737	120 231	118 774	117 557	109 905	109 751
Hlavní město Praha	10 790	10 609	10 359	10 720	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100	13 445
Středočeský kraj	12 947	13 052	13 786	14 738	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906	16 568
Jihočeský kraj	5 975	5 902	6 136	6 266	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455	6 704
Plzeňský kraj	5 212	5 138	5 242	5 668	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765	5 951
Karlovarský kraj	2 766	2 689	2 668	2 778	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814	2 696
Ústecký kraj	7 965	8 162	8 284	8 475	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491	8 096
Liberecký kraj	4 123	4 072	4 313	4 280	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631	4 567
Královéhradecký kraj	5 010	5 125	5 189	5 439	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432	5 447
Pardubický kraj	4 851	4 815	4 957	5 033	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393	5 457
Kraj Vysočina	4 714	4 754	4 817	5 117	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060	5 171
Jihomoravský kraj	10 669	10 371	10 853	11 242	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463	12 391
Olomoucký kraj	5 646	5 830	5 858	6 137	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264	6 238
Zlínský kraj	5 226	5 212	5 283	5 698	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612	5 510
Moravskoslezský kraj	11 001	11 106	11 372	11 794	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519	11 510

Zdroj dat: ČSÚ

Tabulka 16 | Očekávaný počet obyvatel ve věku 21 let

Kraj	21letí										
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
Česká republika	95 471	96 895	96 837	99 117	103 385	107 071	115 737	120 231	118 774	117 557	109 905
Hlavní město Praha	11 084	10 790	10 609	10 359	10 720	11 447	12 314	13 201	13 373	13 589	13 100
Středočeský kraj	12 465	12 947	13 052	13 786	14 738	15 268	16 671	17 648	17 487	17 544	16 906
Jihočeský kraj	5 778	5 975	5 902	6 136	6 266	6 467	7 041	7 273	7 142	7 015	6 455
Plzeňský kraj	5 127	5 212	5 138	5 242	5 668	5 949	6 251	6 522	6 535	6 339	5 765
Karlovarský kraj	2 711	2 766	2 689	2 668	2 778	3 044	3 229	3 276	3 263	3 104	2 814
Ústecký kraj	7 854	7 965	8 162	8 284	8 475	8 667	9 442	9 722	9 384	9 136	8 491
Liberecký kraj	4 037	4 123	4 072	4 313	4 280	4 478	5 011	5 266	5 202	5 098	4 631
Královéhradecký kraj	4 947	5 010	5 125	5 189	5 439	5 595	6 169	6 274	6 218	5 956	5 432
Pardubický kraj	4 696	4 851	4 815	4 957	5 033	5 362	5 761	5 874	5 740	5 779	5 393
Kraj Vysočina	4 553	4 714	4 754	4 817	5 117	5 130	5 457	5 613	5 423	5 367	5 060
Jihomoravský kraj	10 323	10 669	10 371	10 853	11 242	11 593	12 393	13 185	13 106	13 000	12 463
Olomoucký kraj	5 702	5 646	5 830	5 858	6 137	6 381	6 894	7 057	7 038	6 812	6 264
Zlínský kraj	5 263	5 226	5 212	5 283	5 698	5 663	6 122	6 296	6 052	6 110	5 612
Moravskoslezský kraj	10 931	11 001	11 106	11 372	11 794	12 027	12 982	13 024	12 811	12 708	11 519

Zdroj dat: ČSÚ

I.4 Vybrané základní údaje pro roky 2021 a 2020

Tabulka 17 | Vybrané základní údaje v letech 2021 a 2020

Ukazatel	Hl. m. Praha	Česká republika
Počet obyvatel k 31.12.2021	1 275 406	10 516 707
Průměrný věk obyvatel v roce 2021	42,3	42,8
Údaje o ekonomické aktivitě obyvatel ve věku 15-59 let		
Podíl ekonomicky aktivních obyvatel	80,6%	79,0%
Podíl ekonomicky aktivních mužů	86,9%	85,2%
Podíl ekonomicky aktivních žen	74,1%	72,5%
Míra nezaměstnanosti	2,5%	2,9%
Podíl dlouhodobě nezaměstnaných z nezaměstnaných	23,1%	30,2%
Makroekonomické údaje (rok 2020)		
Podíl kraje na tvorbě HDP	27,0%	-
HDP na 1 obyvatele (průměr ČR = 100 %)	217,4%	100,0%

Zdroj: ČSÚ; VŠPS

I.5 Struktura zaměstnanosti

Pro popsání struktury zaměstnanosti v Hl. městě Praha a její srovnání se strukturou zaměstnanosti v České republice jsou použity čtyři národní klasifikace, které vycházejí z mezinárodních klasifikací.

- Klasifikace zaměstnání CZ-ISCO je založena na dvou hlavních principech, a to na druhu pracovního místa a na úrovni dovedností. V tomto srovnání jsou z CZ-ISCO převzaty hlavní třídy profesí.

- Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE dělí ekonomické činnosti tak, že každé ekonomicky aktivní jednotce přiřazuje kód NACE. Zde se využívá první úroveň klasifikace CZ-NACE, která se označuje alfabetským kódem.
- Klasifikace CZ-ISCE definuje postavení v zaměstnání. Pro účely zpracování tohoto shrnutí jsou z klasifikace převzaty skupiny, a to v podobě, ve které s nimi pracuje Český statistický úřad.
- CZ-ISCED je klasifikace vzdělání, která uspořádává vzdělávací programy a jejich odpovídající kvalifikace do vzdělávacích úrovní a oborů. V tomto přehledu jsou využity úrovně ISCED.

I.6 Shrnutí pro kraj

V Hl. městě Praha je zastoupeno zhruba dvakrát více (38,2 %) zaměstnaných obyvatel spadajících se svým zaměstnáním do hlavní třídy profesí 2 Specialisté než v celé České republice (18,7 %). A naopak je v Hl. městě Praha významně nižší podíl obyvatel spadajících do tříd profesí 7 Řemeslníci a opraváři (6,2 % vůči 15,3 % pro ČR) a 8 Obsluha strojů a zařízení, montéři (3,5 % vůči 13,3 % pro ČR). (srovnání podle CZ-ISCO)

V Hl. městě Praha pracuje výrazně větší podíl pracovníků v odvětví M - Profesní, vědecké a technické činnosti (11,5 %) a J - Informační a komunikační činnosti (11,5 %) oproti celé České republice, kde v odvětví M pracuje 5,1 % ekonomicky aktivních a v odvětví J 4,0 %. Výrazně méně oproti celé ČR je v hlavní městě zastoupeno odvětví C - Zpracovatelský průmysl (7,5 % vůči 26,1 % v ČR). (srovnání podle CZ-NACE)

V Hl. městě Praha relativně více obyvatel pracuje nebo podniká ve službách, než je tomu v celé České republice. Tento rozdíl je viditelný na pracujících na vlastní účet ve službách (15,3 % vůči 8,5 % v ČR) nebo na podílu zaměstnanců pracujících ve službách (66,3 % vůči 50,0 % v ČR). (srovnání podle CZ- ISCE)

Z porovnání ekonomicky aktivních obyvatel Hl. města Praha a celé České republiky podle vzdělání vyplývá, že v Hl. městě Praha je relativně více zaměstnaných obyvatel s vysokoškolským vzděláním (50,8 %) a méně zaměstnaných obyvatel se středním vzděláním bez maturity (10,8 %). Zatímco v celé České republice je jen zhruba čtvrtina zaměstnaných obyvatel s vysokoškolským vzděláním (27,1 %) a třetina se středním vzděláním bez maturity (31,7 %). Hlavní město Praha vykazuje také nižší podíl ekonomicky aktivních obyvatel se základním vzděláním (1,6 %) než celá Česká republika (4,2 %). (srovnání podle CZ-ISCED)

I.7 Zastoupení profesních tříd v Hl. m. Praha – podle CZ-ISCO

Rozložení hlavních tříd profesí je v Hl. městě Praha a v rámci celé České republiky odlišné. Nejvýraznější rozdíl v zastoupení jednotlivých tříd je patrný v případě profesní třídy 2 Specialisté, která je v Hl. městě Praha relativně nejpočetnější (38,2 %), což je také v celé ČR, ale zároveň je tvořena jen 18,7 %. V Hl. městě Praha je také mnohem menší podíl obyvatel pracujících ve třídách 7 Řemeslníci a opraváři (6,2 %; v ČR 15,3 %) a 8 Obsluha strojů a zařízení, montéři (3,5 %; v ČR 13,3 %).

V prvních čtyřech hlavních třídách se v porovnání s celou ČR častěji uplatňují obyvatelé Hl. města Praha, to platí pro obě pohlaví. V rámci celé České republiky ženy relativně častěji než ženy v hlavní městě naplňují třídy 5 Pracovníci ve službách a prodeji, 8 Obsluha strojů a zařízení, montéři a 9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci. Muži v celé ČR častěji obsazují třídy 7 Řemeslníci a opraváři a třídu 8.).

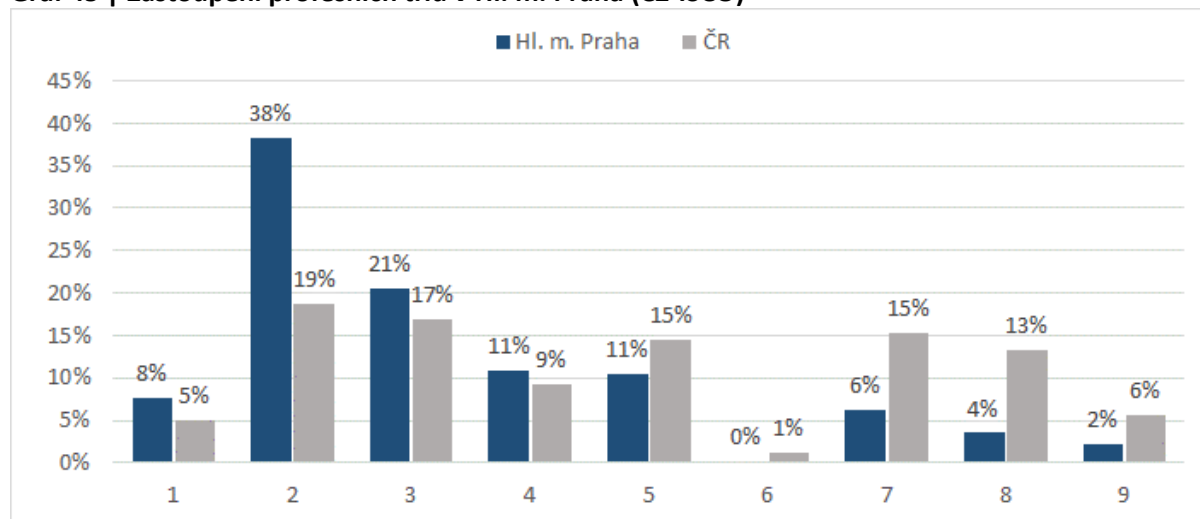
Tabulka 18 | Zastoupení profesních tříd v Hl. m. Praha (CZ-ISCO)

Hlavní třída profesí	Hl. m. Praha			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
1 Zákodárci a řídicí pracovníci	7,7%	9,9%	5,0%	5,1%	6,5%	3,3%
2 Specialisté	38,2%	36,8%	39,9%	18,7%	15,9%	22,2%
3 Techničtí a odborní pracovníci	20,6%	21,7%	19,3%	16,8%	17,2%	16,4%
4 Úředníci	10,8%	5,0%	17,8%	9,2%	3,5%	16,5%
5 Pracovníci ve službách a prodeji	10,5%	8,3%	13,3%	14,5%	8,7%	21,9%
6 Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	0,1%	0,2%	-	1,1%	1,4%	0,8%
7 Řemeslníci a opraváři	6,2%	10,2%	1,3%	15,3%	24,7%	3,4%
8 Obsluha strojů a zařízení, montéři	3,5%	5,7%	0,9%	13,3%	17,5%	7,9%
9 Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	2,3%	2,1%	2,4%	5,6%	4,1%	7,6%

Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

Pozn.: Tučně jsou zvýrazněné profesní třídy s nejvyšším rozdílem naplněnosti mezi Hl. m. Praha a celou ČR

Graf 45 | Zastoupení profesních tříd v Hl. m. Praha (CZ-ISCO)

Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

I.8 Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v Hl. m. Praha – podle CZ-NACE

Rozložení Relativně nejplnějším odvětvím je v rámci celé ČR odvětví C - Zpracovatelský průmysl (26,1 %), zatímco v rámci Hl. města Praha první místo zaujímají odvětví J – Informační a komunikační činnosti (11,5 %) a M - Profesionální, vědecké a technické činnosti (11,5 %). Nejvyšší rozdíl (18,5 p. b.) mezi Hl. m. Praha a ČR se nachází v odvětví C - zpracovatelský průmysl, které je tvořeno více než čtvrtinou pracovníků z České republiky a méně než desetinou pracovníků z Hl. města Praha (7,5 %). V tomto odvětví pracuje minimum žen (4,6 %) a desetina mužů (10,0 %) z hlavního města, ale v rámci celé ČR je zde zaměstnaná pětina žen (19,6 %) a téměř třetina mužů (31,1 %). Odvětví M - Profesionální, vědecké a technické činnosti a J - Informační a komunikační činnosti jsou naopak relativně více zastoupena pracovníky z Hl. města Praha.

Při srovnání zastoupení mužů a žen v hlavním městě Praha je zřejmé, že ženy jsou výrazně častěji zastoupeny v odvětví Q - Zdravotní a sociální péče (o 9,4 p. b.) a P - Vzdělávání (o 7,7 p. b.). Muži

naopak v hlavním městě Praha dominují v odvětvích F - Stavebnictví (o 7,6 p. b.) a J - Informační a komunikační činnosti (o 9,2 p. b.). V celorepublikovém srovnání tyto trendy přetrvávají.

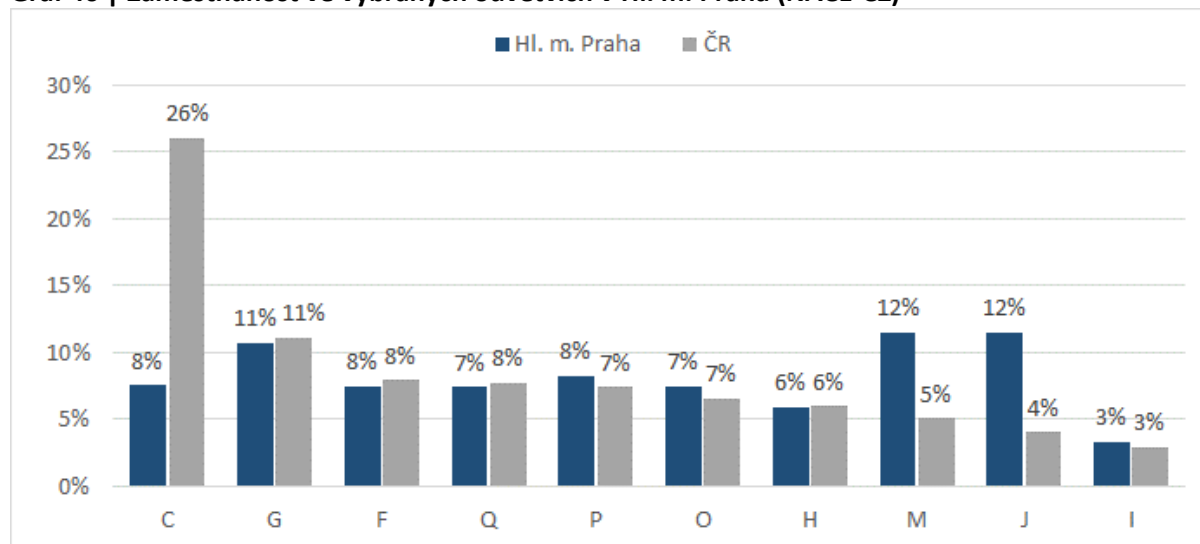
Tabulka 19 | Zaměstnanost v odvětvích v Hl. m. Praha (NACE-CZ)

Odvětví	Hl. m. Praha			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
A Zemědělství, lesnictví a rybářství	0,2%	0,4%	-	2,5%	3,4%	1,5%
B Těžba a dobývání	-	-	-	0,6%	0,9%	0,2%
C Zpracovatelský průmysl	7,5%	10,0%	4,6%	26,1%	31,1%	19,6%
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla	1,2%	1,2%	1,1%	1,1%	1,4%	0,7%
E Zásob. vodou; činnosti souvis. s odpady	0,5%	0,8%	-	1,2%	1,7%	0,6%
F Stavebnictví	7,5%	10,9%	3,3%	7,9%	12,8%	1,7%
G Velkoobchod a maloob.; opr. mot. vozidel	10,7%	10,2%	11,2%	11,1%	9,0%	13,7%
H Doprava a skladování	5,9%	8,1%	3,3%	6,0%	8,0%	3,5%
I Ubytování, stravování a pohostinství	3,3%	3,2%	3,5%	2,9%	2,3%	3,7%
J Informační a komunikační činnosti	11,5%	15,7%	6,4%	4,0%	5,6%	2,1%
K Peněžnictví a pojištnictví	6,0%	5,3%	6,8%	2,4%	1,9%	3,0%
L Činnosti v oblasti nemovitostí	1,7%	1,8%	1,6%	0,9%	0,9%	0,8%
M Profesionální, vědecké a technické činnosti	11,5%	10,9%	12,3%	5,1%	4,5%	5,7%
N Administrativní a podpůrné činnosti	3,9%	3,6%	4,2%	2,3%	2,2%	2,5%
O Veřejná správa a obrana; pov. soc. zabezp.	7,5%	6,0%	9,3%	6,6%	5,8%	7,5%
P Vzdělávání	8,2%	4,7%	12,5%	7,4%	3,0%	13,0%
Q Zdravotní a sociální péče	7,4%	3,2%	12,6%	7,7%	2,7%	14,1%
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	3,0%	2,9%	3,2%	1,7%	1,6%	1,8%
S Ostatní činnosti	2,2%	1,0%	3,6%	1,8%	0,9%	3,0%

Zdroj: ČSÚ, VŠPS 2021

Pozn.: Tučně jsou zvýrazněna odvětví s nejvyšším rozdílem naplněnosti mezi Hl. m. Praha a celou ČR

Graf 46 | Zaměstnanost ve vybraných odvětvích v Hl. m. Praha (NACE-CZ)

Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

I.9 Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v Hl. m. Praha – podle CZ-ISCE

Nejširší ekonomicky aktivních má postavení zaměstnanec, kam patří i členové produkčních družstev. V Hl. městě Praha spadá do této kategorie 79,7 % ekonomicky aktivních, přičemž v České republice je to 84,1 %. Téměř dvě třetiny ekonomicky aktivních osob (66,3 %) v Hl. městě Praha jsou zaměstnány ve službách, v celé České republice je to polovina (50,0 %).

Druhou, i když výrazně méně početnou skupinou, jsou pracující na vlastní účet. V Hl. městě Praha se pracuje na vlastní účet relativně častěji (16,7 %) než v rámci celé republiky (12,8 %). V rámci Hl. města Praha i v celé České republice se častěji podniká ve službách. Méně početná je skupina zaměstnavatelů, kterých je v Hl. městě Praha i v rámci celé České republiky kolem 3,0 %. Nejmenší skupinu tvoří pomáhající rodinní příslušníci, těch se v Hl. městě Praha i v celé České republice vyskytuje méně než 0,5 %.

V rámci celé České republiky i Hl. m. Praha jsou ženy procentně více zastoupeny v kategorii zaměstnanců, včetně členů produkčních družstev, a to převážně ve službách. Muži častěji pracují na vlastní účet.

Muži v Hl. městě Praha jsou častěji zaměstnáni jako zaměstnanci ve službách (57,9 %) než muži v rámci celé České republiky (38,0 %). Ve službách častěji pracují i ženy z hlavního města než v rámci celé ČR. Ve srovnání s celorepublikovým průměrem (40,3 %) je významně menší podíl mužů v Hl. městě Praha zaměstnáno v průmyslu (17,2 %). Podobně je tomu u žen, kterých je v průmyslu zaměstnaných v Hl. městě Praha 8,5 %, ale v rámci celé republiky je to více než pětina žen (21,9 %).

Tabulka 20 | Struktura zaměstnaných podle postavení v zaměstnání v Hl. m. Praha (CZ-ISCE)

Postavení v zaměstnání	Hl. m. Praha			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
Zaměstnanci vč. členů produkčních družstev	79,7%	75,4%	85,1%	84,1%	80,7%	88,4%
z toho v průmyslu	13,3%	17,2%	8,5%	32,2%	40,3%	21,9%
z toho ve službách	66,3%	57,9%	76,5%	50,0%	38,0%	65,3%
Zaměstnavatelé	3,4%	4,2%	2,3%	2,7%	3,7%	1,5%
z toho v průmyslu	0,4%	0,7%	-	0,8%	1,3%	0,1%
z toho ve službách	2,9%	3,4%	2,3%	1,8%	2,2%	1,3%
Pracující na vlastní účet	16,7%	20,3%	12,3%	12,8%	15,4%	9,5%
z toho v průmyslu	3,0%	5,0%	0,5%	3,8%	6,3%	0,7%
z toho ve službách	13,7%	15,3%	11,8%	8,5%	8,4%	8,7%
Pomáhající rodinní příslušníci	0,2%	0,2%	0,3%	0,4%	0,2%	0,7%

Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

I.10 Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Hl. m. Praha – podle CZ-ISCED

V Hl. městě Praha žije mnohem vyšší podíl zaměstnaných lidí s vysokoškolským vzděláním (50,8 %) než v rámci celé republiky (27,1 %). Také zde žije mnohem nižší podíl pracujících lidí se středním vzděláním bez maturity (10,8 %) oproti 31,7 % v celé České republice. Hlavní město Praha také vykazuje nižší podíl pracujících se základním vzděláním (1,6 % vůči 4,2 % pro ČR).

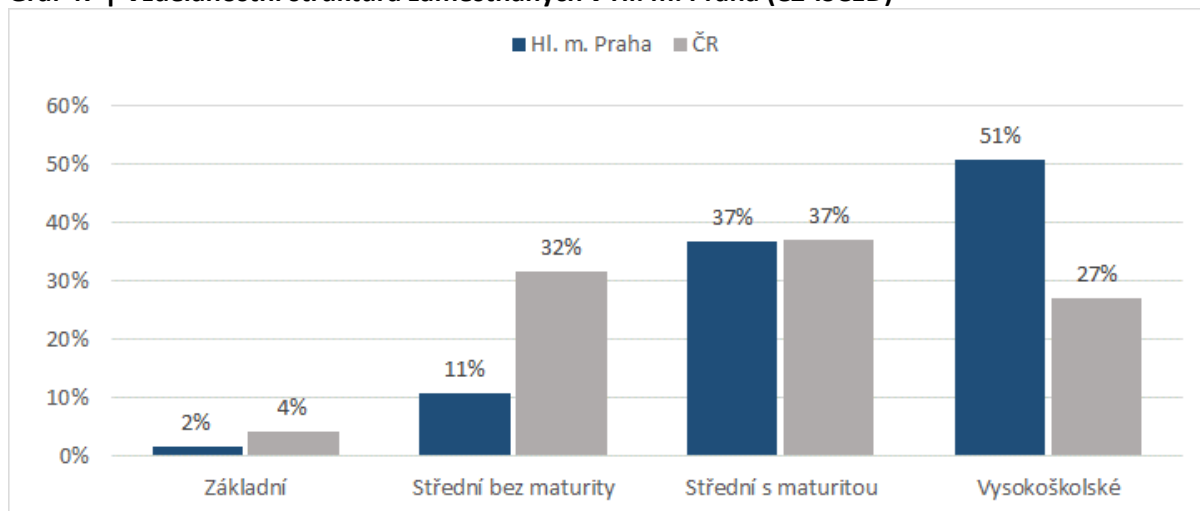
Relativně nejvyšší rozdíly v zastoupení mužů a žen lze nalézt u středního vzdělání bez maturity a středního vzdělání s maturitou. Ženy častěji než muži absolvují střední vzdělání s maturitou a naopak muži častěji ukončují své střední vzdělání bez maturity. Tento trend platí pro Hl. město Prahu i pro celou ČR. Rozdíl mezi pohlavím je pravděpodobně spojený s celkovým rozložením profesní struktury České republiky, jelikož oborové a řemeslné profese jsou častěji vyučovány v rámci středního vzdělání, po jehož absolvování žák obdrží výuční list. Tyto profese jsou v České republice stále spíše mužskou doménou. Ženy také častěji vykazují vysokoškolské vzdělání, tento rozdíl je patrnější v rámci celé České republiky.

Tabulka 21 | Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Hl. m. Praha (CZ-ISCED)

Dokončené vzdělání	Hl. m. Praha			Česká republika		
	Celkem	muži	ženy	Celkem	muži	ženy
Základní	1,6%	1,9%	1,3%	4,2%	4,0%	4,4%
Střední bez maturity	10,8%	13,2%	8,0%	31,7%	36,8%	25,1%
Střední s maturitou	36,8%	35,4%	38,5%	37,1%	34,8%	40,0%
Vysokoškolské	50,8%	49,6%	52,2%	27,1%	24,4%	30,4%

Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

Graf 47 | Vzdělanostní struktura zaměstnaných v Hl. m. Praha (CZ-ISCED)

Zdroj: ČSÚ; VŠPS 2021

Zdroje

Borghans, L., Duckworth, A. L., Heckman, J. J. Ter & Weel, B. (2008). The economics and psychology of personality traits. *Journal of Human Resources*, 43(4), 972–1059.

Česká školní inspekce. (2022). České školství v mapách: Prostorová analýza podmínek, průběhu a výsledků předškolního, základního a středního vzdělávání. Dostupné z: https://www.csicr.cz/CSICR/media/Prilohy/2022_p%C5%99%C3%ADlohy/Dokumenty/Ceske-skolstvi-v-mapach_everze.pdf.

Česká školní inspekce. (2022). Vybrané faktory ovlivňující vzdělávací výsledky žáků – Sekundární analýza TIMSS 2019. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Vybrane-faktory-ovlivnujici-vzdelavaci-vysledky-za>.

Česká školní inspekce. (2021). Well-being žáků, třídní klima, používání ICT a vnímání role učitele – Sekundární analýza PISA 2018. Dostupné z: https://www.csicr.cz/Csicr/media/Prilohy/2021_p%C5%99%C3%ADlohy/Dokumenty/Sekundarni-analyza-PISA-2018.pdf.

Česká školní inspekce. (2019). Role rodičů, učitelů a moderních technologií v rozvoji čtenářské gramotnosti žáků 4. tříd ZŠ v České republice – Sekundární analýza PIRLS 2016. Dostupné z: <https://www.csicr.cz/cz/Aktuality/Sekundarni-analyza-PIRLS>.

Český statistický úřad. (2023). Podíl nezaměstnaných osob v ČR a krajích – 2005-2022. https://www.czso.cz/csu/czso/cr_od_roku_1989_podil_nezamestnanych

Český statistický úřad. (2022). Trh práce v ČR – časové řady – 1993-2021. <https://www.czso.cz/csu/czso/trh-prace-v-cr-casove-rady-1993-2021>

Evropská komise. (2012, 10. únor). Education report warns of growing teacher shortages [Tisková zpráva]. Dostupné z https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_12_121.

Farrell, P., Alborz, A., Howes, A., & Pearson, D. (2010). The impact of teaching assistants on improving pupils' academic achievement in mainstream schools: a review of the literature. *Educational Review*, 62(4), 435–448. doi:10.1080/00131911.2010.486476.

Hanushek, E. A., Kain, J. F., & Rivkin, S. G. (2002). Inferring program effects for special populations: Does special education raise achievement for students with disabilities? *Review of Economics and Statistics*, 84, 584–599.

Heckman, J. J. (2006). Skill formation and the economics of investing in disadvantaged children. *Science*, 5728, 1901–1902.

Hurwitz, S., Brea, P., Cohen, E. D., & Skiba, R. (2019). Special education and individualized academic growth: A longitudinal assessment of outcomes for students with disabilities. *American Educational Research Journal*, 20, 1–36.

Korbel, V., Prokop, D. (2021). Proč se lidé nehlásí ke studiu učitelství a jak to změnit? Srovnávací ministudie programu Učitel naživo a PAQ. *Učitel naživo, PAQ Research*. Dostupné z: <https://www.ucitelnazivo.cz/files/1875-proc-se-lide-nehlasi-ke-studiu-ucitelstvi-a-jak-to-zmenit.pdf>.

- Kessels, C. C. (2010). The influence of induction programmes on beginning teachers' well-being and professional development (Doktorská práce). Leiden University Graduate School of Teaching.
- López, V., Cárdenas, K., González, L. (2021). The Effect of School Psychologists and Social Workers on School Achievement and Failure: A National Multilevel Study in Chile. *Frontiers in Psychology*, 12, 1-21. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.639089>.
- Murgaš, F., Klobučník, M. Municipalities and Regions as Good Places to Live: Index of Quality of Life in the Czech Republic. *Applied Research Quality Life* 11, 553–570 (2016). <https://doi.org/10.1007/s11482-014-9381-8>.
- MŠMT. (2020). Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+. https://www.msmt.cz/uploads/Brozura_S2030_online_CZ.pdf.
- MŠMT. (2023). Monitorovací rámec. Dostupné z: <https://www.edu.cz/kraje-od-msmt-dostaly-datove-sety-pro-pripravu-krajskych-dlouhodobych-zameru/>.
- Národní pedagogický institut. (2021). Analýza potřeb škol – podzim 221. <https://archiv-nuv.npi.cz/p-kap/analiza-potreb-skol-podzim-221.html>
- Národní pedagogický institut. (2023). Demografická prognóza: Vývoj počtu žáků jako aspekt plánování kapacit ve vzdělávání. <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/PublikaceAbsolventi?Stranka=9-0-184&NazevSeo=Demograficka-prognoza-Vyvoj-poctu-zaku-jako->
- Národní pedagogický institut. (2023). Nově přijatí žáci a absolventi. <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>
- Národní pedagogický institut. (2023). Nezaměstnanost absolventů škol. <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>
- Národní pedagogický institut. (2023). Struktura zaměstnanosti. <https://www.infoabsolvent.cz/Temata/ClankyAbsolventi/4003>
- Osakwe, R. N. (2009). The Effect of Early Childhood Education Experience on the Academic Performances of Primary School Children. *Studies on Home and Community Science*, 3(2), 143–147. doi:10.1080/09737189.2009.11885290
- PAQ Research. (2021). Nerovnosti ve vzdělávání jako zdroj neefektivity. Dostupné z: <https://www.paqresearch.cz/post/nerovnosti-vevzd%C4%9Bl%C3%A1v%C3%A1n%C3%AD-jakozdroj-neefektivity>.
- PAQ Research, & STEM. (2023). Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství. <https://starfos.tacr.cz/cs/project/TIRDMSMT015MT06>
- Prokešová, L. (2000). Učitel základní školy a jeho problémy při nástupu do praxe. In J. Kohnová, Učitel a jeho univerzitní vzdělávání na přelomu tisíciletí. Sborník referátů z mezinárodní konference (s. 205–209). Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta.
- Shewbridge, C., et al. (2016), "The teaching workforce in the Czech Republic", in *OECD Reviews of School Resources: Czech Republic 2016*, OECD Publishing, Paris.

Schwartz, A. E., Hopkins, B. G., & Stiefel, L. (2021). The Effects of Special Education on the Academic Performance of Students with Learning Disabilities. *Journal of Policy Analysis and Management*, 40(2), 480–520. doi:10.1002/pam.22282

Vítečková, M. (2018). *Začínající učitel: jeho potřeby a uvádění do praxe*. Brno: Paido.

Dokument *Hlavní město Praha: Analytický podklad pro tvorbu dlouhodobého záměru v kraji* vznikl jako výstup systémového projektu Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR, realizovaného v období 1. 3. 2023 – 31. 12. 2027. Je zaměřen na podporu rozvoje data-based politiky na MŠMT a vzdělávací politiky v ČR v souladu se Strategii 2030+. Má za cíl vytvářet podklady pro hodnocení kvality a efektivity vzdělávání a vzdělávací soustavy všech stupňů (MŠ, ZŠ, SŠ, VOŠ, VŠ) a pro přijímání efektivních vzdělávacích politik a intervencí na různých úrovních řízení vzdělávání a jeho realizaci zajišťuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky. Veškeré informace je nutno chápat v kontextu výstupů projektu.

Kolektiv autorů projektu Datově-analytická podpora pro hodnocení a řízení vzdělávací soustavy ČR, 2023

Materiál je pod licencí Creative Commons CC BY SA 4.0

Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

